شهادت امام حسن عسکری(ع) را تسلیت می‌گوییم

اولین روزنامه سهامداری ایران (خبرنگاران و کارکنان)

صمت
صنعت معدن تجارت

سه‌شنبه
• ۱۲ مهر ۱۴۰۱
• ۷ ربیع‌الاول ۱۴۴۴
• ۴ اکتبر ۲۰۲۲

• سال سی‌ودوم شماره پیاپی ۳۴۸۳ • دوره جدید سال نهم شماره ۲۱۶۵ • ۱۶ صفحه • قیمت: ۵۰۰۰ تومان

www.smtnews.ir - http://Telegram.me/smtnews

ثبت فروش ۴۰ هزار میلیارد تومانی فملی در نیمه نخست سال ۵

دلار در کانال ۳۳ هزار تومان جا خوش کرد

طغیان ارز

قیمت دلار در واکنش به خبرهای منفی برجامی روز دوشنبه را با افزایش آغاز کرد و این ارز شاخص در این روز در کانال ۳۳ هزار تومان معامله شد. برخی کارشناسان بر این باورند که انتظارات بازار در کنار اخبار منتشرشده درباره مذاکرات برجام باعث شده دلار وارد کانال ۳۳ هزار تومانی شود؛ این در حالی است که برخی معامله‌گران، سرمایه‌گذاران را به خروج از این بازار توصیه می‌کنند. این گروه معاملات دلار در نزدیکی سقف قیمتی تجربه‌نشده را پرریسک تلقی می‌کنند و فرصت کنونی را سیگنال خروج می‌دانند و معتقدند سابقه برخورد قهری بازارساز در محدوده‌های مقاومت، ریسک معامله را بیشتر کرده است. البته احتمال آزادسازی پول‌های بلوکه‌شده ایران می‌تواند در طولانی مدت سیر صعودی نرخ دلار را معکوس کند. ۴

عکس: خبرگزاری

برگزاری مزایده خودروهای امریکایی و محصولاتی که مشکل استاندارد داشتند

۱۰۴۰ خودرو دپو تعیین تکلیف شد ۴

یادداشت‌های امروز

قوانین سلیقه‌ای اجرا می‌شوند ۹

فرار سرمایه از بخش مسکن ۱۰

وعده آینده روشن بورس ۱۲

شانه به شانه نه سایه به سایه ۱۳

گفت‌وگو

آموزش، سرمایه‌گذاری است نه هزینه ۶

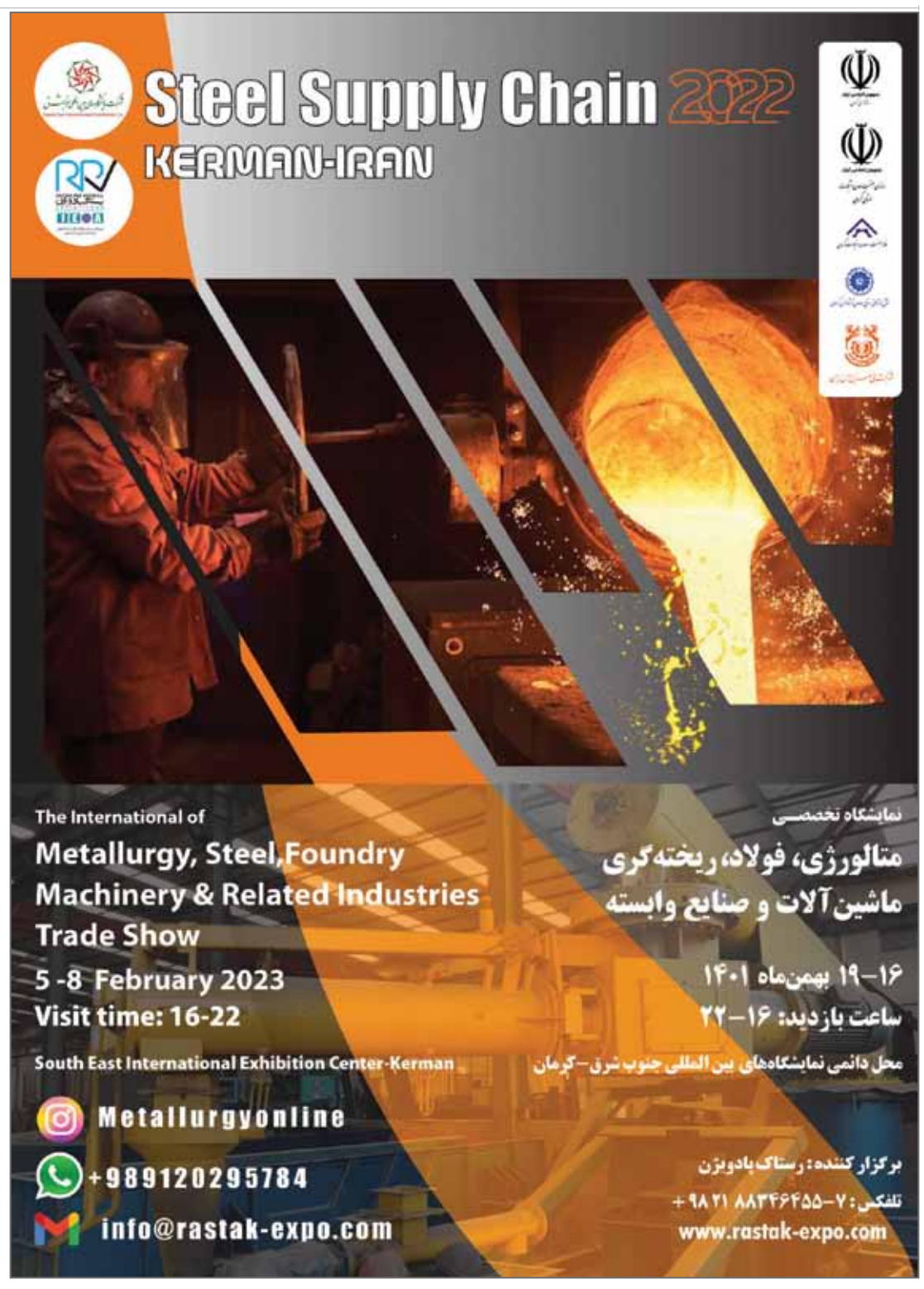
گزارش‌های روز

چابهار در بن‌بست بدعهدی خارجی‌ها ۸

مسئولان منتظر معجزه هستند ۹

راه و شهرسازی در دوراهی تفکیک ۱۰

چهره

فرصت از سرگیری اجرای برجام وجود دارد

سخنگوی وزارت امور خارجه گفت: همچنان امکان و فرصت برای توافق و ازسرگیری اجرای برجام وجود دارد.

به گزارش مهر، ناصر کنعانی، سخنگوی وزارت امور خارجه در نشست خبری درباره سرنوشت مذاکرات، گفت: همچنان امکان و فرصت برای توافق و ازسرگیری اجرای برجام وجود دارد و این امکان فراهم است در صورتی که طرف مقابل و مشخصا دولت امریکا اراده سیاسی خود را بروز و ظهور دهد این توافق در زمان کوتاهی شکل بگیرد و فرصت برای احیای توافق باقی است.

کنعانی درباره آخرین وضعیت مذاکرات رفع تحریم‌ها بیان کرد: تبادل پیام از طریق هماهنگ‌کننده اروپایی و برخی از وزرای خارجه کشورهای همسایه در جریان است.

انتقال پیام‌هایی در حاشیه مجمع عمومی سازمان ملل

سخنگوی دستگاه دیپلماسی یادآور شد: اجلاس اخیر مجمع عمومی سازمان ملل، فرصت خوبی برای انجام مذاکرات جانبی بود و از طریق واسطه‌ها و مقامات عالی برخی کشورها پیام‌هایی بین ایران و امریکا تبادل شد.

وی افزود: همچنان تاکید می‌کنیم برای دستیابی به یک توافق خوب، پایدار و قوی مصمم هستیم.

کنعانی تصریح کرد: جمهوری اسلامی ایران به متن پیشنهادی جمع‌بندی اروپایی، پاسخی شفاف برای جمع‌بندی و شکل‌گیری توافق داد.

سخنگوی وزارت امور خارجه افزود: جمهوری اسلامی ایران در آن پاسخ تاکید داشت نقاط ابهام در جمع‌بندی مذاکره‌کننده اتحادیه اروپایی برطرف شود تا در صورت توافق، شاهد یک توافق پایدار باشیم و از تفسیرهایی که می‌تواند مخرب باشد پیشگیری شود.

منابع مالی بلوکه‌شده ایران در کره‌جنوبی باید آزاد شود

وی درباره انتشار اخباری در زمینه آزادسازی منابع ارزی بلوکه‌شده ایران در کره‌جنوبی گفت: آزادسازی منابع مالی بلوکه‌شده کشورمان در برخی از کشورها از جمله کره جنوبی، همواره یکی از موضوعات مورد مطالبه جمهوری اسلامی ایران بوده و آن را در روش‌های دیپلماتیک از جمله در قالب مذاکرات سیاسی، اقتصادی، بانکی و تجاری پیگیری کردیم و جزو اهداف مهم ما است.

کنعانی افزود: معتقدم دولت‌هایی که سرمایه ملی جمهوری اسلامی ایران در آنجا وجود دارد، موظفند برمبنای مناسبات دوستانه و همچنین قوانین و مقررات بین‌المللی، این منابع مالی و دارایی‌های ایران را آزاد کنند و بدون هیچ قید و شرطی در اختیار طرف ایرانی قرار دهند و آزادسازی منابع مالی را مشروط به هیچ رخداد دیگری خارج از چارچوب مناسبات دوجانبه نکنند.

سخنگوی وزارت امور خارجه تصریح کرد: تماس‌ها با کره جنوبی ادامه دارد، مذاکرات دوجانبه در حاشیه اجلاس مجمع عمومی صورت گرفت و گفت‌وگوی خوبی بین مقامات دو کشور در سطح وزرای امور خارجه انجام شد.

حمایت از تکمیل روند سیاسی در یمن

وی درباره آخرین وضعیت آتش‌بس یمن گفت: مواضع ایران در این زمینه صریح، رسمی و روشن بیان شده است. جنگ یمن یک جنگ غیرضروری بود و با حکمت و درایت می‌شد شاهد چنین جنگ خانمان‌سوزی در یمن نباشیم. بارها گفتیم راهکار یمن سیاسی است، نه نظامی. درباره آتش‌بس هم برای شکل‌گیری روند مذاکرات برای حصول آتش‌بس کمک‌کننده بودیم.

کنعانی افزود: آتش‌بس یکی از راهکارهای طرح چهارگانه ایران برای حل‌وفصل سیاسی بحران یمن بوده است. آتش‌بس به‌عنوان یک موضوع ذاتی مدنظر نیست و باید مقدمه‌ای برای کمک به حل‌وفصل بحران سیاسی یمن و شکل‌گیری شرایط باثبات و پایدار در این کشور باشد.

سخنگوی وزارت امور خارجه کشورمان تصریح کرد: پایداری آتش‌بس زمانی رخ می‌دهد که وجه دیگر، یعنی رفع محاصره انجام و نظر طرف‌های یمنی تامین شود.

وی افزود: در مذاکرات سیاسی، امنیتی و کمیته‌های مشترک مرزی همواره این موارد یادآوری شده است. چیزی که مربوط به ایران است، رعایت حسن همجواری و چارچوب‌های حقوقی صورت گرفته است. در حوزه سیاسی باتوجه به مناسبات نزدیک و دوستانه بسیار خوب با برادران در دولت مرکزی و دولت محلی اقلیم کردستان همواره این مطالبه مطرح شده که نیازمند اطمینان‌بخشی به ایران هستیم که از خاک عراق به اراضی ایران تعرض نمی‌شود و امنیت شهروندان و مرزبانان ما موردتعرض قرار نمی‌گیرد.

وی تصریح کرد: همه راه‌های سیاسی، امنیتی و حقوقی طی شده و ایران برای حفظ امنیت و دفاع خود برمبنای حقوق بین‌الملل و منشور ملل متحد عمل کرده است.

رهبر معظم انقلاب در مراسم مشترک دانشگاه‌های نیروهای مسلح:

قوه قضاییه قول داده موضوع را تا نهایت دنبال کند

حضرت آیت‌الله خامنه‌ای، فرمانده معظم کل قوا صبح روز گذشته (دوشنبه) در مراسم مشترک دانش‌آموختگی دانشجویان دانشگاه‌های افسری نیروهای مسلح در سخنان مهمی با اشاره به حوادث اخیر تاکید کردند: با صراحت می‌گویم این حوادث طراحی امریکا، رژیم صهیونیستی و دنباله‌روهای آنها است. مشکل اصلی آنها با ایران قوی و مستقل و پیشرفت کشور است.

به گزارش پایگاه اطلاع‌رسانی دفتر مقام معظم رهبری، ایشان ملت ایران را همچون مولای خود حضرت امیرالمومنین علی (ع) ملتی مظلوم و در عین حال قوی خواندند و افزودند: در این حادثه‌ای که پیش آمد، دختر جوانی درگذشت که دل ما هم سوخت اما واکنش به این حادثه عادی و طبیعی نبود.

ایشان افزودند: مسئولان سه قوه اظهار تاسف کردند و قوه قضاییه قول داده که موضوع را تا نهایت دنبال کند تا مشخص شود مقصری وجود دارد یا نه و اینکه مقصر کیست؟ تحقیق یعنی همین.

رهبر معظم انقلاب اسلامی با طرح این سوال که انگیزه دولت‌های خارجی برای ایجاد اغتشاش و ناامنی در کشور چیست؟ افزودند: آنها احساس می‌کنند کشور در حال پیشرفت به‌سوی قدرت همه‌جانبه است و این موضوع را نمی‌توانند تحمل کنند.

حضرت آیت‌الله خامنه‌ای با اشاره به شتاب گرفتن پیشرفت کشور در همه بخش‌ها و تلاش‌ها برای گشوده شدن برخی گره‌های قدیمی و فعال شدن بخش تولید و دانش‌بنیان‌ها و توانایی کشور برای خنثی کردن تحریم‌ها تاکید کردند: آنها نمی‌خواهند این پیشرفت‌ها در کشور شکل بگیرد.

نکته دیگری که رهبر معظم انقلاب اسلامی به آن اشاره کردند، مواضع برخی خواص در ابتدای این ماجرا بود.

حضرت آیت‌الله خامنه‌ای گفتند: در اول کار برخی خواص بدون تحقیق و احتمالا ناشی از دلسوزی، اطلاعیه و بیانیه دادند و اظهارنظر کردند. برخی از آنها اتهام را به سمت سازمان انتظامی بردند و برخی هم مجموعه نظام را متهم کردند. اکنون که دیدند قضیه چیست و نتیجه حرف‌های آنان با برنامه‌ریزی دشمن چه اتفاقاتی را در خیابان‌ها رقم زده، باید کار خود را جبران و صریحا اعلام کنند با آنچه اتفاق افتاده و با برنامه دشمن خارجی، مخالفند.

رهبر انقلاب اسلامی همچنین به موضع‌گیری‌های برخی چهره‌های ورزشی و هنری اشاره و خاطرنشان کردند: از نظر من این موضع‌گیری‌ها هیچ اهمیتی ندارد و نباید درباره آنها حساسیت به خرج داد.

ایشان مسئولیت اصلی نیروهای مسلح را حراست از امنیت ملی به‌مثابه زیرساخت همه ابعاد زندگی اعم از امنیت در مسائل شخصی و امنیت در مسائل عمومی خواندند و افزودند: بدون امنیت پیشرفت در هیچ عرصه‌ای امکان‌پذیر نیست.

رهبر انقلاب، نیروهای مسلح را تامین‌کنندگان امنیت کشور خواندند و گفتند: تضعیف نیروهای مسلح، تضعیف امنیت کشور است و کسی که به پاسگاه پلیس یا پایگاه بسیج حمله می‌کند یا در سخنان خود به ارتش یا سپاه طعنه می‌زند، به امنیت کشور حمله می‌کند.

حضرت آیت‌الله خامنه‌ای «امنیتِ درون‌زا» را امتیازی بزرگ برای کشور برشمردند و گفتند: امنیت ما کاملا درون‌زا و بدون اتکا به دیگران است و این امنیت با امنیتی که دیگران از بیرون ایجاد کنند و به آن کشور نگاه استفاده از گاو شیرده داشته باشند، کاملا متفاوت است.

رشد اقتصادی بهار به ۴.۳ درصد رسید

سخنگوی اقتصادی دولت گفت: کاهش قطعی برق و اقدامات حمایتی دولت از تولید موجب شد رشد اقتصادی در بهار سال ۱۴۰۱ به ۴.۳ درصد برسد.

به گزارش مهر سید احسان خاندوزی، وزیر اقتصاد و سخنگوی اقتصادی دولت در نشستی خبری گفت: در ابتدای سال وضعیت تولید منفی ۵.۸ بوده که در شهریور امسال به مثبت ۶.۷ رسید. همچنین کاهش قطعی برق و اقدامات حمایتی دولت از تولید موجب شد رشد اقتصادی در بهار سال ۱۴۰۱ به ۴.۳ درصد برسد.

کاهش ۲۴ درصدی تورم تولیدکننده

وی ادامه داد: تورم تولیدکننده وضعیت بهتری دارد؛ به‌طوری که این عدد از ۷۳ درصد در بهار سال گذشته به ۴۹ درصد در بهار امسال کاهش یافت. سخنگوی اقتصادی دولت تصریح کرد: دولت در اصلاحات اقتصادی ابتدا خود را مسئول می‌داند، به همین دلیل امسال از تنخواه کمتر از ۱۰ هزار میلیارد تومان استفاده شد، در حالی که این رقم در سال گذشته ۵۰ هزار میلیارد تومان بود.

خاندوزی با تاکید بر این موضوع که کنترل تورم اولویت اول اقتصادی دولت است، تصریح کرد: انتظار اقتصاددانان و فعالان اقتصادی نیز همین است. در دیدار ۸ شهریور با رهبر انقلاب باز هم کنترل تورم موردتاکید قرار گرفت.

سخنگوی اقتصادی دولت ادامه داد: رصد هفتگی کمیته تورم توسط بانک مرکزی و پایش مستمر انجام می‌شود و هدف این است که تا پایان سال تورم را رصد و گزارش آن را یک هفته در میان به رئیس‌جمهوری ارسال کنیم.

وی با برشمردن اجزای رشد اقتصادی فصل بهار اظهار کرد: میزان رشد بخش صنعت در مدت یادشده ۵.۱ درصد، معادن ۱.۱ درصد، خدمات ۳.۹ درصد و کشاورزی منفی ۰.۸ درصد بوده است.

تحقق ۷۵ درصد از تعهد درآمد بودجه

وزیر امور اقتصادی و دارایی درباره میزان درآمد محقق‌شده بودجه امسال نیز گفت: ۷۵ درصد میزان تعهد درآمد مدنظر قانون بودجه محقق شد و دولت هم به‌دنبال کاهش کسری بودجه است که برای جبران آن و استقراض نکردن مدیریت بودجه را در دستور کار دارد؛ به‌طوری که کمتر از ۱۰ هزار میلیارد تومان از تنخواه استفاده کرد.

وی ادامه داد: البته تخصیص‌هایی از قبل وجود دارد که امیدواریم تا پایان مهر بتوانیم پرداخت کنیم تا مطالبات عمرانی قبل از زمستان پرداخت شود.

خاندوزی بیان کرد: در چشم‌انداز نیمه دوم سال سهم هر وزارتخانه در کسب درآمد مشخص است و تلاش این است وزارتخانه‌هایی که می‌توانند کسب درآمد داشته باشند، ۱۰۰ درصد تعهد خود را محقق کنند.

وی ادامه داد: تصمیم داریم در ۶ ماه دوم سال، کسری بودجه دولت از مجموع دارایی‌هایی که در اختیار دولت است از طریق مولدسازی یا واگذاری به بخش خصوصی، جبران شود.

حضور رئیس‌جمهوری در جلسات خصوصی‌سازی

خاندوزی درباره واگذاری‌ها به بخش خصوصی و نواقص آن در سال‌های گذشته به خبرنگار مهر گفت: در یک سال اخیر دولت به آسیب‌شناسی خصوصی‌سازی‌های گذشته پرداخته و بعد از ۱۴ سال رئیس‌جمهوری شخصا در این جلسات شرکت کرده و با حضور وی معضلات و راهکارهای خصوصی‌سازی بررسی و پیشرفت‌های خوبی نیز در این زمینه حاصل شده است. در ماه‌های اخیر نیز اجلاسی بین‌المللی با حضور صاحبنظران داخلی و خارجی و فعالان اقتصادی برگزار شد.

خاندوزی در ادامه گفت: بازگرداندن اعتماد باید اصل واگذاری باشد و فسخ قرارداد باید در آخرین مرحله انجام شود.

آزادسازی منابع ارزی ایران در روزهای آینده

رئیس کل بانک مرکزی گفت: با هماهنگی و همکاری خوبی که با وزارت امور خارجه انجام شده، در روزهای آینده خبرهای خوبی از آزادسازی منابع ارزی ایران اعلام می‌شود.

به گزارش روابط عمومی بانک مرکزی، رئیس کل بانک مرکزی روز گذشته در آیین رونمایی از درگاه یکپارچه اعلام نرخ ارز صرافی‌ها با تشریح اقدامات انجام‌شده در راستای افزایش شفافیت و تعمیق بازار ارز طی ماه‌های اخیر گفت: بانک مرکزی از هر اقدامی برای تعمیق بازار ارز استقبال می‌کند.

وی تصریح کرد: نخستین اقدام در این زمینه راه‌اندازی بازار توافقی ارز بود که ابتدا به‌صورت محدود انجام شد و پس از آن گسترش پیدا کرد و در حال حاضر تابلو مشخصی در بازار متشکل ارزی برای این اختصاص یافته است.

صالح‌آبادی دومین اقدام در این زمینه را انتشار لحظه‌ای نرخ و حجم معاملات و تقاضاها در بازار ارز توافقی از طریق سامانه بازار متشکل برای عموم مردم و فعالان بازار دانست و گفت: این اقدام نقش مهمی در افزایش شفافیت بازار ارز داشته و عموم مردم می‌توانند جزئیات نرخ‌ها و معاملات و تقاضاها را در بازار ارز توافقی مشاهده کنند و در جریان آخرین تغییرات قرار گیرند.

وی با اشاره به رونمایی از درگاه یکپارچه اعلام نرخ ارز صرافی‌ها گفت: سومین اقدام ارزنده‌ای که در راستای تعمیق بازار ارز عملیاتی شده، اعلام نرخ خرید و فروش ارز توسط هر صرافی به‌صورت برخط از طریق سامانه بازار متشکل است.

صالح‌آبادی ادامه داد: پیش از این هر صرافی نرخ‌های خرید و فروش خود را از طریق ویترین صرافی اعلام می‌کرد و عموم مردم برای اطلاع از نرخ‌ها باید به صرافی مراجعه می‌کردند، اما از امروز (دوشنبه) این نرخ‌ها علاوه بر ویترین صرافی‌ها در سامانه بازار متشکل ارزی به تفکیک هر صرافی اعلام می‌شود.

وی با بیان اینکه این اقدام به شفافیت و عمق‌بخشی به بازار ارز کمک می‌کند، ادامه داد: در حال حاضر تعدادی از صرافی‌ها نرخ خود را در این سامانه اعلام می‌کنند اما به‌تدریج کلیه صرافی‌های عضو بازار متشکل نرخ‌های اعلامی خود را در این سامانه اعلام خواهند کرد.

صالح‌آبادی افزود: در روزهای آینده امکانی ایجاد می‌شود که مردم علاوه بر روش‌های موجود بتوانند خرید ارز خود از بازار توافقی را به صورت آنلاین از طریق صرافی انجام دهند و وجه آن را در حساب خود یا به‌صورت فیزیکی دریافت کنند.

اقدامات عملی برای آزادسازی منابع بلوکه‌شده

رئیس کل بانک مرکزی درباره اخبار منتشرشده در زمینه آزادسازی قریب‌الوقوع ۷ میلیارد دلار از ارزهای بلوکه‌شده ایران در کره جنوبی تصریح کرد: خوشبختانه با هماهنگی و همکاری خوبی که با وزارت امور خارجه انجام شده، پیشرفت‌های خیلی خوبی در این زمینه حاصل شد که فعلا به جزئیات آن اشاره نمی‌کنم و در روزهای آینده خبرهای خوبی در این زمینه در حوزه عمل اطلاع‌رسانی خواهد شد.

وی افزود: منابع ارزی، جزئی از دارایی‌های ملت ایران است و باید در راستای منافع کشور مورداستفاده قرار گیرد. در همین راستا بانک مرکزی با همکاری دستگاه دیپلماسی از ابتدای استقرار دولت، پیگیری این موضوع را به‌طور جدی در دستور کار قرار داد که در یک مرحله، خوشبختانه منجر به آزادسازی بخشی از منابع مسدودی در انگلیس پس از بیش از ۴۰ سال شد که رسما هم در این باره اطلاع‌رسانی شد.

صالح‌آبادی ادامه داد: در زمینه سایر منابع مسدودی هم مذاکرات فشرده و مستمری در راستای استیفای حقوق قانونی ملت ایران انجام و طی هفته‌های اخیر هم پیشرفت خوبی حاصل شده است. البته برخی ملاحظات بانکی در این زمینه باقی است که به طرف‌های مقابل اعلام شده و نمایندگان طرفین در حال پیگیری این موضوع هستند.

عکس روز

گونه‌های جانوری آسیب دیده از خشکسالی در پارک‌های محافظت شده

عکس: ایرنا

ویژه تر از خبر

به چند نفر ارز اربعین داده شد؟

مدیر بازار متشکل معاملات ارز ایران با بیان اینکه در ۲۰ روز تعیین‌شده برای دریافت ارز اربعین، یک میلیون و ۱۷۰ هزار نفر نسبت به دریافت ارز اربعین اقدام کردند.

به گزارش مهر امیر هامونی، مدیر بازار متشکل معاملات ارز ایران با بیان اینکه در مدت ۲۰ روز تعیین‌شده برای دریافت ارز اربعین، یک میلیون و ۱۷۰ هزار نفر نسبت به دریافت ارز اربعین اقدام کردند، از همکاری و همراهی شبکه صرافی‌ها و بانک‌ها در این باره قدردانی کرد.

هامونی، در آیین رونمایی از سامانه یکپارچه اعلام نرخ صرافی‌ها گفت: پیش از این نرخ ارز تنها روی ویترین‌های صرافی‌ها موجود بود و مردم باید با مراجعه حضوری صرافی مدنظر خود را انتخاب می‌کردند.

وی ادامه داد: البته پیش از این نیز برخی نرم‌افزارها و سایت‌ها به‌صورت غیررسمی نسبت به اعلام نرخ‌ها اقدام می‌کردند؛ از همین رو ضروری بود که این موارد به‌صورت متمرکز تجمیع شود. همچنین باتوجه به بخشنامه اخیر بانک مرکزی، از روز دوشنبه علاوه بر نمایش نرخ صرافی‌ها نرخ خرید و فروش روی سامانه بازار متشکل معاملات ارز ایران قرار می‌گیرد.

این مقام مسئول درباره سازکار و نحوه انتشار نرخ اسعار عنوان کرد: روی وب‌سایت نام صرافی، نرخ خرید و فروش، استان و شهر مشخص شده است؛ از این رو تمام اسعار موجود در دست صرافی و آماده عرضه، به همراه آدرس و لوگوی صرافی روی صفحه خاص هر صرافی درج شده است.

وی درباره محاسبه یکپارچه مالیات بر ارزش افزوده صرافی‌ها و حل مشکل صرافی‌ها با هماهنگی بازار متشکل و سازمان امور مالیاتی گفت: هم‌اکنون درصدد نهایی کردن موافقتنامه‌ای هستیم که مالیات بر ارزش افزوده صرافی‌ها با تمرکز در بازار متشکل محاسبه و به سازمان امور مالیاتی اعلام شود.

گسترش صنعت
سه‌شنبه
۱۲ مهر ۱۴۰۱
۷ ربیع‌الاول ۱۴۴۴
۴ اکتبر ۲۰۲۲
شماره ۲۱۶۵
پیاپی ۳۴۸۳
www.sanatnewspaper.com

۱۰۴۰ خودرو دپو تعیین‌تکلیف شد

مدیران می‌گویند بودجه نداریم

طغیان ارز

صنعت مد متهم به ایجاد آلودگی‌های محیط‌زیستی

آلوده‌کننده‌هایی که می‌پوشیم

صنعت مد و پوشاک پس از نفت آلوده‌ترین صنعت است، چراکه علاوه بر مصرف زیاد آب برای تولید هر لباس، میزان بسیار بالایی آلاینده در محیط‌زیست رها می‌شود که مخاطرات بسیاری به همراه دارد. با استناد به برخی منابع، صنعت مد و پوشاک، دومین صنعت آلوده‌کننده محیط‌زیست است. بیش از ۸ هزار ماده شیمیایی مضر در این صنعت کاربرد دارند که مقصد نهایی تمام آنها جایی نیست جز خاک، آب‌های زیرزمینی و آب‌های جاری.

همچنین حدود ۱۰ درصد گازهای گلخانه‌ای در جهان توسط صنعت پوشاک تولید می‌شود. تمام این‌ها، برندهای جهانی پوشاک در دنیا را مجبور کرده اهداف «مد پایدار» را هر چند به‌صورت نمادین، دنبال کنند.

عکس: آیدا فریدی

صنعتی آلاینده به‌نام پوشاک

معاون آموزش و مشارکت‌های مردمی سازمان حفاظت محیط‌زیست درباره صنعت پوشاک و کنترل مضرات آن بر محیط‌زیست به ایرنا گفت: صنعت پوشاک دومین صنعت آلاینده است؛ بنابراین قرار است طی همایشی با حضور متخصصان حوزه محیط‌زیست و پوشاک ضوابط و مقرراتی را برای آموزش مشاغل مرتبط با صنعت نساجی تهیه کنیم تا از میزان آلایندگی‌های این صنعت کاسته شود.

نورالله مرادی افزود: ۷۰ درصد کربن منتشرشده در جهان از تولید پوشاک به‌وجود می‌آید و پس از تولید و استفاده از پوشاکی که با صرف هزینه‌های زیست‌محیطی فراوان به بازار مصرف راه پیدا کرده‌اند، با حجم بسیار زیادی از پوشاکی روبه‌رو می‌شویم که حالا تبدیل به زباله شده‌اند، قابل‌تجزیه نیستند و طبیعت را با سیل انبوهی از آلودگی‌های تازه مواجه می‌کنند؛ بنابراین صنعت پوشاک از زمان تولید تا زمان پخش بین‌قاره‌ای و حتی زمان دفع محصولات استفاده شده به مثابه یک نابودگر عمل می‌کند.

مرادی گفت: در رنگرزی پارچه‌ها نیز اغلب از مواد شیمیایی استفاده می‌شود و پس از رنگ‌آمیزی پارچه گنداب آن در رودخانه‌ها و خاک رها و تبدیل به تهدیدی علیه سلامت انسان و سایر موجودات زنده می‌شود. از آنجا که بسیاری از رنگ‌های مورداستفاده در این صنعت ارگانیک نیستند و خواص صنعتی دارند، آلودگی زیادی را وارد طبیعت می‌کنند.

مصرف ۲۰ هزار لیتر آب برای تولید یک کیلوگرم پنبه

بهار خلیلی‌فرد، فعال حوزه مد پایدار در گفت‌وگو با ایسنا در پاسخ به این پرسش که در فرآیند تولید پوشاک چه اتفاقاتی می‌افتد که این حجم از آلودگی را به‌دنبال دارد، توضیح داد: روند تولید و مصرف پوشاک به ۳ مرحله تقسیم‌بندی می‌شود که هر کدام از این مراحل، آسیب‌هایی را به‌دنبال دارند. تصور کنید در مرحله نخست برای کشت پنبه نیاز به آب و حتی سمپاشی داریم. پنبه از جمله محصولاتی است که بیشترین نیاز آبی را دارد، به‌طوری‌که برای تولید یک کیلوگرم پنبه، ۲۰ هزار لیتر آب مصرف می‌شود.

وی گفت: مرحله کشت محصول، فقط به نیاز آبی محدود نمی‌شود، بلکه به مواد شیمیایی برای مقابله با آفت‌ها نیز نیاز است. خلیلی‌فرد در این زمینه اظهار کرد: در بررسی ۲.۵ درصد زمین‌های کشاورزی کشت پنبه متوجه شدند که از ۱۶ درصد از آفت‌کش‌های جهان برای تولید پنبه استفاده می‌شود. کارگرهایی که سر زمین‌های پنبه مشغول فعالیت هستند نیز در تماس مستقیم با این سموم قرار دارند و بعضا دچار اختلالات ژنتیکی شده‌اند. رنگرزی پارچه‌ها نیز در مرحله دوم تولید پوشاک اتفاق می‌افتد و اغلب به‌صورت شیمیایی انجام می‌شود. پس از اینکه کار رنگ زدن به پارچه تمام شد، گنداب آن در رودخانه‌ها و خاک رها و تبدیل به تهدیدی علیه سلامت انسان و سایر موجودات زنده می‌شود.

این طراح لباس ادامه داد: پلی‌استرها و پارچه‌هایی با پایه نفتی نیز بخشی از مواد مصرفی در صنعت پوشاک است. پارچه‌هایی از این دست، در مرحله سوم (مرحله مصرف) بیشترین آسیب به محیط‌زیست را به‌دنبال دارند. هنگام شست‌وشوی این لباس‌ها، میکروفیبرهای پلاستیکی از آن جدا می‌شود که به زمین و رودخانه‌ها بازمی‌گردد و در نهایت به غذای ماهیان و انسان‌ها تبدیل می‌شود و بهم خوردن چرخه طبیعی اکوسیستم را به‌دنبال دارد.

▣ جایگاه مد پایدار در ایران

خلیلی‌فرد ادامه داد: زمانی که بشر متوجه افزایش سرعت رشد مصرف و پیشی‌گرفتن آن از تجدیدپذیری منابع شد، موضوع پایداری در صنعت شکل گرفت. پایداری در تولید یعنی اقدام جدی برای زنده نگه‌داشتن زمین و در نتیجه بقای انسان. به این ترتیب، مد پایدار به معنای تولید و استفاده از پوشاک با کمترین تاثیر منفی بر محیط‌زیست است. یکی از اصلی‌ترین رویکردهای این مد، ضدیت با مصرف‌گرایی است همچنین توجه به حقوق نیروی کار، حفظ سلامتی افراد و محیط‌زیست و حیات‌وحش از اولویت‌های مد پایدار است.

خلیلی‌فرد ضمن اشاره به اینکه پس از تمام این اتفاقات در حال‌حاضر مد پایدار در دنیا طرفداران زیادی دارد و حتی سلبریتی‌ها نیز در مراسم‌های بین‌المللی همچون اسکار و کن لباس‌هایی با روش‌های تولیدی مد پایدار به تن می‌کنند، گفت: موضوع پایداری مد در ایران بسیار نوپاست و هنوز از سوی تولیدکنندگان پوشاک در کشور و عموم مردم پذیرفته نشده است. برای بازیافت پارچه و پلاستیک و بکارگیری مجدد آن برای تولید پوشاک ابتدا باید به فناوری آن دسترسی داشته باشیم که متاسفانه در ایران چنین فناوری وجود ندارد. از سوی دیگر در کشور ما تصور مردم در مواجهه با کلمه بازیافت، کمی کدر است در حالی‌که در کشورهای دیگر، پذیرش تفکر استفاده از لباس‌های بازیافتی از طریق رسانه‌ها و سلبریتی‌ها انجام می‌شود.

خلیلی‌فرد درباره اینکه تولید پوشاک سازگار با محیط‌زیست در کشور ما هنوز رونق زیادی پیدا نکرده است تک‌تک ما به‌عنوان مصرف‌کنندگان پوشاک چه کارهایی می‌توانیم انجام دهیم توضیح می‌دهد: خرید نکردن بهترین گزینه است. یکی از راهکارهایی که مد پایدار ارائه می‌دهد، کم، ولی با کیفیت خریدن و به بهترین شکل استفاده کردن از پوشاک است. «کمد کپسولی» نیز یکی دیگر از راهکارهایی است که مد پایدار ارائه می‌دهد. کمد کپسولی، یعنی لباس‌هایی با مدهای طولانی بخریم که بیشترین کاربرد را دارند. یکی دیگر از راهکارهای مد پایدار، بازیافت و ایجاد تغییرات جزیی در لباس‌هایی است که دیگر نمی‌خواهیم از آنها استفاده کنیم.

سخن پایانی

با توجه به موارد یادشده، صنعت مد و پوشاک، دومین صنعت آلوده‌کننده محیط‌زیست است. بیش از ۸ هزار ماده شیمیایی مضر در این صنعت کاربرد دارند که مقصد نهایی تمام آنها جایی نیست جز خاک، آب‌های زیرزمینی و جاری. حدود ۱۰ درصد گازهای گلخانه‌ای در دنیا نیز توسط صنعت پوشاک تولید می‌شود. به‌گفته کارشناسان، یکی از دیگر از راهکارهای همزیستی با محیط‌زیست از طریق پوشاک، تجارت اشتراک‌گذاری است. از طریق این تجارت می‌توان لباس‌هایی را که فقط یک‌بار استفاده شده‌اند مانند لباس‌های مجلسی به بقیه افراد کرایه داد. همچنین تجارت «دست دوم» در حال حاضر در دنیا وجود دارد و بسیاری از افراد آن را دنبال می‌کنند، اما چون در کشور ما این مفهوم با عبارت عزت‌نفس پیوند می‌خورد، مورد استقبال قرار نمی‌گیرد. باید به این موضوع فکر کنیم که با استفاده از این گونه‌های تجاری از یک سو پولمان ذخیره می‌شود و از سوی دیگر، زباله جدیدی برای زمین نمی‌خریم. در این صورت، خوشبینانه‌تر به این گونه‌های تجاری نگاه می‌کنیم.

شهرداری قم

آگهی مزایده عمومی

نوبت اول
شناسه ۱۳۸۸۶۴۸

شهرداری قم در نظر دارد نسبت به **واگذاری وسایل نقلیه و ماشین‌آلات مستعمل و اسقاطی سبک و سنگین** با مشخصات و شرایط کلی زیر، از طریق مزایده عمومی به متقاضیان واجد شرایط اقدام نماید.

شناسه مزایده	موضوع	تعداد	قیمت پایه برآورد کل(ریال)	مبلغ تضمین(ریال)
۹۹/ز/۳۹	واگذاری وسایل نقلیه و ماشین‌آلات مستعمل و اسقاطی سبک و سنگین	۲۹	۴۶/۹۸۸/۰۰۰/۰۰۰	۲,۳۵۰,۰۰۰,۰۰۰

۱- متقاضیان محترم می‌توانند ازطریق مراجعه به سامانه مناقصه‌گران شهرداری قم به نشانی peyman.qom.ir نسبت به خرید اسناد مزایده به مبلغ ۲۰۰/۰۰۰ (دویست هزار) ریال اقدام نمایند. (هزینه‌خرید اسناد غیرقابل استرداد است).

۲- تضمین شرکت در فرآیند ارجاع کار هر یک از معاملات: به صورت ۱-ضمانت‌نامه بانکی ۲-مطالبات بلوکه شده تائید شده ۳-وجه نقد مورد قبول است. جهت واریز وجه نقد به حساب شهرداری قم (سپرده حسن انجام کار) نزد بانک شهر به شماره حساب بانکی ایران اقدام فرمایید.

۳- شماره حساب بانکی ایران(شبا) شهرداری قم:
(IR – 0610 – 0000 – 0010 – 0300 – 4300 – 5407).

۴- مهلت خرید و تحویل اسناد:

۴-۱)مهلت خرید اسناد: از روز یکشنبه مورخ ۱۴۰۱/۷/۱۷ الی روز یکشنبه مورخ ۱۴۰۱/۰۷/۲۴ تا ساعت ۱۴ می‌باشد.

۴-۲)مهلت ارائه پیشنهاد: از روز یکشنبه مورخ ۱۴۰۱/۷/۱۷ الی روز چهارشنبه مورخ ۱۴۰۱/۷/۲۷ می‌باشد.

۵- شرایط و ویژگی‌های هر یک از وسایل نقلیه و ماشین‌آلات مستعمل و اسقاطی سبک و سنگین در شرایط عمومی و اختصاصی درج گردیده است و متقاضیان محترم مکلفاند پس از خرید و مطالعه، کلیه اسناد و مدارک را امضاء کرده و به همراه پیشنهاد قیمت ارائه نمایند. امضاء اسناد و مدارک به منزله قبول تمامی شرایط است.

۶- مکان و زمان بازدید: متقاضیان محترم جهت بازدید با هماهنگی اداره اموال و انبار به شماره تلفن ۸ و ۳۶۱۰۴۳۲۷- ۰۲۵ اقدام نمایند.

۶-۱)مکان بازدید: قم -جاده کوه‌سفید-انتهای سنگ‌بری‌ها دست راست-مجتمع کارخانه آسفالت شماره یک شهرداری‌قم (کارگاه عمران و موتوری)
قم- خیابان اراک- جنب کارگاه عمران و متوری شهرداری منطقه ۲- ستاد تخلفات شهری (کشتارگاه سابق)

۶-۲)زمان بازدید: از ساعت ۸ الی ۱۲ همه روزه بجز ایام تعطیل از تاریخ ۱۴۰۱/۷/۱۷ لغایت ۱۴۰۱/۷/۲۷ می‌باشد.

۷- متقاضیان محترم جهت پاسخگویی به سوالات تخصصی با اداره اموال و انبار با شماره ۸ و ۳۶۱۰۴۳۲۷ - ۰۲۵ و سوالات عمومی با اداره پیمانها و کمیسیون‌ها با شماره ۳۶-۳۶۱۰۴۳۳۳ - ۰۲۵ تماس حاصل فرمائید.

۸- محل تسلیم پیشنهادها: قم، بلوار امام موسی‌صدر، جنب بوستان شهید بنیادی، شهرداری مرکزی، طبقه ششم، اداره کل حراست.

•لازم به ذکر است ساعت تحویل پاکت توسط حراست روزهای شنبه لغایت چهارشنبه از ساعت ۷:۳۰ الی ۱۴:۰۰ و روزهای پنجشنبه ساعت ۱۳:۰۰ است.

WWW.QOM.IR

تاریخ انتشار نوبت اول: ۱۴۰۱/۰۷/۱۲ تاریخ انتشار نوبت دوم: ۱۴۰۱/۰۷/۱۶

اداره کل ارتباطات و بین‌الملل شهرداری قم

IMIDRO
سازمان توسعه و نوسازی معادن و صنایع معدنی ایران
مجتمع سنگ آهن سنگان

آگهی مناقصه عمومی یک مرحله‌ای

نوبت اول
شناسه ۱۳۸۹۲۳۸

شماره مناقصه ۲۰۰۱۰۰۳۰۰۷۰۰۰۰۹۰

سازمان توسعه و نوسازی معادن و صنایع معدنی ایران (مجتمع سنگ‌آهن سنگان) در نظر دارد مناقصه عمومی یک مرحله‌ای با موضوع **«خرید یکدستگاه WDXRF»** را به شرح زیر از طریق سامانه تدارکات الکترونیکی دولت برگزار نماید. لذا از علاقمندان واجد شرایط دعوت به عمل می‌آید جهت دریافت اسناد مناقصه به سامانه تدارکات الکترونیکی دولت به آدرس www.setadiran.ir (شماره مناقصه ۲۰۰۱۰۰۳۰۰۷۰۰۰۰۹۰) مراجعه نمایند.

۱- نام و نشانی مناقصه‌گزار: سازمان توسعه و نوسازی معادن و صنایع معدنی ایران (مجتمع سنگ‌آهن سنگان) به نشانی: مشهد، خیابان کوهسنگی، بین کوهسنگی ۱۹و۲۱، پلاک ۳۷۷، کدپستی: ۹۱۷۶۷۱۵۶۸۳ تلفن: ۰۵۱-۳۸۴۲۷۰۰۸ - داخلی ۲۱۲

۲- موضوع مناقصه: خرید یکدستگاه WDXRF

۳- مدت اجرای کار: ۸ (هشت) ماه پس از ابلاغ قرارداد

۴- مدت اعتبار پیشنهادها: ۱۸۰ روز از آخرین مهلت تحویل پیشنهادها

۵-برآورد اجرای کار: مبلغ ۱۲۳,۰۲۹,۴۰۶,۳۴۸ (یکصدو بیست و سه میلیاردو بیست و نه میلیون چهارصد و شش هزار و سیصدو چهل‌وهشت) ریال

۶- نوع و مبلغ تضمین شرکت در فرآیند ارجاع کار (مناقصه): فیش بانکی واریز نقدی و یا تودیع یک فقره ضمانت‌نامه بانکی معتبر به مبلغ ۶,۱۵۱,۴۷۰,۳۱۷ (شش میلیاردو یکصدو پنجاه و یک میلیون و چهارصدو هفتاد هزار و سیصدو هفده)ریال که برای مدت ۳ ماه اعتبار داشته و برای ۳ماه دیگر قابل تمدید باشد (ضمانت‌نامه باید دارای شماره سپام بوده و نباید هیچ گونه شرطی از سوی بانک در ضمانت‌نامه درج گردد).

۷- مهلت زمانی و محل دریافت اسناد مناقصه: اسناد مناقصه از روز پنجشنبه مورخ ۱۴۰۱/۰۷/۱۴ ساعت ۱۲ صبح لغایت روز چهارشنبه مورخ ۱۴۰۱/۰۷/۲۰ ساعت ۱۲از طریق سامانه تدارکات الکترونیک دولت (ستادایران) در دسترس خواهد بود.

۸- مهلت زمانی و محل ارائه پیشنهاد و زمان بازگشایی پاکت‌های مناقصه: اسناد و مدارک مناقصه باید پس از ثبت مهر و امضای الکترونیکی حداکثر تا روز شنبه مورخ ۱۴۰۱/۰۷/۳۰ساعت ۱۲در سامانه تدارکات الکترونیکی دولت (ستاد ایران) بارگذاری شده و از طریق آن سامانه ارسال شوند. فقط اصل تضمین شرکت در فرآیند ارجاع کار (پاکت «الف») می‌بایست علاوه بر بارگذاری در سامانه مذکور، ظرف مهلت فوق‌الذکر به صورت فیزیکی و مهر و موم شده به آدرس مناقصه‌گزار (مندرج در بند ۱۱ فصل اول اسناد مناقصه) تحویل گردد.

شایان ذکر است که جلسه بازگشایی پاکات مناقصه روز چهارشنبه به تاریخ ۱۴۰۱/۰۸/۰۴ساعت ۹ صبح برگزار خواهد شد.

تاریخ انتشار نوبت اول: ۱۴۰۱/۰۷/۱۲ تاریخ انتشار نوبت دوم: ۱۴۰۱/۰۷/۱۶

سازمان توسعه و نوسازی معادن و صنایع معدنی ایران – مجتمع سنگ آهن سنگان

قوه قضائیه
سازمان ثبت اسناد و املاک کشور
اداره کل ثبت اسناد و املاک لرستان

آگهی موضوع ماده ۳ قانون ۱۳ آئین‌نامه تعیین تکلیف وضعیت اراضی و ساختمانهای فاقد سند رسمی

نوبت دوم

آرای صادره هیات حل اختلاف قانون مذکور مستقر در اداره ثبت اسناد و املاک شهرستان خرم‌آباد به شرح ذیل:

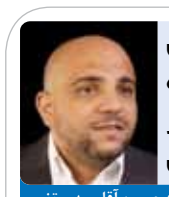
- پرونده کلاسه ۱۴۰۱۱۱۴۴۲۵۰۰۱۰۰۰۰۵۹ و رای شماره ۱۴۰۱۶۰۳۲۵۰۰۱۰۰۳۱۱۸ مورخه ۱۴۰۱/۰۵/۱۵ به تقاضای امین دهقانی فرزند میرولی نسبت به ششدانگ یکباب ساختمان به مساحت ۹۷.۳۷ مترمربع مجزی شده از پلاک شماره ۳۵ فرعی از ۱۰ اصلی واقع در بخش ۲ شهرستان خرم‌آباد خروجی از مالکیت مالک اولیه شاراتی چراغی رسیدگی و تائید و انشاء گردید. مراتب در اجرای ماده ۳ قانون تعیین تکلیف اراضی و ساختمانهای فاقد سند رسمی در دو نوبت به فاصله ۱۵ روز جهت اطلاع مالکین و سایر صاحبان حقوقی در روزنامه کثیرالانتشار و محلی آگهی می‌گردد در صورتی که اشخاص نسبت به صدور سند مالکیت متقاضی اعتراضی داشته باشند می‌توانند از تاریخ انتشار اولین آگهی به مدت دو ماه اعتراض خود را به این اداره تسلیم و پس از اخذ رسید. ظرف مدت یک ماه از تاریخ تسلیم اعتراض، دادخواست خود را به مراجع قضایی تقدیم نمایند. بدیهی است در صورت انقضای مدت مذکور و عدم وصول اعتراض طبق مقررات سند مالکیت صادر خواهد شد.

تاریخ انتشار نوبت اول: ۱۴۰۱/۰۶/۲۸ تاریخ انتشار نوبت دوم: ۱۴۰۱/۰۷/۱۲

صید آقا نجفوند دریکوندی، رئیس اداره ثبت اسناد و املاک خرم‌آباد

یادداشت

راه طولانی تبدیل یورو به ارز ذخیره جهانی

سیدحسین آقاسیدمرتضی
عضو هیات‌علمی دانشگاه آزاد اسلامی

انحصار قدرت دلار در تجارت جهانی همواره موردنقد کارشناسان بوده است و آنها این موضوع را نوعی قدرت‌طلبی امریکا می‌دانند و در واقع اعتقاد دارند انحصار تجارت با دلار روزبه‌روز بر سیطره قدرت این کشور می‌افزاید و سبب می‌شود امریکا با استفاده از قدرتی که از دلار به‌دست می‌آورد، قوانین و مقررات تجارت را نیز با هرم فشار به سمت منافع خود جهت‌دهی کند. این یعنی برهم خوردن تجارت جهانی و غش کردن آن به سمت منافع امریکا.

این انتقادات تا جایی پیش رفت که حتی برخی مسئولان اروپایی و کشورهای توسعه‌یافته، آن را نوعی باج‌دهی به امریکایی‌ها دانستند و به همین دلیل به‌تدریج تلاش کردند روابط اقتصادی خود را جدا از بستر دلار و در قالب تفاهمنامه‌ها و توافقنامه‌های دوجانبه و چندجانبه و حتی منطقه‌ای انجام دهند.

این قبیل اقدامات گرچه تا حدی موفقیت‌آمیز بود و توانست از گسترش قدرت دلار جلوگیری کند، اما کافی نبود. این بود که به‌تدریج منطقه اقتصادی یورو ایجاد شد. این اقدام گرچه مشکلات و پیامدهای منفی را به‌دنبال داشت و در ابتدا مخالفت‌های بسیاری با آن می‌شد، اما در میان‌مدت توانست تا حدی (نه البته به صورت مطلوب) انتظارات را برآورده کند. گرچه بنا به دلایل کاملا تخصصی نمی‌توان یورو را حداقل در حال‌حاضر در قواره‌ها و استانداردهای دلار دانست.

یورو یکای، پول کشورهای منطقه یورو است که به ۱۰۰ سنت تقسیم می‌شود. بکارگیری یورو در اول ژانویه ۲۰۰۲ به‌طور رسمی در کشورهای آلمان، فرانسه، بلژیک، اتریش، اسپانیا، پرتغال، یونان، ایتالیا، ایرلند، لوکزامبورگ، هلند و فنلاند آغاز شد و اکنون در ۱۹ کشور از ۲۷ عضو اتحادیه اروپا به‌طور رسمی در جریان است. یورو بیرون از اروپا نیز در برخی از بازمانده‌های مستعمرات کشورهای اروپایی رایج است.

ایده یکای پول یکسان، نخستین‌بار از سوی ژاک دلور، وزیر اقتصاد اسبق فرانسه که از سال ۱۹۸۵ تا ۱۹۹۵ ریاست کمیسیون اروپا را به عهده داشت، ارائه شد و هدف این بود که هویت اروپایی در بازارها تقویت شده و تثبیت قیمت‌ها، رشد اقتصادی و منافع تجاری نصیب اعضا شود. دلور در گزارشی که در سال ۱۹۸۹ ارائه داد، یکای پول مشترک را یک هدف پولی مشترک توصیف کرد که تاحدی موجب رهایی کامل از جنبش‌های سرمایه‌داری خواهد شد. یکای پول یورو که بزرگ‌ترین قدرت تجاری جهان را شکل داد، با هدف وصل‌کردن کشورهای اروپایی برای مقاصد تجاری و سیاسی، یورو در بحبوحه آشوب‌های سیاسی و اقتصادی به‌وجود آمد.

واقعیت این است که قدرت دلار و تاثیرگذاری آن بر تجارت جهانی خاصه در بخش انرژی به حدی بالاست که در عمل می‌توان ادعا کرد یورو با وجود تمام موفقیت‌هایی که تا اینجا داشته، هنوز راه بسیاری در پیش دارد، حتی اگر تولید ناخالص کشورهای این منطقه اقتصادی، از چین هم بیشتر باشد.

مسئله اصلی شاید به فقدان سیستم یکپارچه تصمیم‌گیری برمی‌گردد و جایی‌که تمام سیاست‌های مربوط به دلار از سوی نظام حاکمیتی یک کشور به‌نام امریکا گرفته می‌شود، اما در منطقه یورو این مهم امکان‌پذیر نیست. البته فراموش نکنیم که یورو با ۲.۵ تریلیون دلار پس از دلار بالاترین ارزش ذخیره‌شده در بانک‌های مرکزی جهان را دارد و به همین دلیل، دومین پول ارزشمند جهان است.

در این بین، دارل دافی، استاد دانشگاه استنفورد و یکی از نظریه‌پردازان بزرگ اقتصاد، عدم‌انتشار اوراق قرضه در اروپا را یکی از بلندترین دست‌اندازهای یورو برای تبدیل شدن به ذخیره ارزی می‌داند.

او حتی اوراق قرضه مبتنی بر یورو را به این دلیل که هر کدام در کشور متبوع، بازدهی منحصربه‌فردی دارد (به جای بازدهی یکسان) را نیز ملاک قدرت یورو نمی‌داند.

با توجه به همه شواهد و قرائن می‌توان ادعا کرد که یورو به‌دلیل تعارض منافعی که بعضا بین کشورهای اتحادیه روی می‌دهد و فقدان یک سیستم هدفمند در سیاست‌گذاری و یک بانک واحد، حداقل در کوتاه‌مدت نخواهد توانست جایگزین دلار به‌عنوان ارز ذخیره جهانی باشد و برای رسیدن به این نقطه، راه طولانی در پیش دارد.

تعرفه واردات خودرو کاهش یابد

نماینده مردم سبزوار در مجلس شورای اسلامی، گفت: باید به خودروسازان فرصت مشخصی برای ارتقای کیفیت داده شود. به‌عنوان مثال، تعرفه واردات هر ساله ۱۰ درصد کاهش یابد و طی ۱۰ سال، تعرفه واردات صفر شود. با تحقق این مهم در ۱۰ سال آینده، خودروهای تولید داخل باید با خودروهای جهانی رقابت کنند.

علی اصغر عنابستانی در گفت‌وگو با خانه ملت درباره صنعت خودرو، اظهار کرد: خودروسازی به پاشنه آشیل اعتماد مردم به توانمندی‌های خودشان تبدیل شده است. مردم می‌پرسند، چرا در حوزه صنایع موشکی، نانو، پزشکی و... به پیشرفت‌های چشمگیر جهانی دست یافته‌ایم، اما در صنعت خودرو این گونه هستیم؟

وی با بیان اینکه در خودروسازی، قطعه‌سازی و صنایع وابسته، مافیا و تعارض منافع شدید بیداد می‌کند، افزود: دولت باید از صنعت خودرو کنار رود، زیرا نمی‌توان خود ذی‌نفع بود و برای همان صنعت نیز سیاست‌گذاری کرد.

او با اشاره به اینکه دولت نباید بنگاهداری کند، اضافه کرد: از روز نخست به وزیر صنعت، معدن و تجارت گفته شد که باید در فرصتی چند ماهه تمام سهام دولت در خودروسازی‌ها را واگذار کند تا بتواند بر شرکت‌های خودروساز نظارت کند.

عنابستانی ادامه داد: در جهان از مسئله واردات به‌عنوان تنظیم‌گر و رگلاتور استفاده می‌شود؛ در برخی مواقع نیاز است، خودرو با تعرفه پایین وارد شود.

این نماینده مردم در مجلس یازدهم با بیان اینکه راهکارهای بسیاری برای کاهش قیمت تمام‌شده تولید خودرو وجود دارد، افزود: باید ساختارها اصلاح شود، هزینه تمام‌شده تولید کاهش یابد و واسطه‌ها حذف شود.

برگزاری مزایده خودروهای امریکایی و محصولاتی که مشکل استاندارد داشتند

۱۰۴۰ خودرو دپو تعیین‌تکلیف شد

فاطمه امیراحمدی
editor@smtnews.ir

پس از ممنوعیت واردات خودرو در اول تیر ۱۳۹۷، ترخیص خودروهای خارجی متوقف و به‌این ترتیب، حدود ۱۴ هزار خودرو وارداتی در گمرکات کشور دپو شد که در ۴ سال اخیر به تعداد زیادی از آنها مجوز ترخیص داده شده و تنها حدود ۲ هزار خودرو از آنها باقی مانده است. در حال‌حاضر هم از این تعداد، ۱۰۴۰ خودرو از سوی سازمان جمع‌آوری و فروش اموال تملیکی به مزایده گذاشته شده و پرونده حدود هزار خودرو همچنان باز است و تا رای نهایی دادگاه در گمرکات کشور باقی خواهند ماند.

روند مزایده خودروهای خارجی

به‌دنبال رای مقام قضایی درباره خودروهای قاچاقی کشف شده یا خودروهای به ظن قاچاق، مزایده سراسری ۱۰۴۰ خودرو در انبارهای سازمان جمع‌آوری و فروش اموال تملیکی در ۶ مهر آغاز شد. براساس این مزایده، شرکت‌کنندگان باید ۱۵ درصد قیمت پایه کارشناسی هر خودرو را به‌عنوان ضمانتنامه بانکی ودیعه بگذارند و در مزایده شرکت کنند و کسانی که بیشترین قیمت را ارائه کرده باشند، طبق قوانین مزایده برنده و به‌عنوان خریدار خودرو تلقی می‌شوند که بعد از آن باید در مدت ۳ روز، باقیمانده بهای خودرو را پرداخته و آن را دریافت کنند. به‌گفته روابط‌عمومی سازمان جمع‌آوری و فروش اموال تملیکی در پاسخ به این پرسش که آیا خودروها زیر ۲۵۰۰ سی‌سی بوده و مشکلی از نظر پلاک‌گذاری و خریدوفروش در کشور ندارند، اما با جعل ثبت‌سفارش وارد شده‌اند به ظن قاچاق توقیف شده و براساس حکم مقام قضایی، طی مزایده ۵۶۵ فوق‌العاده به خریداران و مردم ارائه می‌شوند.

البته در ابتدا قرار بود خودروهای قاچاق‌شده از طریق بورس کالا عرضه شود، اما با توجه به اینکه این خودروها سال‌ها در بنادر و در محیط سر باز، زیر آفتاب و هوای شرجی نگهداری شده‌اند؛ بنابراین کیفیت لازم برای عرضه از طریق بورس کالا را نداشته و به مزایده گذاشته شدند. همچنین در روش عرضه از طریق بورس تعهداتی ایجاد می‌شود و خدمات پس از فروش باید وجود داشته باشد، اما در مزایده مشتری و متقاضی خودرو را می‌بیند و اگر آن را خریداری کند، بعد از خرید، تضمینی از سوی فروشنده وجود ندارد.

گفتنی است نتیجه مزایده در ۱۶ مهر از طریق سایت سازمان جمع‌آوری و فروش اموال تملیکی اعلام می‌شود، البته قیمت پایه کارشناسی هر نوع خودرو از طریق سامانه این سازمان از ۶ مهر در اختیار همگان قرار گرفته و متقاضیان می‌توانند با سپرده‌گذاری ۱۵ درصد از قیمت پایه کارشناسی در مزایده شرکت کنند و تا چهارشنبه ۱۳ مهر از طریق همان سایت ستاد ایران سازمان اموال تملیکی از شرکت در مزایده انصراف دهند. کسانی که در این مزایده برنده نشوند، مبالغ ضمانتنامه آنها بلافاصله از طریق سامانه آزاد می‌شود، اما کسانی که برنده مزایده شوند باید در مدت ۳ روز، باقیمانده قیمت خودرو را به حساب خزانه کشور واریز کنند.

در این مزایده، علاوه بر اشخاص حقیقی با کد ملی، اشخاص حقوقی و شرکت‌ها هم به شرط داشتن کد اقتصادی می‌توانند شرکت کنند و محدودیتی هم در تعداد خودروهای خریداری‌شده وجود ندارد.

جزئیات مزایده خودروهای واگذار شده

سیدعبدالمجید اجتهادی، مدیرعامل سازمان جمع‌آوری و فروش اموال تملیکی درباره خودروهای خارجی به مزایده گذاشته شده از سوی این سازمان به صمت گفت: خودروهای به مزایده گذاشته شده مربوط به پرونده قاچاق از طریق جعل در ثبت‌سفارش خودرو بوده است. پرونده این خودروها در دادسرای تهران پیگیری می‌شده و در حال‌حاضر با کیفرخواست از دادسرا به دادگاه انقلاب منتقل شده، اما هنوز منجر به صدور رای نشده است.

وی افزود: بیش از ۶ هزار خودرو در این پرونده با جعل ثبت‌سفارش وارد کشور شده‌اند که از این تعداد حدود ۲ هزار خودرو متوقف و باقی ترخیص شده‌اند. براساس رای شعبه ۱۵ دادگاه انقلاب، ۱۰۶۲ خودرو به سازمان اموال تملیکی واگذار و دستور فروش آن صادر شد.

او ادامه داد: زمانی که سازمان برای تحویل خودروها اقدام کرد، مشخص شد از این تعداد، ۲۲ خودرو همان سال ۹۷ ترخیص شده بودند و در حال‌حاضر خودروهایی که در اختیار اموال تملیکی قرار گرفته و در این مزایده اخیر عرضه شده‌اند ۱۰۴۰ خودرو است.

▣ صاحب مال قاچاق و شرکت در مزایده

مدیرعامل سازمان جمع‌آوری و فروش اموال تملیکی در پاسخ به این پرسش که آیا صاحبان این خودروها که غیرقانونی عمل کرده و مبادرت به جعل ثبت‌سفارش کرده‌اند، امکان شرکت در مزایده و خرید این خودروها را دارند، گفت: در این‌باره منع قانونی وجود ندارد. مزایده است و هرکس می‌تواند شرکت کند، حتی کسانی که متهم این پرونده هستند، می‌توانند با اعلام بالاترین قیمت برنده مزایده باشند.

اجتهادی در پاسخ به پرسشی دیگر مبنی بر اینکه چقدر از پول محل فروش این خودروها به خریدار ابتدایی خودرو که غیرقانونی عمل کرده، می‌رسد، گفت: اگر براساس قانون، رسیدگی به پرونده منجربه محکومیت صاحب مال شود و کالا به‌عنوان خودرو قاچاق رای نهایی دریافت کند، محصول به‌نفع دولت ضبط شده و پولی به واردکننده تعلق نمی‌گیرد، حتی به‌دلیل فعالیت غیرقانونی و قاچاق مجازات شده و باید مبلغی را به‌عنوان جریمه بپردازد، اما اگر پس از بررسی پرونده منجر به صدور رای برائت شود، براساس ماده ۵۴ قانون مبارزه با قاچاق کالا و ارز، پول حاصل از فروش پس از کسر هزینه‌هایی مانند حقوق و عوارض گمرکی به صاحب مال عودت داده می‌شود.

او افزود: حکم برائت در پرونده خودروها با سایر اقلام متفاوت است. اگر درباره سایر کالاها حکم برائت مطرح شود، اسنادی مبنی بر ورود قانونمند به داخل کشور باید ارائه شود، اما در خودروهایی که در مبادی ورودی توقیف شده‌اند یا با جعل ثبت‌سفارش قرار بوده وارد کشور شوند، پس از حکم برائت برای ترخیص آنها از گمرکات کشور و ورود قانونمند آن به داخل باید حقوق و عوارض گمرکی بپردازد؛ بنابراین در اینجا فروش این خودروها در مزایده به‌نفع واردکننده خواهد بود.

او افزود: در ترخیص خودرو از گمرکات نیاز به اخذ مجوز از سازمان‌ها و نهادهایی مانند سازمان ملی استاندارد و سازمان ملی حفاظت از محیط‌زیست و... مطرح است و قانون اسقاط خودرو به‌ازای واردات خودرو خارجی که در این مزایده کارهای قانونی آن برای صاحب خودرو بسیار زمانبر است، انجام شده است.

▣ چگونگی صدور مجوز فروش خودروها

اجتهادی درباره اینکه آیا پیش از مختومه شدن پرونده در دادگاه به‌لحاظ قانونی اجازه فروش اموال وجود دارد، اظهار کرد: تبصره ۲ ماده ۵۳ قانون مبارزه با قاچاق کالا و ارز، فروش این خودروها مشکل نداشته و حتی به این دلیل که با مرور زمان مستهلک می‌شوند، یک تکلیف قانونی است.

برخی کالاها مانند اقلام سریع‌الفساد، سریع‌الاشتعال، احشام و طیور و کالاهایی که به مرور زمان سبب تغییرات کمی و کیفی در آنها می‌شود (پرونده فروش خودروهای فعلی مشمول این بخش می‌شوند) اجازه فروش دارند؛ بنابراین تکلیف قانونی است که در این موارد سازمان اموال تملیکی یا سایر نهادهای متولی باید از مراجع رسمی درخواست کنند که اقلام در حال فاسد شدن را مجوز فروش می‌دهد.

در حوزه خودروهای دپو در گمرکات کشور هم دادستان تهران براساس دستور ریاست قوه‌قضاییه درخواست رسیدگی داشت که درخواست دولت هم بوده و وزیر امور اقتصادی و دارایی در این‌باره چندین بار مکاتبه کرده و از محل نگهداری این خودروها هم بازدیدها داشته است و در نهایت دادگاه انقلاب، دستور فروش این خودروها را صادر کرد.

▣ آمار خودروهای دپو

اجتهادی درباره میزان فروش این خودروها عنوان کرد: براساس اطلاعات به‌دست آمده از پنجشنبه ۷ مهر تا اول هفته جاری، بیش از ۴۰ هزار بازدید انجام شده؛ بنابراین تقاضا برای خرید این خودروها بسیار بالاست؛ ضمن اینکه بازدیدهایی از محل نگهداری خودروها در بوشهر، گناوه، اهواز، خرمشهر، تهران، نوشهر، جلفا و... انجام شده است. او گفت: همچنین پس از پیش‌پرداخت ۱۵ درصدی قیمت خودرو، در صورت انصراف فرد متقاضی برای خرید خودرو، خودرو به‌نفع دولت ضبط می‌شود و برگشت داده نمی‌شود.

اجتهادی در پایان درباره تعداد خودروهای موجود در انبار سازمان جمع‌آوری و فروش اموال تملیکی گفت: بیش از ۳ هزار خودرو سنگین و غیرسنگین در انبار این سازمان وجود دارد، اما تعداد خودروهایی که امکان فروش آنها از طریق مزایده وجود داشته باشد، محدود است. باقیمانده این خودروها دارای حجم موتور بالای ۲۵۰۰ سی‌سی هستند و درباره آنها مسئله قاچاق مطرح است.

این خودروها مشکل شماره‌گذاری پلاک ملی دارند و امکان فروش از طریق مزایده وجود ندارند. این خودروها، امحاء فنی یا اسقاط می‌شوند یا اینکه در نهایت به نهادهای امنیتی واگذار می‌شوند.

> سیدعبدالمجید اجتهادی: بیش از ۳ هزار خودرو سنگین و غیرسنگین در انبار سازمان اموال تملیکی هستند

> مهدی دادفر: بخشی از خودروهای خارجی به‌دلیل تغییرات قانونی که یک‌شبه رخ داد، به‌عنوان اموال قاچاق ثبت شدند

خودروها به صاحب مال عودت شوند

در ادامه مهدی دادفر، دبیر انجمن واردکنندگان خودرو درباره سرنوشت هزار خودرو باقیمانده در گمرکات کشور به صمت گفت: ۱۰۴۰ خودرویی که قرار است در مزایده به‌فروش برسد، اموال مردم بوده و باید به صاحب مال عودت داده شوند. دوم اینکه اگر ورود و شماره‌گذاری خودرو امریکایی ممنوع است، تفاوتی نمی‌کند در مزایده به‌فروش برسد یا از سوی صاحب مال بخواهد شماره‌گذاری شود.

وی درباره سرنوشت ۲ هزار خودرو دپوشده گمرکات کشور هم افزود: سازمان اموال تملیکی به‌لحاظ قانونی، اجازه فروش خودروهایی را دارد که در دادگاه حکم نهایی آنها صادر شده باشد. در نتیجه آن برای تعدادی از خودروهای دپویی که در گمرکات کشور بلاتکلیف مانده‌اند، هنوز حکم قطعی از سوی دادگاه انقلاب صادر نشده است.

▣ واردکنندگان حاضر به خرید هستند

طبق گفته مدیرعامل سازمان جمع‌آوری و فروش اموال تملیکی، کالاهایی که خطر فاسد شدن برای آنها وجود دارد، به‌لحاظ قانونی با درخواست نهادهای متولی مجوز فروش آنها صادر می‌شود. در این‌باره دادفر تصریح کرد: مالک این خودروها حی و حاضر هستند و سازمان اموال تملیکی می‌تواند با درخواست مبلغ خودرو، آنها را به صاحب مال برگرداند. صاحبان خودرو حاضر هستند مبلغی که افراد دیگر برای این خودروها قرار است بپردازند، پرداخت کنند و خودرو به آنها واگذار شود.

دبیر انجمن واردکنندگان خودرو تاکید کرد: این اموال، افراد است و به دلیل تغییرات قانونی که یک‌شبه رخ داده و سوءجریان‌ها، به‌عنوان اموال قاچاق ثبت شده است. درباره برخی از خودروها هم عنوان می‌شود که این خودروها حائز شرایط استانداردهای تدوین شده داخلی نبوده و اجازه ترخیص ندارند. حال پرسش این است که اگر این خودروها استانداردهای هشتادوپنج‌گانه را ندارند، چطور از سوی سازمان اموال تملیکی به مزایده گذاشته شده‌اند؟

دادفر با بیان اینکه سازمان اموال تملیکی تنها خودروهایی را می‌تواند به‌فروش برساند که حکم قطعی از دادگاه انقلاب داشته باشد، گفت: باقی خودروهای دپو در گمرکات کشور باید منتظر رای نهایی دادگاه انقلاب باشند.

سخن پایانی

نیمی از خودروهای دپو در گمرکات کشور بالاخره تعیین‌تکلیف و به سازمان جمع‌آوری و فروش اموال تملیکی واگذار شد. این سازمان نیز آنها را در مزایده گذاشته سه‌شنبه۱۳مهر (امروز) آخرین مهلت شرکت در این مزایده است و ۱۶مهر اسامی برندگان اعلام می‌شود. بنا به‌گفته کارشناسان، باقیمانده این خودروها هم باید منتظر رای قطعی دادگاه انقلاب باشند تا برای همیشه پرونده خودروهای خارجی توقیف‌شده در گمرکات کشور بسته شود.

آموزش سرمایه‌گذاری است نه هزینه

دوران کارت به کارت به‌پایان می‌رسد؟

روزهای قرمز بورس تهران پایانی ندارد

تحقق ۱۰۹ درصدی اهداف تولید فولاد مبارکه

مسیر روشن و برنامه‌های راهبردی فولاد مبارکه از مهر ۱۴۰۰ بازنگری و وارد فاز اجرا شد. گرچه تحریم‌های ظالمانه، محدودیت‌های انرژی و منابع اولیه و حمله‌های سایبری موانعی در مسیر تولید این شرکت ایجاد کرد، اما نتوانست در اراده پولادمردان این شرکت خللی ایجاد کند. انسجام بیش‌ازپیش مدیریت و کارکنان و همسویی آنها با اهداف کلان ترسیم‌شده شرایطی فراهم کرد که در ۶ ماه نخست سال ۱۴۰۱، بیشتر نواحی این شرکت با رشد چشمگیر تولید نسبت به مدت مشابه سال قبل، کارنامه درخشانی از عملکرد خود در نیم‌سال «تولید؛ دانش‌بنیان، اشتغال‌آفرین» برجای گذارند.

عکس: صمت

افزایش کمی و کیفی تولید در فولاد مبارکه، بدون اضافه کردن خط تولید در شرایط سخت یادشده، در حالی به‌دست آمد که تلاش برای تخریب روحیه تولید در بزرگ‌ترین فولادساز کشور به اوج خود رسیده بود

محمدیاسر طیب‌نیا، مدیرعامل فولاد مبارکه گفت: افزایش ارزشمند کمی و کیفی تولید در این شرکت، بدون اضافه کردن خط تولید و هرگونه تجهیزات اضافی در شرایط سخت یادشده، در حالی محقق شد که تلاش رسانه‌های بیرونی برای تخریب روحیه تولید در بزرگ‌ترین فولادساز کشور که خوراک بسیاری از صنایع و کارخانجات داخلی کشور را تامین می‌کند، به اوج خود رسیده بود.

به گزارش ایراسین وی با بیان اینکه برای سال ۱۴۰۱ در شرکت فولاد مبارکه تولید ۶ میلیون و ۹۰۰ هزار تن تختال و برای مجتمع فولاد سبا نیز تولید یک میلیون و ۵۲۰ هزار تن هدف‌گذاری شده، تصریح کرد: از روزهای نخست امسال باتوجه به برنامه‌ریزی‌های صورت‌گرفته، کارکنان این مجموعه برای دستیابی به رکوردهای جدید تولید عزم خود را جزم کردند و موفق شدند ضمن افزایش تولید نسبت به مدت مشابه سال ۱۴۰۰ در همه نواحی و ثبت رکوردهای بی‌سابقه در مجموع ۱۰۹ درصد برنامه‌های ترسیم‌شده را محقق سازند.

▣ رشد ۲۰ درصدی تولید تختال

مدیرعامل فولاد مبارکه در ادامه سخنان خود با اشاره به دستاوردهای شرکت توضیح داد: در ناحیه آهن‌سازی با همت کارکنان، تولید گندله در ۶ ماه نخست امسال با ۵.۲ درصد رشد نسبت به مدت مشابه سال قبل به ۳ میلیون و ۷۸۹ هزار تن و تولید آهن اسفنجی در مجموع واحدهای احیای مستقیم فولاد مبارکه و فولاد سبا نیز با ۱۹.۱ درصد رشد به ۴ میلیون و ۷۹۸ هزار تن افزایش یافت.

به‌گفته طیب‌نیا، مجموع تختال تولیدشده در شرکت فولاد مبارکه و مجتمع فولاد سبا در نیمه نخست سال ۱۴۰۱ با ۲۰.۱ درصد رشد به ۴ میلیون و ۵۵۱ هزار تن افزایش یافته و تحقق ۱۰۹ درصدی برنامه‌ها را به ثبت رسانده است.

وی در ادامه این موفقیت‌ها، از محقق شدن ۱۰۶.۲ درصدی برنامه‌ها به‌دست کارکنان توانمند نورد گرم فولاد مبارکه و فولاد سبا خبر داد و گفت: در بازه زمانی یادشده جمع محصولات نوردشده در شرکت فولاد مبارکه و مجتمع فولاد سبا رشد ۱۴.۹ درصدی نسبت به مدت مشابه سال ۱۴۰۰ داشته است؛ به‌نحوی‌که تولید ورق گرم این دو خط از ۳ میلیون و ۱۵۵ هزار تن نیمه نخست سال قبل به ۳ میلیون و ۳۵۱ هزار تن در مدت مشابه امسال افزایش یافته است.

▣ ثبت رکوردهای جدید در ناحیه نورد سرد

مدیرعامل فولاد مبارکه در ادامه از موفقیت‌های به‌دست‌آمده در خطوط مختلف ناحیه نورد سرد شرکت در نیمه نخست امسال خبر داد و تاکید کرد: رکورد روزانه ۵.۲۱۲ تن در واحد اسیدشویی (۲۹ فروردین)؛ رکورد روزانه تولید ۹۹۰ تن ورق گالوانیزه (۳۰ خرداد)؛ رکورد ماهانه ورق سرد در خط اصلاح ۴ به میزان ۲۰ هزار و ۷۱۶ تن (فروردین) و رکورد ماهانه خط قلع‌اندود به میزان ۱۰ هزار و ۴۶۰ تن (شهریور ۱۴۰۱) کامل‌کننده موفقیت‌های شرکت در نیمه نخست سال ۱۴۰۱ بوده است.

مدیرعامل گروه فولاد مبارکه در بخش دیگری از سخنان خود به تحقق اهداف گروه فولاد مبارکه در ۶ ماه نخست امسال اشاره و اظهار کرد: خوشبختانه همگرایی و انسجام موجود بین شرکت‌های زیرمجموعه فولاد مبارکه نیز دستاوردهای خوبی برای صنعت فولاد کشور به ارمغان آورد؛ به‌نحوی‌که فولاد هرمزگان در ماه‌های فروردین و شهریور موفق شد دو رکورد جدید را به ثبت برساند.

▣ تاکید فولاد مبارکه بر رشد کیفی در کنار رشد کمی

وی افزود: در شرکت فولاد سفیددشت چهارمحال‌وبختیاری با ثبت یک رکورد روزانه (فروردین) و ۲ رکورد ماهانه میزان تولید روزانه این شرکت به ۲ هزار و ۶۹۰ تن و تولید ماهانه نیز به ۸۴ هزار و ۲۵۵ تن افزایش یافت. کارکنان شرکت فولاد امیرکبیر کاشان در ۶ ماه نخست امسال با ثبت ۳ رکورد روزانه و ماهانه در ماه‌های فروردین، اردیبهشت و شهریور میزان تولید روزانه و ماهانه این شرکت را به ترتیب به هزار و ۲۴۶ تن، ۲۱ هزار و ۹۰۳ تن و ۲۱ هزار و ۹۲۲ تن افزایش دادند. همچنین در شرکت فولاد سنگان شاهد ثبت ۳ رکورد پی‌درپی روزانه در فروردین ۱۴۰۱ و عبور از مرز تولید ۱۸ هزار و ۹۶۰ تن گندله هستیم. در نهایت در شرکت ورق خودرو چهارمحال‌وبختیاری نیز مشاهده می‌کنیم که در فروردین سال ۱۴۰۱ با تولید ۲۶ هزار و ۸۰۵ تن ورق گالوانیزه رکورد تولید این واحد که در مرداد سال ۱۳۹۹ به ثبت رسیده، شکسته شده است.

طیب‌نیا خاطرنشان کرد: با عنایت به اینکه امروزه در همه حوزه‌ها، به‌ویژه صنعت فولاد که ازجمله صنایع مادر محسوب می‌شود، بازار به‌شدت رقابتی است و نیاز به ورق‌های باکیفیت به‌شکل فزاینده‌ای رشد یافته، در فولاد مبارکه نیز تاکید شده که به‌موازات رشد کمی، به رشد کیفی و تولید محصولات خاص نیز توجه ویژه شود و این امر با افزایش کیفیت محصولات و اضافه شدن چندین محصول جدید به سبد محصولات فولاد مبارکه از جمله ورق‌های آجدار و ارتقای کیفیت ورق‌های قلع‌اندود محقق شده است.

سخن پایانی

۱۰۹ درصد از اهداف شرکت فولاد مبارکه در تولید ۶ ماه نخست سال ۱۴۰۱ محقق شده، این در حالی است که به‌موازات رشد کمی، رشد کیفی و تولید محصولات خاص نیز در فولاد مبارکه موردتوجه قرار دارد. این پیشرفت با افزایش کیفیت محصولات و اضافه شدن چندین محصول جدید به سبد محصولات شرکت حاصل شده است.

ثبت فروش ۴۰ هزارمیلیارد تومانی فملی در نیمه نخست سال

علی رستمی با اعلام این که شرکت ملی صنایع مس ایران در فروش شهریور خود افزایش ۴۷ درصدی درآمد در مقایسه با شهریور سال گذشته را به ثبت رساند، گفت: مجموع درآمد کل ۶ ماهه این شرکت به رقم ۳۹ هزار ۷۲۶ میلیارد تومان رسید که نسبت به مدت مشابه سال گذشته رشد بیش از ۱۴ درصدی را نشان می‌دهد.

مدیرعامل شرکت ملی صنایع مس ایران با اعلام این خبر افزود: درآمد شرکت ملی مس در شهریورماه به ۶ هزار و ۸۴۱ میلیارد تومان رسید که ۴۷ درصد بیشتر از مرداد بوده است.

رستمی در ادامه گفت: این موفقیت در شرایطی حاصل شده است که قیمت جهانی مس در مقایسه با مدت مشابه سال قبل حدود ۲۰ درصد کاهش را تجربه کرده است.

▣ افزایش ۹ هزار تنی تولید کنسانتره مس نسبت به مدت مشابه سال قبل

مدیرعامل شرکت ملی صنایع مس ایران میزان تولید کل استخراج در شش ماهه نخست امسال را ۱۰۵ میلیون و ۵۷۴ هزار تن اعلام کرد و گفت: میزان استخراج شرکت در مقایسه با برنامه رشد ۱۳ درصدی داشته و نسبت به مدت مشابه سال قبل (۱۰۳ میلیون و ۴۹۱ هزار تن) افزایش ۲ درصدی را نشان می‌دهد.

وی همچنین میزان تولید سنگ سولفور را ۲۷۳ میلیون و ۶۸ هزار تن عنوان کرد و اظهار داشت: تولید سنگ سولفور این شرکت نیز در شش‌ماهه نخست امسال نسبت به برنامه با رشد ۵ درصدی همراه بوده است.

رستمی با بیان این که تولید کنسانتره مس نیز رشد ۷ درصدی را نسبت به برنامه ثبت کرده است، بیان کرد: میزان تولید کنسانتره مس از ابتدای سال تا کنون ۶۱۵هزار و ۵۸ تن بوده است که در مقایسه با مدت مشابه سال گذشته نشان‌دهنده افزایش تولید حدود ۹ هزار تنی است.

به گفته مدیرعامل شرکت مس تولید کاتد مس نیمه نخست امسال به رقم ۱۴۳ هزار و ۴۳۰ تن رسیده است که نسبت به برنامه با ۸ درصد رشد همراه بوده است.

وی در خصوص تولید مس محتوی معدنی گفت: با تلاش تمامی پرسنل شرکت میزان تولید این محصول در ۶ ماهه نخست امسال به رقم ۱۴۷ هزار و ۴۰۸ تن رسید که نسبت به برنامه بیانگر رشد ۶ درصدی است.

مدیرعامل شرکت مس همچنین با بیان این که لجن آندی نیز با رشد ۳۲ درصدی نسبت به برنامه همراه بوده است، گفت: میزان تولید لجن آندی بالغ بر ۴۳۳ تن است.

وی در ادامه تولید اسید سولفوریک شرکت را ۴۵۱ هزار و ۱۳۵ تن اعلام کرد و گفت: موفق شدیم در تولید این محصول رکورد جدیدی ثبت کنیم؛ به طوری‌که نسبت به مدت مشابه سال قبل رشد ۲۲ درصدی و نسبت به برنامه ۲۸ درصد رشد را ثبت کرده‌ایم.

وی در ادامه به رکوردهای تولید ثبت شده در مجتمع‌ها اشاره کرد و گفت: میزان تولید کنسانتره مس در مجتمع مس سرچشمه و مجتمع مس سونگون در نیمه نخست ۱۴۰۰ به ترتیب ۳۵۴ هزار و ۹۲۹ تن و ۱۶۹ هزار و ۵۸۳ تن بوده در حالی که در شش ماهه نخست امسال موفق به تولید ۳۵۹ هزار و ۶۳۳ تن کنسانتره مس در مجتمع مس سرچشمه و ۱۷۱ هزار و ۷۹۷ تن کنسانتره در مجتمع مس سونگون شدیم.

رستمی اضافه کرد: همچنین میزان استخراج از معدن مس میدوک در نیمه نخست سال گذشته ۳۰ میلیون و ۵۳۴ هزار تن بود در حالی که در ۶ ماهه نخست امسال به ۳۱ میلیون ۴۶۸ هزار تن رسید که رشد ۳ درصدی را نشان می دهد.

مدیرعامل شرکت مس در بخش دیگری از سخنانش با اشاره به زیرساخت‌های فراهم شده گفت: انشالله با تلاش و کار جهادی تمامی پرسنل در ۶ ماهه دوم شاهد عبور از برنامه های تولیدی خواهیم بود.

فراخوان عمومی تجدید مناقصه یک‌مرحله‌ای
نوبت اول
شرکت آلومینای ایران

شرکت آلومینای ایران در نظر دارد تجدید مناقصه ذیل را از طریق سامانه تدارکات الکترونیکی دولت برگزار نماید. کلیه مراحل برگزاری مناقصه از دریافت اسناد مناقصه تا ارائه پیشنهاد مناقصه‌گران و بازگشایی پاکت‌ها از طریق درگاه سامانه الکترونیکی دولت (ستاد) به آدرس WWW.setadiran.ir انجام خواهد شد و لازم است که مناقصه گران درصورت عدم عضویت قبلی، مراحل ثبت‌نام در سایت مذکور و دریافت گواهی امضای الکترونیکی را جهت شرکت در مناقصه محقق سازند.

ردیف	موضوع تجدید مناقصه	نوع تجدید مناقصه	شماره مناقصه در سامانه الکترونیکی دولت
۱	انجام عملیات آماده‌سازی، حفاری،باطله‌برداری، استخراج، جمع آوری، دپو و بارگیری سنگ بوکسیت و باطله حمل و تخلیه به دپوهای تعیین شده توسط کارفرما در معدن بوکسیت تاگویی یک جاجرم	عمومی یک‌مرحله‌ای با ارزیابی کیفی (فشرده)	۲۰۰۱۰۰۱۴۹۱۰۰۰۰۴۲

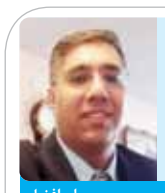
مهلت دریافت اسناد مناقصه ردیف ۱ از سامانه: از مورخ ۱۴۰۱/۰۷/۱۶ لغایت مورخ ۱۴۰۱/۰۷/۲۳ می‌باشد.
مهلت ارائه پیشنهاد: مورخ ۱۴۰۱/۰۸/۰۹ می‌باشد.
زمان بازگشایی پاکت‌ها: ساعت ۱۰:۰۰ مورخ ۱۴۰۱/۰۸/۱۰ می‌باشد.
اطلاعات تماس مناقصه‌گزار جهت دریافت اطلاعات بیشتر در خصوص اسناد مناقصه و ارائه پاکت‌های الف: استان خراسان شمالی- شهرستان جاجرم- مجتمع تولید آلومینا، به شماره تلفن: ۳۲۶۰۵۳۴۵ - ۰۵۸ و فکس ۳۲۲۷۲۴۸۷-۰۵۸
اطلاعات تماس سامانه ستاد جهت انجام مراحل عضویت در سامانه: مرکز تماس: ۴۱۹۳۴ - ۰۲۱
دفتر ثبت‌نام: ۸۸۹۶۹۷۳۷ و ۸۵۱۹۳۷۶۸ - ۰۲۱
روابط عمومی شرکت آلومینای ایران
تاریخ انتشار نوبت اول: ۱۴۰۱/۰۷/۱۲ تاریخ انتشار نوبت دوم: ۱۴۰۱/۰۷/۱۶

آگهی تجدید مناقصه عمومی دو مرحله‌ای
نوبت اول
شماره: ۵۲۴۴۵۵۶۵
شرکت فولاد خوزستان

مناقصه‌گزار: شرکت فولاد خوزستان
شرح مناقصه: خرید، نصب و طراحی و راه‌اندازی یک توزین ریلی استاتیک
نوع مناقصه: عمومی دومرحله‌ای
مدت زمان: ۱۲ ماه
مهلت اعلام آمادگی: تا پایان وقت اداری روز جمعه مورخ ۱۴۰۱/۰۷/۲۲ (با ارسال فکس به نشانی زیر)
داوطلبان شرکت در مناقصه با مراجعه به وب‌سایت pim.ksc.ir ضمن ثبت‌نام و درج کلیه اطلاعات عمومی و تکمیلی خود، مستندات و مدارک لازم خود را پیوست نمایند.
دریافت اسناد مناقصه (پس از تائید کمیته ارزیابی تامین‌کنندگان) از تاریخ ۱۴۰۱/۰۷/۳۰ به مدت دو روز در قبال واریز مبلغ ۵،۰۰۰،۰۰۰ ریال (غیرقابل استرداد) به صورت آنلاین از طریق آدرس Pim.ksc.ir (پس از ورود به سیستم با نام کاربری و رمز عبور/ منوی مناقصات/ خرید اسناد تخصصی)
دریافت الکترونیک فایل اسناد تخصصی مناقصه از طریق آدرس pim.ksc.ir (پس از ورود به سیستم با نام کاربری و رمز عبور/ منوی مناقصات/ عملیات/ اسناد تخصصی)
تاریخ تحویل پیشنهادات: روز شنبه مورخ ۱۴۰۱/۰۸/۲۱
تاریخ گشایش پاکات پیشنهاد قیمت/ فنی: روز یکشنبه مورخ ۱۴۰۱/۰۸/۲۲
مبلغ تضمین شرکت در مناقصه: ۹۰۰،۰۰۰،۰۰۰ ریال
نوع تضمین: ۱) ضمانتنامه معتبر بانکی ۲) چک تضمینی و یا واریز مبلغ در وجه شرکت فولاد خوزستان ۳) انجام بلوکه مالی از مطالبات شرکت‌کننده نزد فولاد خوزستان
نشانی شرکت: اهواز - کیلومتر ۱۰ جاده اهواز بندر امام، شرکت فولاد خوزستان
مدیریت: خرید خدمات و قراردادها
تلفن: ۶۴۱۵- ۳۲۱۳- ۰۶۱ **فاکس:** ۳۲۹۰۸۱۴۷- ۰۶۱
روابط عمومی شرکت فولاد خوزستان
تاریخ انتشار نوبت اول: ۱۴۰۱/۰۷/۱۲ تاریخ انتشار نوبت دوم: ۱۴۰۱/۰۷/۱۶

یادداشت

قافیه را باخته‌ایم

پیمان افضل
استاد دانشگاه و فعال معدنی

مسئله صادرات و واردات و تراز بازرگانی یک کشور به چند عامل مهم بستگی دارد. نخستین عامل این است که آیا یک کشور در راستای انقلاب‌های صنعتی، فناوری خود را به‌روز می‌کند یا خیر یا اگر هنوز به دیگر کشورها نرسیده است، چقدر می‌تواند فاصله خود را با تحولات انقلاب صنعتی کم و کمتر کند و برنامه‌ای برای ارتقای صنایع خود دارد یا خیر.

حال نگاهی بیندازیم به شرایط و وضعیت صنعت کشور ما.

امروزه بسیاری از صنایع در ایران قدیمی و از رده خارج هستند و بخش اعظم آنها نوسازی نشده‌اند. این شرایط از جایی به‌وجود آمد که ما از آغاز برای راه‌اندازی کارخانه به‌سراغ تکنولوژی روز نرفتیم و به‌منظور کاهش هزینه‌ها، کارخانه‌های قدیمی و دست دومی را خریداری کردیم که در همان زمان از فناوری چند ده سال قبل از خود استفاده می‌کردند. به‌عنوان نمونه می‌توان به تجهیزات کارخانه آلومینای جاجرم اشاره کرد. بسیاری از کارخانه‌های سیمان ما وقتی به ایران آورده شدند، قدیمی و از رده خارج بودند. این وضعیت امروز هم به‌چشم می‌خورد و در حوزه هوانوردی یا راه‌آهن جز یک مقطع کوتاه بعد از انقلاب، بیشتر هواپیما و قطارهای دست دوم و سوم وارد کشور می‌شود.

این اقدام دستاوردی جز مصرف بسیار بالای انرژی، آب، استهلاک زیاد و نرخ تمام‌شده بالا ندارد و به این ترتیب این صنعت نمی‌تواند با صنایع مشابه در کشورهای رقیب که دائم در حال رشد و پیشرفت هستند، هماوردی کند.

برای مثال باید مقایسه کرد که ذوب‌آهن اصفهان در حال حاضر به‌ازای هر تن تولید خود، چه مقدار کک مصرف می‌کند و همین مقدار در چین، ترکیه یا هند (که در مسیر تبدیل شدن به دومین فولادساز بزرگ جهان است و میزان تولید خود را به ۵۰۰ میلیون تن رسانده)، چقدر است. این آیتمی مهم و اساسی است که نباید از توجه به آن غفلت کرد.

موضوع بسیار مهم دیگری که باید به آن اشاره کرد، وضعیت روابط خارجی است. هر کشوری باید با تعداد بسیار زیادی از کشورها مراودات بین‌المللی داشته باشد،اما بخش بزرگی از تراز بازرگانی ما شاید با کمتر از ۱۰ کشور باشد.

در حال حاضر بخش عمده صادرات ایران به کشورهایی مانند عراق، افغانستان و دیگر کشورهای ضعیف منطقه است و در بازار کشورهای بزرگ جایگاهی نداریم. روابط خارجی تنش‌آلود، به‌ویژه از زمان ریاست‌جمهوری محمود احمدی‌نژاد به بعد، فقط به زیان کشور بوده است.

متاسفانه هم‌اکنون ما با کشورهای صاحب فناوری، ارتباط ناچیز و کمرنگی داریم و در نتیجه اگر بخواهیم فناوری‌های نوین را به داخل کشور منتقل کنیم، دچار مشکل می‌شویم. بیشترین حجم تحریم‌ها هم از سوی همین کشورها اعمال شده و رقبای آنها مانند روسیه و چین یا فناوری روزآمدی ندارند که در اختیار کشور ما بگذارند یا خود کپی‌کننده فناوری دیگران هستند و در این زمینه حرفی برای گفتن ندارند و به این ترتیب است که کشور ما امروزه هم برای واردات و صادرات کالا و هم برای بروزرسانی تجهیزات و خدمات خود دچار مشکل شده است.

موضوع سومی که باید به آن اشاره کرد، عبارت است از اینکه تراز بازرگانی ما براساس تعداد معدودی محصول است و اقتصاد بدون نفت در عمل در حد شعار باقی مانده است و در حالی که جز نفت می‌توانستیم روی معدن و صنایع معدنی یا دیگر صنایع خود برنامه‌ریزی کنیم، به دلایل چندی از جمله به‌روزنبودن تجهیزات و عقب‌ماندگی از فناوری روز دنیا قافیه را باخته‌ایم.

لازم به ذکر است که دولت تا چندی پیش با تخصیص امکانات و ارائه سوبسیدهایی از صنایع حمایت می‌کرد تا روی پای خود بایستند و پیشرفت کنند،برای مثال یارانه زیادی به آب، برق، گاز و سایر حامل‌های انرژی تعلق می‌گرفت، اما دیگر قادر نیست این رویه را ادامه دهد و بنابراین از سال ۸۹ به بعد به‌طور پلکانی آزادسازی قیمت‌ها را شروع کرده است.

از سوی دیگر، روند اشتباهی که در پیش گرفته شده تا با افزایش شدید نرخ ارز و ضعیف کردن پول ملی، کمبود بودجه دولت رفع شود، ضربه سنگینی به صنایع وارد آورده است، زیرا از یک سو، خرید مواد اولیه صنایع برپایه دلار است و از سوی دیگر، یارانه‌ای هم برای حامل‌های انرژی وجود ندارد و به این ترتیب نرخ تمام‌شده تولیدات به‌شدت افزایش پیدا کرده است.

مشکلات تحریم، ترابری و بروکراسی هم مزید بر علت شده و در نتیجه مزیت رقابتی از دست رفته و کشتی صادرات به گل نشسته است.

درخشش الماس در اعماق زمین

پژوهشگران در مرز هسته و گوشته زمین، زنگار و الماس پیدا کردند.

به گزارش ایرنا، ۹۰ درصد کربن موجود در کره خاکی در هسته زمین دفن شده است. در مرز هسته و گوشته زمین، دما حداقل ۲ برابر گداره و به‌اندازه‌ای زیاد است که آب از مواد معدنی آبدار خارج می‌شود. در نتیجه، ممکن است یک واکنش شیمیایی قیاس‌پذیر با فولاد زنگ‌زده در نزدیکی مرز هسته و گوشته زمین رخ دهد.

در وبگاه سای‌تِک‌دِیلی (SciTechDaily) به تحقیقاتی اشاره شده است که پژوهشگران دانشگاه ایالتی آریزونا انجام داده‌اند. آنها آب، آلیاژ آهن و کربن را فشرده و گرم کردند تا شرایطی مشابه شرایط مرز هسته و گوشته زمین ایجاد شود و آلیاژ آهن و کربن را ذوب کند. این دانشمندان کشف کردند که آب و فلز واکنش نشان داده و اکسیدهای آهن و هیدروکسیدهای آهن را تشکیل می‌دهند، درست مانند زنگ‌زدگی در سطح زمین. آنها مشاهده کردند که در شرایط مرزی هسته و گوشته زمین، کربن از آلیاژ آهن و فلز مایع جدا می‌شود و الماس را تشکیل می‌دهد. به‌دلیل اینکه کربن عنصری آهن‌دوست است، به‌نظر می‌رسد که میزان کربن موجود در گوشته زمین بسیار بیشتر از حد انتظار باشد.

الماس، شکل پایدار کربن در شرایط فشار و دمای مرز هسته و گوشته زمین است، بنابراین، کربنی که از هسته بیرونی (مایع) زمین خارج می‌شود، وقتی وارد گوشته زمین می‌شود، تبدیل به الماس می‌شود. این تیم پژوهشی قصد دارد، بررسی کند که واکنش چگونه می‌تواند غلظت عناصر سبک دیگر مانند سیلیکون، گوگرد و اکسیژن را در هسته تغییر دهد و چگونه چنین تغییراتی بر کانی‌شناسی گوشته عمیق تاثیر می‌گذارند.

گفت‌وگو

گفت‌وگوی صمت درباره اهمیت آموزش در بخش معدن

آموزش، سرمایه‌گذاری است نه هزینه

گیتا جاودانی
editor@smtnews.ir

انوشیروان دلیریان، دانش‌آموخته رشته استخراج معدن و فعال و محقق حوزه معدن و صنایع معدنی است. صمت در گفت‌وگو با این فعال معدنی به موضوع آموزش در بخش معدن پرداخته است.

وی سخنان خود را بااشاره به مزیت‌های حوزه آموزش در کشور آغاز کرد و گفت: «ما در زمینه فرهنگ‌سازی در بخش معدن امتیاز ویژه‌ای داریم، زیرا این حوزه صنعتی ریشه‌ای تاریخی در کشور ما دارد. علاوه بر این، در زمینه سخت‌افزاری هم امکانات قابل‌توجهی داریم که به‌علت معدن‌خیز بودن، گستردگی و وسعت کشور، تنوع مواد معدنی و ساختارهای زمین شناسی است. از نظر کمیت منابع انسانی هم شرایط قابل‌قبولی داریم که این مجموعه می‌تواند زمینه‌ای برای پیشبرد اهداف و فرآیندهای معدنی و تسریع آموزش معدنکاران و بخش معدن باشد، اما نقطه ضعف هم کم نیست...».

ادامه این گفت‌وگو را بخوانید.

عکس: آیدا فریدی

آموزش نیروی متخصص معدنی قدمتی ۱۷۰ ساله دارد. در سال ۱۲۳۰ و زمانی که امیرکبیر فرمان تاسیس دارالفنون را صادر کرد، معدن‌شناسی یکی از رشته‌های اولیه این مدرسه بود و با ۵ دانش‌آموز کار خود را شروع کرد

◉ آموزش و اهمیت آن در حوزه معدن چقدر است؟

پیش از بررسی موضوع آموزش در حوزه معدن و چالش‌های مرتبط با آن لازم است، مقدمه‌ای در زمینه اهمیت آموزش گفته شود. اگر بخواهیم تعریفی جامع و کلان داشته باشیم، بدانیم که آموزش بزرگ‌ترین دستاورد بشر برای حفظ بقا و توسعه دستاوردهای خود از روز اول تاکنون بوده است. در دنیای مدرن امروزی این تعریف بسیار گسترده‌تر شده و ابعاد گوناگونی به خود گرفته است، به‌طوری که بیشتر کشورها به‌ویژه کشورهای پیشرفته برای حفظ قدرت سیاسی، اقتصادی، اجتماعی، صنعتی، فرهنگی و حتی نظامی خود به آموزش منابع انسانی، بیش از پیش توجه و روی آن سرمایه‌گذاری می‌کنند. روشن است که معدن هم به‌عنوان بخشی از اقتصاد کشور از این امر کلی مستثنا نیست. بدون شک آموزش می‌تواند تاثیر مثبت و فزاینده‌ای روی افزایش بهره‌وری، حفظ امنیت کارکنان، پرسنل و حتی سودآوری و درآمد این بخش داشته باشد.

پس با این مقدمه کوتاه می‌توان به این نتیجه رسید که باید به موضوع آموزش با دید سرمایه‌گذاری نگاه کرد نه هزینه. توجه به آموزش با نگاه سرمایه‌گذاری و تلاش برای هزینه در این بخش یکی از مسائلی است که در کشورهای در حال توسعه کمتر موردتوجه قرار می‌گیرد. در بخش معدن ما هم، نشانه‌هایی از این طرز تفکر به‌چشم می‌خورد و به آموزش به چشم فعالیتی هزینه‌بر نگاه می‌کنند، نه سرمایه‌ای.

◉ نقاط قوت سیستم آموزشی فعلی ما چیست؟

برای پاسخ به این سوال باید اول ببینیم یک سیستم آموزشی به چه ارکانی نیاز دارد. به‌عقیده من، آموزش در بخش معدن به ۴ رکن اصلی و اساسی نیاز دارد که عبارتند از: فرهنگ‌سازی، برخورداری از ابزار و ظرفیت‌های موردنیاز برای آموزش، منابع انسانی موجود و دانش روزآمد.

به‌اعتقاد من، باید اول نقاط قوت و ضعف‌مان را در این ۴ رکن بشناسیم و بعد آن را مورد بحث و بررسی قرار دهیم.

اگر بخواهیم از بررسی نقاط قوت شروع کنیم؛ مردم ما از نظر فرهنگی با معدن و معدنکاری غریبه نیستند و این یک حسن تاریخی است، البته ممکن است معدنکاری در طول تاریخ دستخوش فراز و فرودهایی شده باشد، اما این فعالیت در کشور ما سابقه‌ای حداقل ۵ هزار ساله دارد.

از معدن فیروزه نیشابور بگیریم تا معدن طالمسی، مسکنی، نخلک در ایران مرکزی و زرشوران در غرب کشور که نمونه‌هایی مانند این بسیار است. پس یکی از ارکان مهم، موضوع فرهنگ‌سازی است که در کشور ما به‌واسطه پیشینه تاریخی وجود دارد و فقط نیاز به پرورش آن احساس می‌شود.

یکی دیگر از بخش‌هایی که باید بر آن تاکید شود، دسترسی به ابزار و امکانات موردنیاز است. به این بخش می‌توان هم به‌عنوان نقطه قوت اشاره کرد و هم به‌عنوان نقطه ضعف، زیرا ما به‌واسطه برخی فرآیندها که به‌شکل ذاتی در کشور وجود دارد، از نقاط قوتی برخوردار هستیم، اما در بخشی دیگر از فرآیندها، مشکلات و نقایصی داریم که می‌تواند نقطه ضعف‌مان به‌شمار بیاید.

انوشیروان دلیریان

اگر فردی از نظر دانش و تخصص حتی دایره‌المعارف معدنی هم باشد، از مهارت‌آموزی بی‌نیاز نیست

باتوجه به اینکه عمده‌ترین بخش آموزشی در حوزه معدن سروکار داشتن با مسائل طبیعی، زمین و ساختارهای آن است، پس می‌توانیم ادعا کنیم در این بخش امتیازات فراوانی داریم، زیرا کشور ما معدن‌خیز است.

ایران در کمربند معدنی جهان قرار گرفته و طبق اعلام سازمان‌های معتبر جهانی جزو یکی از ۵ منطقه معدنی به‌شمار می‌رود و بنابراین مزیت نسبی معدنی شدن دارد. از طرف دیگر، ایران کشوری پهناور است که ساختار زمین‌شناسی و مواد معدنی آن تنوع بسیاری دارد و این موضوع هم نقطه قوتی در امر آموزش تجربی و عملیاتی نیروی انسانی است.

مزیت بعدی ما، برخورداری از نیروی انسانی است. لازم است بدانیم کشور ما در امر پرورش و آموزش نیروی متخصص معدنی قدمتی ۱۷۰ ساله دارد. در سال ۱۲۳۰ و زمانی که امیرکبیر فرمان تاسیس دارالفنون را صادر کرد، رشته معدن‌شناسی یکی از رشته‌های اولیه این مدرسه بود و با ۵ دانش‌آموز کار خود را شروع کرد.

سپس از بدو تاسیس دانشگاه تهران در سال ۱۳۱۳، رشته معدن و زمین‌شناسی که یکی از زمینه‌های تحصیلی دکتر حسابی هم بود، فعالیت خود را با پذیرش دانشجو آغاز کرد.

جلوتر که می‌آییم، از اواخر دهه ۷۰، در زمینه آموزش و پرورش نیروی متخصص معدنی چه در مقطع کاردانی و چه در مقطع کارشناسی، رشد فزاینده‌ای داشتیم و دانشگاه‌های دولتی و آزاد این وظیفه را برعهده گرفته بودند. در دهه‌های بعد این آموزش و پرورش به تحصیلات تکمیلی یعنی کارشناسی ارشد و دکتری هم تسری پیدا کرد، به این ترتیب، ایران در فراوانی منابع انسانی هم دست بالا را دارد.

◉ باتوجه به نقاط قوت یادشده، نقاط ضعف این سیستم از نظر شما چیست؟

نقطه ضعف ما در رکن چهارم یعنی پژوهش‌محور نبودن دانش است، البته ممکن است در بعضی موارد امتیازاتی وجود داشته باشد، اما برآیند بخش دانش معدنی کشور ما دچار ضعف و نقصان است.

دانش، اطلاعات کاربردی و سازماندهی‌شده‌ای است که برای حل یک مسئله استفاده می‌شود. نخستین ضعف ما این است که نظام آموزشی ما پژوهش‌محور نیست، یعنی داده‌های کاربردی و سازماندهی‌شده‌ای که ما در اختیار منابع انسانی اعم از متخصص، تکنسین، کارگر و سایر افراد درگیر در این بخش قرار می‌دهیم، در حد نیاز و توقع بخش معدن نیست و خیلی به کار حل مسائل این بخش نمی‌آید.

پس این نظام دچار نقص در حوزه پژوهش است و مهارت‌محور و صنعت‌محور هم نیست، یعنی توقعی که بخش صنعت از حوزه آموزش و دانشگاه دارد، در مرحله تربیت نیروی متخصص لحاظ نمی‌شود و از سوی دیگر آن چیزهایی که مراکز آموزشی به دانشجویان ارائه می‌دهند، کاربردی نیست.

موضوع بعدی این است که نظام آموزشی ما منسجم و هدفمند نیست و نمی‌دانیم چه دانشی موردنیاز کدام گروه است، یعنی اگر بخواهیم بخش معدن را به معدندار، متخصصان این حوزه، کارگران و مصرف‌کنندگان مواد معدنی تفکیک کنیم، هنوز نمی‌دانیم چه اطلاعاتی برای چه قشری نیاز است و در اصل دانش حوزه معدن را تفکیک و دسته‌بندی نکرده‌ایم.

مورد بعدی این است که نظام آموزشی ما هنوز سنتی است و بیش از ۷۰ سال است که بدون تغییر و بروزرسانی ارائه می‌شود، در حقیقت این دانش باتوجه به پیشرفت و شرایط، روزآمد نشده است. ما در حال گذار از معدنکاری سنتی به معدنکاری نوین هستیم که این شیوه بسیار حساس و شکننده است. اگر درست پیش برویم، به‌طورحتم نتایج آن را در شرایط پیش‌رو خواهیم دید، اما اگر سهل‌انگاری کنیم، آسیبی به‌مراتب بیشتر از معدنکاری سنتی به این بخش وارد خواهد شد، بنابراین این موضوع، هم نقطه ضعف به‌شمار می‌رود و هم نوعی تهدید.

مشکل دیگر سیستم آموزشی ما برمی‌گردد به تحریم‌هایی که کشور ما با آن دست و پنجه نرم می‌کند و به‌تبع آن، ارتباط رودرروی متخصصان کشورهای صاحب معدن با متخصصان کشور ما قطع شده است.

البته باید به این نکته هم اشاره شود که در سال‌های اخیر بسیاری از متخصصان کشور ما که سرمایه ملی به‌شمار می‌رفتند، تن به مهاجرت داده‌اند و از کشور خارج شده‌اند. اما از دل این تهدید، فرصتی هم برای کشور ایجاد شده است، زیرا به‌واسطه جریان آزاد اطلاعات در دنیای امروز، مرزهای فیزیکی و جغرافیایی در عمل از بین رفته‌اند، البته داستان مهاجرت می‌تواند مزیتی نیز برای ما به‌شمار رود. در این صورت، نیروهای متخصص مهاجر می‌توانند با استفاده از روش‌های نوین ارتباطی، محدودیت‌های انتقال دانش را از بین ببرند و کشور را از حالت ایزوله بودن خارج کنند و با این ترفند، تا حدودی این عقب‌ماندگی جبران شود که این فرآیند تا امروز تا حدودی اجرایی شده است.

با این همه، محدودیت‌های تحریم تاثیر خود را در زمینه تامین سخت‌افزارهای آموزشی علم نوین معدنکاری نشان داده است. وقتی سخت‌افزارهای مناسب در گرایش‌های اکتشاف، فرآوری و آزمایشگاهی نداشته باشیم، امکان پیشرفت چندانی در زمینه آموزش و پرورش نیروی متخصص نخواهیم داشت.

بنابراین نبود ارتباط هدفمند با کشورهای صاحب سبک معدنکاری، یکی از نقاط ضعف جدی سیستم آموزشی حال حاضر ما است.

◉ برنامه‌ریزی آموزشی برای آینده نیازمند توجه به چه ویژگی‌هایی است؟

باید این موضوع را به‌شکل کلان بررسی کرد، زیرا برنامه‌ریزی آموزشی زیرمجموعه‌ای از موضوع «مدل آموزشی» است.

به‌عقیده من، در بخش معدن باید پیش از هر کاری یک مدل آموزشی تعریف شود که پاسخگوی موارد زیر باشد: رهبری آموزش و توسعه بخش معدن و صنایع معدنی به‌صورت مشخص برعهده کیست، فرهنگ یادگیری چگونه باید باشد، استراتژی بخش معدن و نهاد مسئول آموزش چیست، فرآیند آموزش و شناسایی نیازها چگونه تعریف می‌شود. از این مرحله به بعد می‌توان برنامه‌ریزی آموزشی انجام داد. مدیریت اجرا و مشخص کردن نهاد مجری و نظارت بر اجرای ارزیابی افراد آموزش‌دیده برعهده چه نهادی است و در نهایت بررسی نتایج عملکردی و کلیدی آموزش و یادگیری چگونه است؟

خلاصه اینکه برای داشتن برنامه‌ریزی آموزشی باید مدل مدونی تعریف شده و براساس پارامترهای آن پیش برویم تا بتوانیم نظام آموزشی کارآمدی داشته باشیم.

◉ آیا فارغ‌التحصیلان دانشگاهی باید دوره‌های مهارت‌آموزی بگذرانند؟

گذراندن دوره‌های مهارت‌آموزی جزو لاینفک این رشته است. رشته معدن و فارغ‌التحصیلان این رشته، به‌طبع باید بدانند که معدنکاری و دانش معدنی تخصصی چندوجهی است.

بخش مهندسی با داشتن زمینه و پایه ریاضی پرورش داده و زمین‌شناسی و شناخت ساختارهای موجود در زمین با علوم پایه تقویت می‌شود و بخش عملیاتی و اجرایی نیز با علوم تجربی پیش می‌رود.

اهمیت مهارت تجربی در معدنکاری آنقدر است که بازه اعمال ضرایب بسیاری از فرمول‌های ریاضی بین ۱۰ تا ۲۰ واحد در نظر گرفته شده و این خود به‌تنهایی نشان‌دهنده نقش و اهمیت تجربه است، بنابراین اگر فردی از نظر دانش و تخصص حتی دایره‌المعارف معدنی هم باشد، از مهارت‌آموزی بی‌نیاز نیست. به‌عبارت دیگر، کسی که نتواند دانش خود را به مرحله اجرا برساند، چیزی جز عالم بی‌عمل نیست.

◉ چه نهادی متولی برگزاری این دوره‌ها است؟

همان‌طور که گفته شد، آموزش‌ها باید به‌طورکامل هدفمند باشد، یعنی باید به‌روشنی دانست که لازم است چه دانشی به چه گروه و دسته‌ای ارائه شود. در بعد کلان، متولی راهبری و سیاست‌گذاری آموزشی معدن وزارت صمت است که از طریق سازمان توسعه و نوسازی (ایمیدرو) این رسالت را به‌انجام می‌رساند، اما اگر دسته‌بندی‌ها را جزئی‌تر کنیم، نهادهای دیگری هم در این زمینه دخیل هستند.

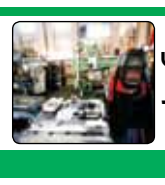
در زمینه آموزش و پرورش متخصصان معدنی، این وظیفه برعهده نظام مهندسی معدن است. بخش خصوصی هم با تفکیک معدنداران و سرمایه‌گذران بخش خصوصی و متخصصان، می‌تواند از طریق خانه معدن ایران یا اتاق بازرگانی مسئولیت فرهنگ‌سازی و آموزش و پرورش نیروها و پرسنل خود را به‌انجام برساند.

ایمیدرو باید گستره عملیات خود را بیشتر کند و همان‌طور که بخش کارگری معادن تحت‌پوشش خود را پشتیبانی می‌کند، باید تشکیلات معدنی بخش خصوصی را هم موردحمایت قرار دهد. یکی از مهم‌ترین اقدامات ایجاد فرهنگ یادگیری و آموزش در بخش خصوصی است.

به‌عبارت دیگر، باید هم معدندار و هم پرسنل درگیر در معادن بخش خصوصی ضرورت و اهمیت آموزش را دریابند و بدانند از این طریق می‌توانند هم ارتقای شخصی و هم شغلی پیدا کنند و این نگرش مسموم و آسیب‌زا که آموزش را نوعی هزینه می‌دانند، برطرف شود.

چابهار در بن‌بست بدعهدی خارجی‌ها

مسئولان منتظر معجزه هستند

راه و شهرسازی در دوراهی تفکیک

چابهار گرفتار بی‌ثباتی تصمیمات هندی‌ها

از اوایل دی ۱۳۹۷ در قالب توافقنامه چابهار (بین سه کشور هندوستان، ایران و افغانستان)، سازمان بنادر و دریانوردی ایران راهبری بندر شهید بهشتی چابهار را به شرکت «ایندیا پورتز گلوبال لیمیتد» زیرمجموعه وزارت بنادر، کشتیرانی و آبراهه‌های هندوستان سپرد تا این شرکت با سرمایه‌گذاری در این بندر آن را به شبکه تجارت بین‌المللی منطقه متصل کند.

شرکت یادشده از همان ابتدا تلاش کرد به اهداف اولیه خود در قالب قرارداد موقت با سازمان بنادر و دریانوردی برسد، اما در ادامه با چالش‌های جدی مواجه شد. این شرکت هندی تجهیزات مهمی برای توسعه فعالیت‌های تجاری چابهار وارد این بندر کرد. البته براساس توافق موجود، تا زمانی که قرارداد ده‌ساله هندی‌ها با ایران فعال نشود، ایران حق استفاده از این تجهیزات را ندارد. در بیان کلی‌تر می‌توان گفت چابهار در حال حاضر در بن‌بست هندی‌ها گرفتار شده و به‌نظر می‌رسد دولت برنامه جایگزینی برای خلاصی چابهار از رخوت تجاری فعلی ندارد. صدمت در این گزارش، به برنامه‌های اعلام‌شده ازسوی دولت برای بررسی همکاری با طرف هندی به‌منظور بهبود شرایط چابهار پرداخته است.

سنگ قلاب هندی‌ها

براساس توافق‌های انجام‌شده، شرکت ایندیا پورتز گلوبال لیمیتد متعهد به سرمایه‌گذاری تجهیزاتی ۸۵ میلیون دلاری در بندر شهید بهشتی چابهار شده تا بتواند وارد فاز قرارداد بلندمدت ده‌ساله با سازمان بنادر و دریانوردی ایران شود. تاکنون طرف هندی توفیقی در سفارش ساخت گنتری‌کرین برای نصب در بندر چابهار نداشته، اما نسبت به خرید و استقرار ۶ دستگاه جرثقیل موبایل ساحلی در بندر شهید بهشتی اقدام کرده که ارزش آنها به ۲۵ میلیون دلار می‌رسد. البته تاکنون از این جرثقیل‌ها استفاده نشده و تخلیه و بارگیری کشتی‌ها در حال حاضر با استفاده از تجهیزاتی انجام می‌شود که پیش‌تر توسط سازمان بنادر و دریانوردی خریداری شده‌اند. همچنین طرف هندی خواستار ارجاع موارد اختلافی قرارداد بلندمدت به دادگاه‌های صالحه بین‌المللی است، اما به‌گفته مقامات سازمان بنادر و دریانوردی ایران، تحقق چنین امری مستلزم تایید مجلس شورای اسلامی است. از اسفند سال ۱۴۰۰ هندوستان ارسال ۵۰ هزار تن محموله گندم اهدایی خود را که قبلا مسیر آنها بندر چابهار بود، به سمت پاکستان سوق داد، در حالی که تا پایان سال ۱۳۹۹ ترانزیت گندم اهدایی این کشور از طریق بندر چابهار، خاک ایران و مرز میلک صورت می‌گرفت.

هدف، انعقاد قرارداد جدید است

معاون امور بندری سازمان بنادر و دریانوردی اظهار کرد: از دو هفته آینده دور جدید جلسات با وزیر آبراهه‌های هند درباره بندر چابهار برگزار می‌شود و موضوعات جدید از جمله میزان سرمایه‌گذاری، استفاده از تجهیزات و اجرای تعهدات و... مورد ارزیابی و بررسی قرار می‌گیرد.

به گزارش ایلنا، جلیل اسلامی، معاون امور بندری سازمان بنادر و دریانوردی از اصلاح تعرفه‌های بندری تا پایان سال خبر داد و اظهار کرد: در بحث تعرفه، چیزی به‌نام بومی‌سازی نداریم، زیرا کارکرد بنادر ملی است و این مراکز کارکرد بومی ندارند. در میزان تعرفه‌ها نسبت به خدماتی که در بنادر ارائه می‌دهیم، شاهد عقب‌ماندگی هستیم؛ یعنی تعرفه‌ها نسبت به خدماتی که ارائه می‌شود ارزان‌تر است. همچنین در حوزه کانتینری بیش از ۷ سال است که تعرفه‌ها را برای کمک به اقتصاد کشور افزایش ندادیم، اما تا پایان امسال درباره اصلاح تعرفه‌ها تصمیم‌گیری و تعرفه‌های اصلاح‌شده را اعلام می‌کنیم.

معاون امور بندری سازمان بنادر و دریانوردی درباره ورود اپراتور جدید به بندر چابهار تاکید کرد: در بندر چابهار سرعت عملیات منطبق با اهداف نیست و موضوعاتی مانند تعیین داور موارد اختلافی قرارداد باعث شده سرعت علمیات کاهش یابد.

وی از برگزاری جلسه با وزیر آبراهه‌های هند تا دو هفته آینده خبر داد و گفت: موضوعات قرارداد با شرکت‌های هندی با حضور وزیر آبراهه‌های هند موردبررسی قرار می‌گیرد. در این جلسه دیدگاه‌های جدید همکاری مورد بحث قرار می‌گیرد و توافق جدید با هندی‌ها را دنبال می‌کنیم.

■ معطل هندی‌ها نمی‌مانیم

اسلامی با بیان اینکه قرار است از یک خط کشتیرانی برای استفاده از ظرفیت‌های بندر چابهار استفاده کنیم، ادامه داد: با ورود یک خط کشتیرانی به‌عنوان اپراتور به بندر، جذب بار بیشتر خواهد شد. البته منظور استفاده از ظرفیت کشتیرانی جمهوری اسلامی ایران نیست، اما ۸ ماه پیش با همکاری کشتیرانی جمهوری اسلامی خط منظم در چابهار راه‌اندازی کردیم. با حضور هند و بدون حضور هند به‌عنوان اپراتور امکان استفاده از ظرفیت خط‌های کشتیرانی وجود دارد.

معاون امور بندری سازمان بنادر درباره حضور بنیاد مستضعفان در بندر چابهار تاکید کرد: سازمان بنادر و دریانوردی هیچ رابطه‌ای با بنیاد یا شرکت سینا در بندر چابهار ندارد. البته اپراتور هندی به‌طور مستقل امکان همکاری با شرکت‌ها را دارد. اسلامی با بیان اینکه معطل اپراتور هندی نمی‌مانیم، ادامه داد: دو هفته آینده دور جدید جلسات با وزیر آبراهه‌های هند درباره بندر چابهار برگزار می‌شود و موضوعات جدید از جمله میزان سرمایه‌گذاری، استفاده از تجهیزات، اجرای تعهدات و... مورد ارزیابی و بررسی قرار خواهد گرفت. برای توسعه چابهار فازهای متعددی را طراحی کردیم که اپراتور هندی تنها در یک فاز آن حضور دارد و امکان استفاده از ظرفیت و توانایی سایر شرکت‌ها و کشورها در دیگر فازهای بندر چابهار فراهم است.

■ رشد ترانزیت از بنادر شمالی کشور

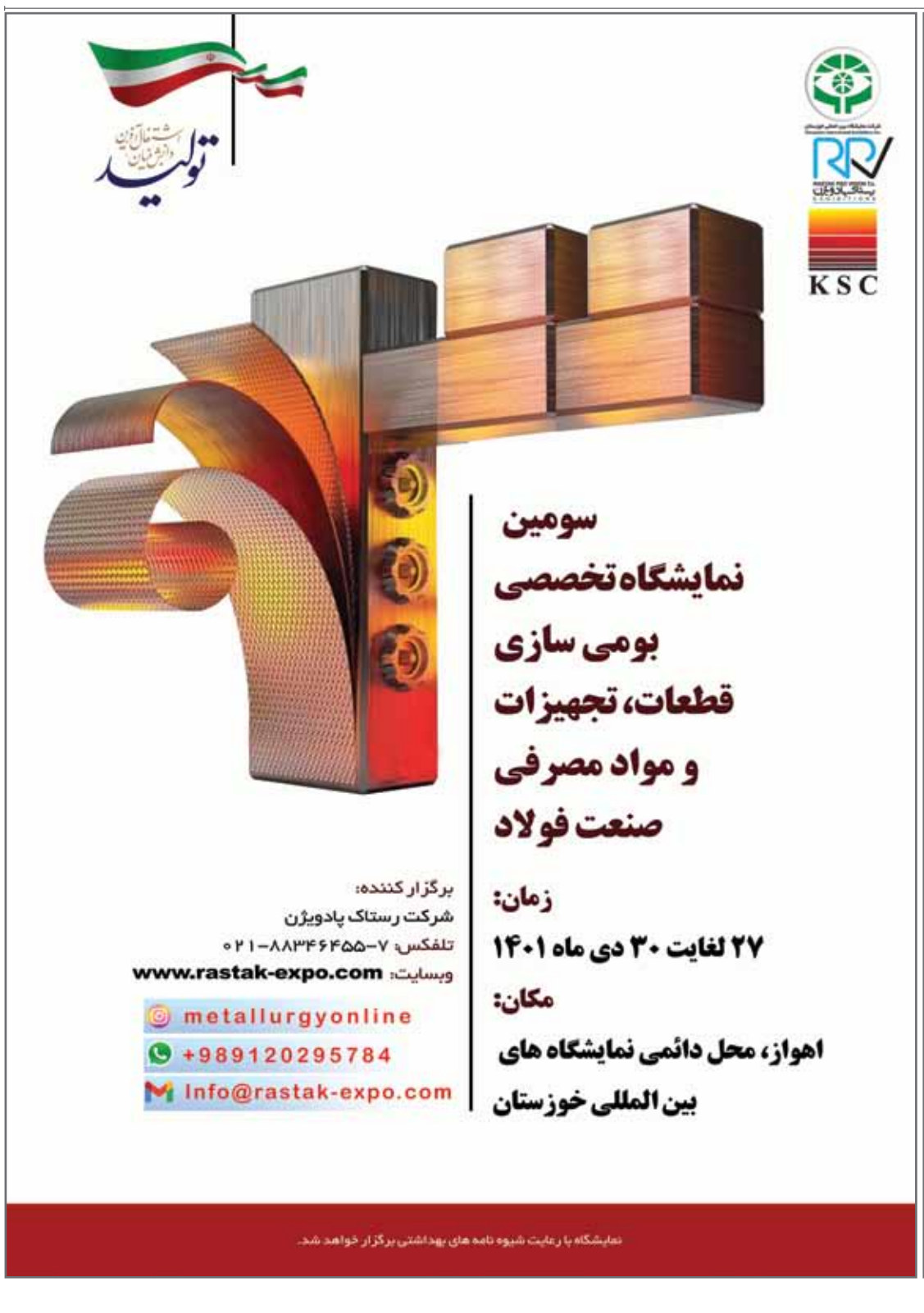
معاون سازمان بنادر با بیان اینکه عملیات تخلیه و بارگیری بندر چابهار در طول ۱.۵ سال گذشته تا ۲ برابر افزایش یافته، ادامه داد: ترافیک بندر چابهار در این مدت به ۲.۵ برابر رسید. اپراتور هندی نیز تاکنون ۶ دستگاه جرثقیل مورد قرارداد با ایران را وارد بندر چابهار کرده است. استفاده از اپراتورهای هندی در قرارداد بلندمدت دیده شده و در شرایطی که قرارداد ده‌ساله با هندی‌ها اجرا نشود، امکان استفاده از این جرثقیل‌ها وجود ندارد.

وی با اشاره به همکاری‌های بندری ایران و روسیه اظهار کرد: حجم تجارت دریایی دو کشور ایران و روسیه نسبت به ظرفیت‌های موجود کم است و بیشتر ارتباطات تجاری از مسیر ریل و جاده انجام می‌شود. همچنین حجم قابل‌توجه بار روسیه در مسیر هند است؛ از این رو افزایش همکاری دریایی روسیه با ایران موردتوجه است. معاون امور بندری سازمان بنادر همچنین درباره عملکرد بنادر شمالی اظهار کرد: ظرفیت بنادر کل کشور به ۲۷۰ میلیون تن رسیده و تا سال ۱۴۰۴ ظرفیت بنادر کشور به ۳۰۰ میلیون تن افزایش پیدا می‌کند. میزان رشد ترانزیت از بنادر شمال کشور ۱۷۷ درصد است که هیچ آمارسازی در این حجم از ترانزیت انجام نشده است.

سخن پایانی

در حال حاضر درآمدهایی که از تخلیه کالاهای اساسی و بارگیری مواد معدنی و مصالح ساختمانی در چابهار حاصل می‌شود، چه هندی‌ها در چابهار باشند و چه نباشند، در عمل متکی به نیاز بازار مصرف و تولید ایران است. این فعالیت‌ها نباید محملی برای کسب درآمد طرف هندی در ایران شود و آنها را از انجام تعهدات اصلی غافل کند. باید توجه داشته باشیم که هندی‌ها در چند مدت اخیر به‌ویژه در پی بحران اوکراین از مسیرهای دیگری جز ایران برای انتقال محموله‌های خود استفاده کرده‌اند که نمونه آن انتقال محموله‌های برنج، قهوه و سایر انواع کالاها از مسیر چین و گرجستان به روسیه بود، این در حالی است که بندر چابهار در مقطع دوساله پیش از ۱۹ ماه اخیر، علاوه بر عبور کالاهای ترانزیتی بین هند و افغانستان، محل تردد محموله‌های صادراتی و ترانزیتی از بندر چابهار به مالزی، تایلند، ویتنام، چین و هندوستان بود، اما امروز هرچند رفت‌وآمد هیات‌های دولتی و تجاری کشورهایی مانند ازبکستان، قرقیزستان، قزاقستان و... در چابهار افزایش یافته اما خبری از افزایش ترافیک بین‌المللی کالا در بندر شهید بهشتی نیست.

فرم اشتراک

چنانچه تمایل به اخذ اشتراک و دریافت روزنامه صدمت دارید لطفا فرم را تکمیل و وجه اشتراک به حساب شماره ۰۲۲۴۱۷۴۱۰۵۰۰۰ و یا شماره کارت ۷۰۷۲-۹۹۹۷-۹۹۱۸-۶۰۳۷ نزد بانک ملی به نام موسسه فرهنگی مطبوعاتی گسترش صنعت، معدن و تجارت (صدمت) واریز نمایید. اصل و کپی فیش واریزی را به همراه فرم اشتراک به نشانی خیابان قائم‌مقام-کوچه آزادگان شماره۲۶ ارسال یا برای تسریع امور فرم و فیش مربوط را به شماره ۰۹۰۲۶۲۹۱۴۸۸ ارسال نمایید.

لطفا به این نکات توجه فرمایید:

۱- در صورت تمایل به دریافت نسخه‌های بیشتر خواهشمند است در این قسمت (..... نسخه) مشخص نمایید.

۲- روزنامه مشترکین تهران، هر روز از ساعت ۷ تا ۱۰/۳۰ صبح توسط پیک تحویل می‌گردد.

هزینه ارسال در تهران رایگان است

هزینه اشتراک	
۱ ماهه	۱۱۰،۰۰۰ تومان
۳ ماهه	۳۳۰،۰۰۰ تومان
۶ ماهه	۶۶۰،۰۰۰ تومان
۹ ماهه	۹۹۰،۰۰۰ تومان
۱۲ ماهه	۱،۳۲۰،۰۰۰ تومان

متقاضیان محترم شهرستان‌ها برای اخذ اشتراک از طریق دفاتر سرپرستی و نمایندگی‌های روزنامه صدمت در مراکز استان‌ها و شهرستان‌ها اقدام فرمایند و یا به شماره ۰۹۰۲۶۲۹۱۴۸۸ اطلاع دهند.

مشخصات مشترک
نام و نام خانوادگی:
عنوان موسسه:
تلفن ثابت یا تلفن همراه:
آدرس:
کدپستی:

یادداشت

چابهار از تجارت جهانی عقب ماند

محمدرضا مودودی ـ سرپرست سابق سازمان توسعه تجارت ایران

چابهار بزرگ‌ترین بندر تجاری ایران در خارج از تنگه هرمز، نقطه اتصال کریدور شرق ایران به آب‌های آزاد و نزدیک‌ترین بندر به بازارهای آسیای میانه و افغانستان است. این بندر مهم‌ترین مزیت‌ها برای سرمایه‌گذاری را به‌ویژه در امر ترانزیت و انتقال بار دارد، اما باوجود تمام نقاط مثبت عنوان‌شده، طی دهه‌های گذشته این بندر آن‌طور که باید و شاید رشد نکرد. می‌توان مهم‌ترین دلیل این عقب‌ماندگی را تامین نشدن زیرساخت‌های لازم و به‌طور کلی بی‌توجهی به منطقه آزاد چابهار عنوان کرد، به‌طور کلی موارد متعددی را می‌توان به‌عنوان عوامل فعالیت محدود بندر چابهار معرفی کرد، اما مهم‌ترین این دلایل، نبود وحدت‌نظر برای جذب سرمایه‌گذار خارجی است. ورود سرمایه‌گذاران خارجی در عرصه‌های اقتصادی مختلف در هر کشوری مانند تولید یا تجارت، می‌تواند زمینه رشد و توسعه را فراهم کند. این افراد می‌توانند ضمن فراهم کردن منابع مالی مناسب برای توسعه و بهبودهای زیرساختی، دانش فنی را برای ارتقای فعالیت‌ها وارد کشور کنند، از این‌رو توجه به ورود سرمایه‌های خارجی از اولویت‌های مهمی است که طی سال‌های اخیر نسبت به آن بی‌توجه بودیم. تا اواخر دهه ۹۰، مشکلات قانونی متعدد سبب شده بود تا سرمایه‌گذاران خارجی نتوانند به‌راحتی وارد فعالیت‌های اقتصادی و تجاری در ایران شوند. افراد مختلفی از کشورهای مختلف به‌ویژه همسایگان ایران، تمایل زیادی برای سرمایه‌گذاری ثروت خود در بنادر ایران داشتند، اما به‌دلیل وجود قوانین بازدارنده، شرایط سختگیرانه‌ای برای ورود سرمایه‌گذاران وجود داشته و این موضوع سبب شد تا افراد از سرمایه‌گذاری در ایران منصرف شوند. حتی طی این مدت، شاهد خروج سرمایه‌های خارجی از پروژه‌های داخلی بودیم که یکی از دلایل این اتفاق را باید مانع‌آفرینی قوانین عنوان کرد، هرچند طی سال‌های اخیر تفاهمنامه‌هایی میان ایران و برخی کشورهای منطقه برای توسعه و بهبود وضعیت چابهار منعقد شد، اما این قراردادها تا به امروز ثمره چشمگیری نداشته‌اند. مشکل دیگری که مانع توسعه بندر چابهار شده، کمبودهای تجهیزاتی و زیرساختی است. متاسفانه زیرساخت‌های لازم برای جابه‌جایی کالا در کریدور شمال ـ جنوب وجود نداشته و هنوز نتوانسته‌ایم بندر چابهار را به همسایگان شمالی کشور متصل کنیم تا از طریق این بندر، بتوانیم جابه‌جایی کالاها را در سطح گسترده شاهد باشیم، بنابراین کشورهای همسایه ایران نتوانستند از شرایط ژئواکونومیک ایران استفاده کنند و سایر مسیرهای جایگزین را برای فعالیت‌های تجاری خود برگزیدند که این یک اتفاق نامطلوب در عرصه تجارت بین‌المللی ایران به‌شمار می‌رود. نقایص زیرساختی تنها مربوط به خود بندر نیست و شرایط دیگری نیز در عملکرد بندر چابهار تاثیرگذار هستند، به‌عنوان مثال، زمانی که کشتی وارد بندر شده و تخلیه بار را انجام داده، باید کامیون‌ها وارد بندر شده و بار را تحویل گیرند، اما از آنجایی که فعالیت‌های صادراتی چشمگیری نداریم، کامیون‌های خالی وارد این بنادر شدند تا بارها را به بخش‌های مختلف منتقل کنند. نبود بار صادراتی برای تحویل به بنادر، صرفه اقتصادی را برای حمل‌ونقل بارهای وارداتی از بین می‌برد، چرا که تنها در یک مسیر کامیون‌ها بار داشته و هزینه حمل‌ونقل افزایش چشمگیری خواهد یافت، بنابراین بیشتر کامیون‌داران و رانندگان تمایلی برای حمل بار از بندر چابهار ندارند. از سویی دیگر، برای انتقال بار از این بندر به کشورهای همسایه مانند پاکستان و افغانستان، سیستم حمل‌ونقل ریلی توسعه چندانی نیافتند و این کشورها خط ریلی مناسبی برای انتقال بار ندارند، پس تنها راه، حمل بار با کامیون است که به‌دلیل به‌صرفه نبودن، این حمل‌ونقل انجام نمی‌گیرد، از این‌رو نبود زیرساخت‌های تجهیزاتی مانند حمل بار در محدوده‌های داخلی و خارجی از اهمیت بالایی قرار دارد. زمانی که بار نتواند از بندری منتقل شود، این بندر به‌تدریج ضعیف و کم‌فعالیت شده و بندر چابهار نیز در چنین شرایطی قرار دارد، بنابراین ضروری است تا ضمن در نظر گرفتن برنامه‌های جدی برای توسعه صادرات به‌ویژه از بندر چابهار، زیرساخت‌های تجهیزاتی در محدوده‌های داخلی و همچنین مرزهای مهم با کشورهای همسایه را تامین کنیم.

رونق معاملات توافقی ارز در پی افزایش نرخ دلار

از مجموع یک میلیارد و ۲۵ میلیون یورو ارز عرضه‌شده در سامانه نیما (حواله) تا ساعت ۱۵ عصر شنبه ۹ مهر ۱۴۰۱، فقط معادل ۲۱۸ میلیون یورو معامله شد. به‌گزارش روابط‌عمومی بانک مرکزی، مجموع عرضه ارز در سامانه نیما (حواله) تا ساعت ۱۵ عصر شنبه ۹ مهر امسال، معادل یک میلیارد و ۲۵ میلیون یورو و مجموع ارز معامله‌شده در این سامانه، معادل ۲۱۸ میلیون یورو بوده است، همچنین در بازار متشکل ارزی (اسکناس) تا ساعت ۱۵ عصر شنبه ۹ مهر، میلیون دلار با میانگین نرخ ۳۰ هزار و ۹۵۵ تومان و یک میلیون یورو با میانگین نرخ ۳۰ هزار و ۹۱۴ تومان به صورت توافقی معامله انجام شد.

از اواخر خرداد امسال، بانک مرکزی برای ساماندهی بازار ارز و در تعامل با کانون صرافی‌ها، صرافی‌های معتبر و صادرکنندگان، بازار توافقی عرضه و تقاضا را راه‌اندازی کرد، سپس امکان معاملات توافقی ارز در صرافی‌ها و بازار متشکل ارزی نیز فراهم شد. روز شنبه ۹ مهر، در آغاز به کار فعالیت بازار توافقی ارز، دلار با نرخ ۳۰ هزار و ۷۵۰ تومان و با حجم ۱۰ هزار معامله شد. معاملات توافقی دلار در همان روز کار خود را با ۳۰ هزار و ۵۰۰ تومان آغاز و با نرخ ۳۱ هزار و ۶۰۹ تومان به کار خود پایان داد. این افزایش میزان عرضه ارز توافقی در بازار متشکل ارزی را می‌توان نتیجه رشد چشمگیر نرخ ارز در بازار معرفی کرد. پس از افزایش تردیدها برای به‌توافق رسیدن برجام و سایر مسائل روز، نرخ دلار در مدت زمانی کوتاه رشد صعودی به خود گرفته و بالغ بر هزار تومان طی یک روز افزایش یافت.

وضعیت بندر چابهار و راهکارهای بهبود فعالیت آن بررسی شد

چابهار در بن‌بست بدعهدی خارجی‌ها

ملیکا انصاری
editor@smtnews.ir

موافقتنامه تاسیس دالان تجاری ایران - هند- افغانستان، خرداد سال ۹۵ بین این ۳ کشور به‌امضا رسید. از ابتدا ورود یک شرکت هندی به بندر شهید بهشتی چابهار مطرح و در نهایت اپراتوری بندر شهید بهشتی چابهار به یک شرکت هندی با هدف توسعه این بندر و افزایش سهم ایران در مسیر ترازیتی شرق کشور واگذار شد. در آن زمان دولت وقت، نوید روزهای روشن را برای چابهار داده و حضور اپراتورهای هندی در آینده‌ای نزدیک را یکی از بسترهای مهم رشد و توسعه این بندر معرفی کرده است. بیش از ۶ سال از این توافق گذشته، اما هنوز از قرارداد ۱۰ساله‌ای که باید با شرکت اپراتور هندی برای مدیریت چابهار منعقد می‌شد، خبری نیست. پس از شایعه‌های متعدد در رابطه با نحوه بهره‌برداری ناصحیح از بندر چابهار، جلیل اسلامی، معاون سازمان بنادر و دریانوردی چندی پیش اعلام کرد ایران قصد دارد اپراتور چابهار را تغییر داده و چه با حضور هندی‌ها و چه بدون حضور آنها، بهره‌برداری بهینه از این بندر را آغاز خواهد کرد. هنوز اطلاعات جزئی‌تری از این خبر کلی در دست نیست و برنامه آتی دولت برای جان دادن به چابهار در هاله‌ای از ابهام قرار دارد. صمت در این گزارش، ضمن بررسی شرایط فعلی چابهار، در گفت‌وگو با کارشناسان تجاری به ریشه‌یابی مشکلات این بندر و همچنین تشریح راهکارهای پیش‌رو پرداخته است.

دولت پیشین با انتشار اخبار گسترده مبنی بر حضور شرکت‌های هندی در چابهار برای توسعه این منطقه، تاکید کرد تمام مشکلات چابهار برطرف شده و زین پس می‌توان از حداکثر ظرفیت این بندر استفاده کرد، اما بنا به دلایل مختلفی، در سال‌های اخیر توافقات اجرایی نشده و چابهار بدون پیشرفت خاصی باقی مانده است

بدعهدی هندی‌ها و ناکامی چابهار

آمارهای رسمی سازمان بنادر نشان می‌دهد از ۱۹ ماه گذشته، بندر شهید بهشتی چابهار ۸۰ درصد از فعالیت‌های کانتینری و ترانزیتی خود را از دست داده به‌طوری که مجموع عملیات کانتینری بندر شهید بهشتی بین سال‌های ۲۰۱۹ تا ۲۰۲۰ از ۴ هزار و ۸۴۶ تی‌ئی‌یو به ۸ هزار و ۳۰۶ تی‌ئی‌یو رسیده یعنی رشد حدود ۷۰ درصد داشته، اما در سال‌های ۲۰۲۰ تا ۲۰۲۱ عملیات کانتینری با افت ۸۰ درصد به هزار و ۴۵۰ تی‌ئی‌یو کاهش پیدا کرده است. به‌گزارش ایلنا، اوایل مرداد امسال همایش «روز چابهار» در شهر بمبئی هند برگزار شد و در این مراسم، وزیر بنادر، کشتیرانی و آبراهه‌های هند اعلام کرد که هند می‌خواهد بندر چابهار را به‌عنوان یک قطب ترانزیتی باتوجه به موقعیت استراتژیک آن توسعه دهد و بندر چابهار یک نقطه کلیدی برای تجارت جهانی و دریایی خواهد بود، همچنین در این مراسم، جلیل اسلامی، معاون سازمان بنادر و دریانوردی که به نمایندگی از دولت ایران حضور داشت، تاکید کرد که بندر چابهار نقش مهمی در توسعه اقتصادی هند و ایران دارد و ایران مشوق‌های ویژه‌ای برای افزایش همکاری‌های تجاری بین هند و ایران از طریق بندر چابهار داده است. همه این صحبت‌ها و اظهارات در شرایطی مطرح می‌شود که بیش از ۴۳ ماه از واگذاری راهبری بندر شهید بهشتی چابهار به شرکت هندی ایندیا پورتز گلوبال لیمیتد یا همان IPGL می‌گذرد و در حال حاضر این بندر براساس اهدافی که تعیین شده، به جای آنکه قطبی جدید برای ترانزیت کالا و کانتینر بین هند، افغانستان و آسیای میانه و روسیه شود، به محلی برای کسب درآمد هند از تخلیه کالاهای اساسی و بارگیری مواد معدنی و ساختمانی تبدیل شده است؛ بدون آنکه تلاش نتیجه‌بخشی برای بازاریابی و بازارسازی از سوی طرف هندی انجام شده باشد.

انعقاد تفاهمنامه‌های تجاری کم‌ثمر

کیومرث فتح‌الله کرمانشاهی، معاون کل اسبق سازمان توسعه تجارت در گفت‌وگو با صمت، به انتشار خبر ورود اپراتور جدید به بندر چابهار از سوی معاون امور بندری سازمان بنادر و دریانوردی وزارت راه‌وشهرسازی واکنش نشان داد. او درباره شرایط نابسامان فعلی بندر چابهار گفت: در سال‌های اخیر بحث‌های متعددی در رابطه با عملکرد بندر چابهار و بهره‌برداری از این منطقه آزاد مطرح شده است. در این‌باره ایران با سایر کشورهای منطقه جلسات متعددی برگزار کرده و آخرین اخبار منتشرشده نیز، مربوط به ورود اپراتورهای هندی به بندر چابهار بوده است. در دولت پیشین سروصدای زیادی در رابطه با همکاری هندی‌ها با ایران برای بهبود وضعیت بندر چابهار برپا شد. وی یادآور شد: در اواسط دهه ۹۰ پس از برگزاری جلسات و امضای موافقتنامه‌های تجاری با طرف هندی، ایران اعلام کرد تمامی مشکلات بندر چابهار رفع و این بندر تبدیل به هاب منطقه شده است. دولت در آن زمان با انتشار اخبار گسترده مبنی بر حضور شرکت‌های هندی در چابهار برای توسعه این منطقه، تاکید کردند تمام مشکلات چابهار برطرف شده و زین پس می‌توان از حداکثر ظرفیت این بندر استفاده کرد، اما بنا به دلایل مختلفی، توافقات انجام نشده و چابهار بدون پیشرفت خاصی باقی مانده است. حال ایران اعلام کرده قرار است اپراتور جدیدی وارد بندر چابهار شود. تا زمانی که دلایل موفق نبودن طرح‌ها و برنامه‌های پیشین به‌طور دقیق روشن نشود، انتظار نمی‌رود تصمیمات جدید راه به جایی ببرند.

اهمیت ریشه‌یابی مسائل

کرمانشاهی در ادامه صحبت‌های خود به اهمیت شفافیت در روند و نتایج برنامه‌های توسعه‌ای تاکید کرد و در این‌باره توضیح داد: سرچشمه مشکلات مهم فعلی در بخش‌های مختلف اقتصادی، نبود شفافیت است. در تمامی امور اقتصادی و تجاری کشور نیازمند شفافیت هستیم؛ به آن معنا باید به‌طور واضح مشخص باشد چه برنامه‌ها و توافقنامه‌هایی با چه اهدافی تدوین شده و در نهایت چه دستاوردی برای کشور داشته است. باید نهادهای دولتی اعلام کنند اگر برنامه‌ای با شکست همراه شده، دلیل آن چه بوده و در عمل به آسیب‌شناسی وقایع بپردازند. این کارشناس اقتصادی تصریح کرد: تا پیش از این، قرار بود با همکاری شرکت‌های هندی، بندر چابهار به رشد و بهره‌وری حداکثری دست یابد. حال به هر دلیلی این هدف به‌ثمر نرسیده و باید به ریشه‌یابی این مسئله پرداخت. تا زمانی که علت‌های اصلی موفق نبودن برنامه‌ها مشخص نشده و آسیب‌شناسی دقیقی صورت نگرفته، نمی‌توانیم برای آینده برنامه‌ریزی کنیم. در مسئله چابهار، هنوز علت اصلی مشکلات با طرف هندی مشخص نیست، حتی مشخصات اپراتور جدیدی که قرار است در این بندر حاضر شود نیز معلوم نبوده و وضعیت این بندر در هاله‌ای از ابهام قرار دارد. وی ادامه داد: برخی گمانه‌زنی‌ها مبنی بر حضور شرکت‌های ایرانی به‌عنوان اپراتور بندر چابهار مطرح می‌شود. برای بهبود بخشیدن به وضعیت بندر چابهار، مهندسان ایرانی از نظر توانمندی و هوش، در درجه بالایی قرار دارند، اما برای فعالیت شرکت‌های ایرانی در بندر چابهار برای توسعه‌های لجستیکی این منطقه و بهبود فرآیندهای تجاری، باید جزئیات به‌طور کامل مشخص باشد، اما هنوز از تمامی برنامه‌ها و اهداف دولت برای ساماندهی بندر چابهار بی‌اطلاع هستیم و این موضوع، ثمره نبود شفافیت در مدیریت بخش‌های کلان کشور است.

> تا زمانی‌که علت‌های اصلی موفق نبودن برنامه‌ها مشخص نشود و آسیب‌شناسی دقیقی انجام نگیرد، نمی‌توانیم برای آینده برنامه‌ریزی کنیم. در مسئله چابهار هنوز علت اصلی مشکلات با طرف هندی مشخص نیست

ظرفیت‌های مهم چابهار

معاون کل اسبق سازمان توسعه تجارت به توسعه‌نیافتگی منطقه آزاد چابهار طی دهه‌های گذشته تاکید کرد و گفت: چابهار یک منطقه توانمند با ظرفیت‌های بالای تجاری است. این منطقه آزاد به سرزمین اصلی متصل بوده و اولویت اصلی و اساسی آن ترانزیت است، اما نقایص و خلأهای مهم زیرساختی در این منطقه باعث شده تا از ظرفیت‌های آن نتوانیم به‌نحو احسن استفاده کنیم. مشکلات جاده‌ای و زیرساخت‌های حمل‌ونقل ریلی در این منطقه هنوز رفع نشده است، همچنین از سویی دیگر، بندر چابهار هنوز فرودگاه ندارد، بنابراین یکی از اقدامات مهمی که دولت باید به آن توجه داشته باشد، تامین زیرساخت‌های سخت‌افزاری و نرم‌افزاری برای این منطقه استراتژیک تجاری است. تنها با تکیه بر انعقاد تفاهمنامه با سایر کشورهای منطقه، نمی‌توان به توسعه و پیشرفت چابهار امیدوار بود. کرمانشاهی در ادامه خاطرنشان کرد: بنا بر اظهار معاون امور بندری سازمان بنادر و دریانوردی، از ۸ ماه گذشته با همکاری کشتیرانی جمهوری اسلامی، خط منظم در چابهار راه‌اندازی شده و با حضور هند یا بدون حضور هند به‌عنوان اپراتور، امکان استفاده از ظرفیت خط‌های کشتیرانی وجود دارد. پرسش اساسی اینجا است چرا تا به امروز با همکاری کشتیرانی این اقدامات انجام نشده و برای بهره‌مندی از ظرفیت‌های چابهار، فعالیت‌های موثر انجام نگرفته است. وجود این نوع پرسش‌ها و ابهامات، نشان می‌دهد نبود شفافیت در مسیر سیاست‌گذاری‌ها و برنامه‌های دولتی، تاثیر مستقیمی بر سرنوشت‌های فعالیت‌های کلان تجاری و اقتصادی کشور دارد.

دلایل بهره‌وری پایین چابهار

محمدمهدی رئیس‌زاده، عضو هیات‌رئیسه اتاق بازرگانی ایران و ایتالیا و فعال تجاری، در گفت‌وگو با صمت در ابتدا به بررسی کارکرد مناطق آزاد برای توسعه فعالیت‌های تجاری کشور پرداخت. او معتقد است: برنامه‌های توسعه‌ای باید براساس ماهیت این مناطق تدوین شوند. این فعال تجاری تصریح کرد: به‌طورکلی مناطق آزاد، از جمله مهم‌ترین محدوده‌های تجاری در کشورها شناخته می‌شوند. در ایران نیز، مناطق آزاد متعدد و مهمی وجود دارد، اما متاسفانه در دهه‌های اخیر از مزیت‌ها و ظرفیت آنها در توسعه تجارت بهره کافی نبرده‌ایم. بندر چابهار به‌عنوان یکی از استراتژیک‌ترین بنادر و مناطق آزاد در ایران شناخته می‌شود. این دریا ضمن راه داشتن با آب‌های آزاد، به سرزمین اصلی متصل است و جزو مناطق مهم تجاری در کل منطقه به‌حساب می‌آید. وی ادامه داد: بندر چابهار از نظر دسترسی به کشورهای همسایه و امکان برقراری اتصال میان کشورهای همسایه شمالی با جنوبی، در درجه اهمیت بالایی قرار دارد، اما باوجود تمام ظرفیت‌های عنوان‌شده، تا به امروز نتوانستیم آن‌طور که باید و شاید از فرصت‌های منطقه آزاد چابهار استفاده کنیم. از مهم‌ترین مشکلات فعلی نه‌تنها چابهار بلکه سایر مناطق آزاد و بنادر کشور، خلأهای زیرساختی و تجهیزاتی است. این کمبودها از علت‌های اصلی ناکارآمدی بنادر ایران به‌شمار می‌روند.

نیازسنجی مناطق آزاد

رئیس‌زاده به اهمیت افزایش بهره‌گیری از مناطق آزاد تاکید کرد و در این‌باره توضیح داد: به‌طورکلی افزایش صادرات و ارزآوری، مهم‌ترین کارکرد مناطق آزاد است. به‌منظور دستیابی به این اهداف، به‌نظر می‌رسد باید به مسائل مختلفی همچون ظرفیت و ویژگی هر منطقه توجه داشت. به‌عبارت دیگر، یکی از راهکارهای مهم و موثر برای افزایش استفاده از مناطق آزاد در تجارت، برنامه‌ریزی براساس ویژگی‌های آن منطقه است. به‌عنوان مثال، یکی از اهداف افزایش بهره‌گیری از مناطق آزاد، ایجاد ساختارهای صنعتی و رشد تولید است، چرا که در این مناطق مواد اولیه و تجهیزات تولیدی با دردسر و موانع کمتری وارد شده و تولید با روند بهتری همراه خواهد بود.

وی افزود: در برخی دیگر از مناطق آزاد مانند بندر چابهار، ترانزیت مسئله اساسی است و باید زیرساخت‌های مربوط به آن تامین شود، همچنین در ادامه تولیدات صادرات‌محور، در کمترین زمان و صرف هزینه و بدون تشریفات قانونی، به بنادر و پایانه‌های صادراتی رسیده و به کشورهای مقصد فرستاده خواهند شد.

این روند، یکی از کارکردهای اصلی مناطق آزاد در توسعه تجارت است، اما در حال حاضر نه‌تنها نیازسنجی بنادر انجام نشده، بلکه هنوز مشکلات پایه‌ای و اساسی لجستیکی و تجهیزاتی مهمی برای مناطق آزاد وجود دارد.

سخن پایانی

باوجود تمام ظرفیت‌های اعلام‌شده برای بندر چابهار، هنوز دولت برنامه جدی برای توسعه این منطقه و رفع نقایص آن در نظر ندارد. در حال حاضر چالش‌های جدی برای همکاری شرکت‌های هندی با ایران برای توسعه بندر چابهار وجود دارد. براساس تفاهمنامه‌های منعقدشده در سال‌های گذشته، یک شرکت هندی قرار بود تا وظیفه اپراتوری بندر چابهار را برعهده داشته باشد. به آن معنا که شرکت هندی وظیفه داشت با انجام سرمایه‌گذاری موثر، تجهیز کردن بندر به دستگاه‌ها و زیرساخت‌های فنی پیشرفته و سایر فعالیت‌های این‌چنینی، بخشی از مدیریت بندر چابهار را برعهده داشته و در راستای رشد و پیشرفت این بندر تلاش کند. بدعهدی طرفین هندی یکی از علت‌های اصلی عقب‌ماندگی قابل‌توجه بندر چابهار است، اما به‌نظر می‌رسد همچنان دولت تاکید بر ادامه همکاری با این کشور داشته و توسعه چابهار معطل هند و کشورهای مردد در ایجاد روابط تجاری با ایران مانده است.

خاطیان در اجرای قانون بهبود فضای کسب‌وکار توبیخ شوند

رئیس جمهوری با تاکید بر اجرای قانون بهبود فضای کسب‌وکار از سوی نهادهای اجرایی، خاطرنشان کرد: نهادهای جامانده در اجرای این قانون باید توبیخ شوند.

به گزارش ایرنا، سیدابراهیم رئیسی، ۹ مهر در نخستین جلسه شورای‌عالی اجرای سیاست‌های کلی اصل ۴۴ قانون اساسی در دولت سیزدهم، پیام‌ها و اهداف مهم اجرای این سیاست‌ها را شتاب‌بخشی به رشد اقتصادی، شکستن انحصارها، ایجاد اشتغال و رونق تولید دانست و گفت: هدف اجرای سیاست واگذاری بنگاه‌های اقتصادی دولت به بخش خصوصی، تشویق مردم به سرمایه‌گذاری و تولید بود.

رئیس جمهوری با تاکید بر اینکه باید بررسی شود چه میزان از اهداف اجرای سیاست‌های اصل ۴۴ قانون اساسی در زمینه تامین عدالت اجتماعی، گسترش مالکیت عمومی و ارتقای کاری بنگاه‌های اقتصادی محقق شده، خاطرنشان کرد: اگر شورای‌عالی اجرای سیاست‌های کلی اصل ۴۴ قانون اساسی در زمان خودش تشکیل می‌شد و به وظایفش در زمینه تبیین سیاست‌ها و خط‌مشی‌های سالانه، نظارت بر اجرای قوانین، آسیب‌شناسی و آسیب‌زدایی در روند واگذاری‌ها عمل می‌کرد، شاهد انحرافات و ایجاد بدبینی‌ها و نارضایتی از ناظران، مجریان و خریداران بنگاه‌های اقتصادی نبودیم. رئیس جمهوری با اشاره به نواقص اجرای سیاست اصل ۴۴ قانون اساسی در گذشته، تصریح کرد: در این روند، مدیریت دولت کاهش پیدا نکرده، بلکه سهام به جای دیگری واگذار شده است و اگر چه بخشی از مالکیت آنها از دولت جدا شده، اما همچنان دولتی است. رئیس جمهوری با تاکید بر اجرای قانون بهبود فضای کسب‌وکار از سوی نهادهای اجرایی، خاطرنشان کرد: نهادهای جامانده در اجرای این قانون توبیخ شوند.

قانون بهبود فضای کسب‌وکار پس از ۱۰ سال هنوز اجرایی نشد

مسئولان منتظر معجزه هستند

براساس اعلام دفتر روابط‌عمومی و امور بین‌الملل دیوان محاسبات کشور، قانون بهبود فضای کسب‌وکار در سال ۱۳۹۰ مشتمل بر ۲۹ ماده و ۱۹ تبصره به تصویب رسید. این در حالی است که با گذشت حدود ۱۰ سال از تصویب آن، تاکنون بخش‌هایی از احکام این قانون به‌طور کامل اجرایی نشده است. براساس این گزارش، ضعف در قانون و اجرای آن، ترک فعل مسئولان، نبود هماهنگی بین نهادها، فقدان سیستم پشتیبانی، اهتمام جدی نداشتن نهادها، بی‌ثباتی قوانین و مقررات، دریافت نکردن نظرات ذی‌نفعان به‌ویژه فعالان اقتصادی، وجود عبارات نامفهوم در قانون بهبود فضای کسب‌وکار و جمعی دیگر از مشکلات، از دلایل اجرا نشدن یا ناقص اجرا شدن این قانون است. این در حالی است که به‌تازگی ابراهیم رئیسی، رئیس‌جمهوری با تاکید بر اجرای قانون بهبود فضای کسب‌وکار از سوی نهادهای اجرایی از توبیخ نهادهای جامانده در اجرای این قانون خبر داد. این اظهارنظر در حالی عنوان شده که به‌گفته بسیاری از کارشناسان و فعالان بازار پس از حدود ۱۰ سال از تصویب، این قانون هنوز روی زمین مانده که جای تعجب دارد. صمت در این گزارش به بررسی کاستی‌های اجرا و مفاد قانون بهبود فضای کسب‌وکار در گفت‌وگو با فعالان اقتصادی پرداخته است.

کیمیا ملکی
editor@smtnews.ir

عکس: صمت

تنها راهکار بهبود فضای کسب‌وکار، اراده مسئولان برای رفع مشکلات تولید است

یک دهه زمینگیری کافی نیست؟!

قانون بهبود مستمر محیط کسب‌وکار، ۱۶ بهمن ۱۳۹۰ به تصویب مجلس شورای اسلامی رسید. مهم‌ترین اهداف این قانون که با رویکرد رفع موانع تولید و سرمایه‌گذاری در قالب ۲۹ ماده (۵۳ حکم) تدوین شده، عبارتند از تسهیل شروع کسب‌وکار به‌ویژه از طریق تسریع در صدور مجوزها، الزام مسئولان به مشورت با فعالان اقتصادی پیش از تصمیم‌گیری اقتصادی، شفاف‌سازی اطلاعات و آمار موردنیاز فعالان اقتصادی، شفاف‌سازی معاملات بخش عمومی، ایجاد دسترسی به بازار برای تولیدکنندگان کوچک، باثبات و قابل پیش‌بینی کردن تغییر سیاست‌ها، تصمیم‌ها و رفتارهای مسئولان اقتصادی، ایجاد سامانه‌های پنجره واحد معاملات بخش عمومی و تجارت فرامرزی، هدایت ظرفیت‌های سیاست خارجی در راستای افزایش صادرات غیرنفتی و جذب سرمایه خارجی.

با گذشت حدود ۱۰ سال از تصویب این قانون و با وجود اثرات مثبتی که قانون بهبود مستمر محیط کسب‌وکار می‌تواند در کسب‌وکار و در نتیجه رونق اقتصاد کشور داشته باشد، این قانون همچنان درگیرودار اجراست.

به‌گفته برخی کارشناسان یکی از مهم‌ترین موانع استمرار در بهبود فضای کسب‌وکار، اقتصاد دولتی و سهم کمتر از ۲۰ درصدی بخش خصوصی و تعاونی از اقتصاد و تولید کل کشور برمی‌گردد. در واقع زمینه رشد و توسعه اقتصاد بخش خصوصی و تعاونی، امکان بسترسازی برای تحقق بهبود فضای کسب‌وکار را ممکن خواهد کرد.

در حمایت از تولید ضعیف هستیم

محمدرضا نجفی‌منش، رئیس کمیسیون بهبود محیط کسب‌وکار و رفع موانع تولید اتاق بازرگانی تهران درباره اجرای قانون بهبود فضای کسب‌وکار به صمت گفت: متاسفانه به گفته برخی کارشناسان این حوزه، بیش از ۳۵ درصد قوانین بهبود فضای کسب‌وکار در سال گذشته اجرایی نشده است. امیدواریم قوانینی که به نفع تولید و کمک‌کننده به اقتصاد کشور است، اجرایی شود تا مشکلات تولید رفع شود.

▣ گذری بر اصل ۴۱ قانون رفع موانع تولید

وی در ادامه با اشاره به اصل ۴۱ قانون رفع موانع تولید و اصل ۴۴ قانون اساسی اظهار کرد: در اصل ۴۱ رفع موانع تولید و اصل ۴۴ قانون اساسی، قانونی درباره بهبود فضای کسب‌وکار، شرکت‌های دانش‌بنیان داریم. براساس ماده ۴۱ قانون رفع موانع تولید، به‌منظور جبران کاهش تولید ناشی از ساختار قدیمی، کارفرمایان می‌توانند بر مبنای نوآوری‌ها و فناوری‌های جدید و افزایش قدرت رقابت‌پذیری تولید، اصلاح ساختار انجام دهند. در آن صورت، وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی مکلف است طبق قرارداد سه‌جانبه (تشکل کارگری کارگاه، کارفرما و اداره تعاون، کار و رفاه اجتماعی محل) کارگران کارگاه را به مدت ۶ تا ۱۲ ماه تحت پوشش بیمه بیکاری قرار دهد و پس از اصلاح ساختار، کارگران را به میزان ذکرشده در قرارداد سه‌جانبه به محل کار برگرداند. این فعال اقتصادی با اشاره به اینکه براساس ماده ۴۴ قانون اساسی، نظام اقتصادی ایران بر پایه ۳ بخش دولتی، تعاونی و خصوصی استوار است، گفت: بخش دولتی شامل تمامی صنایع بزرگ، صنایع مادر، بازرگانی خارجی، معادن بزرگ، بانکداری، بیمه، تامین نیرو، سدها و شبکه‌های بزرگ آبرسانی، رادیو و تلویزیون، پست و تلگراف و تلفن، هواپیمایی، کشتیرانی، راه و راه‌آهن و مانند اینهاست که به‌صورت مالکیت عمومی در اختیار دولت قرار دارد. بخش تعاونی نیز شامل شرکت‌ها و موسسات تعاونی تولید و توزیع می‌شود که در شهر و روستا طبق ضوابط اسلامی تشکیل می‌شود. بخش خصوصی هم شامل آن قسمت از کشاورزی، دامداری، صنعت، تجارت و خدمات می‌شود که مکمل فعالیت‌های اقتصادی دولتی و تعاونی است. مالکیت در این ۳ بخش، تا جایی که با اصول دیگر این فصل مطابق باشد، از محدوده قوانین اسلام خارج نشود، موجب رشد و توسعه اقتصادی کشور شود و مایه زیان جامعه نشود، موردحمایت قانون جمهوری اسلامی است.

نجفی‌منش درباره اثرات اجرایی نشدن قانون بهبود فضای کسب‌وکار اظهار کرد: هرگونه کاستی در اجرای قانون بهبود فضای کسب‌وکار، رسیدن به اهداف بعدی را سخت‌تر می‌کند. اگر قصد رشد و شکوفایی اقتصادی داریم، این هدف، نیازمند اجرایی شدن کامل این قوانین است.

رئیس کمیسیون بهبود محیط کسب‌وکار و رفع موانع تولید اتاق بازرگانی تهران با بیان راهکار اصلی برای بهبود فضای کسب‌وکار، تصریح کرد: تنها راهکار بهبود فضای کسب‌وکار اراده مسئولان برای رفع مشکل تولید است. کشور نیازمند یک عزم راسخ برای بهبود وضعیت تولید است که هدف اصلی آن باید رفع موانع از مسیر کسب‌وکار باشد.

هدف اصلی، رفع موانع از مسیر کسب‌وکار

رئیس کمیسیون توسعه بازرگانی بنیاد امید ایرانیان درباره اجرای قانون بهبود فضای کسب‌وکار به صمت گفت: نکته نخست اینکه کسب‌وکار قانون ندارد، بلکه یک عملیات اقتصادی است. همچنین رونق اقتصاد بازار به‌دست اقتصاد کلان کشور است. محمدصادق مشایخ با اشاره به کاستی‌های اجرای قانون بهبود فضای کسب‌وکار اظهار کرد: کمبودها در اجرای قانون بهبود فضای کسب‌وکار مانند زلزله‌ای بدنه کسب‌وکارها را می‌لرزاند. مظلوم‌ترین افراد در کشور، مصرف‌کننده‌ها هستند که هیچ کاری از دست‌شان برنمی‌آید و متاثر از این کم‌وکاستی‌ها آسیب می‌بینند.

▣ مدیریت غلط و ورشکستگی

مشایخ با اشاره به مدیریت ضعیف اقتصادی کشور، اظهار کرد: بنایی که از پایه کج باشد، قطعا ریزش می‌کند. باید سیستم مدیریت تولید و توزیع خود را هماهنگ کنیم. متاسفانه مدیریت اقتصادی ما، بسیار ضعیف است. فضای کسب‌وکار نیز تابعی از مدیریت اقتصادی کشور است و یکی از دلایل اختلاف قیمت‌ها و بی‌ثباتی بازار به مدیریت ضعیف اقتصاد بازمی‌گردد.

مشایخ در ادامه با بیان مثال‌هایی از مدیریت‌های اقتصادی ضعیف گذشته، گفت: زمانی که یارانه به مصرف‌کنندگان داده شد و در مقابل آن، نرخ مرغ افزایش و مصرف کاهش یافت، شاهد کشتار جوجه‌های یک‌روزه بودیم. راهکار اقتصادی درست این بود که ابتدا یارانه به‌حساب تولیدکننده واریز و پس از تولید، نیازهای اولیه مصرف‌کننده به‌حساب مردم واریز شود. این فرآیند پیش از بررسی شرایط بازار و تحلیل عرضه و تقاضا انجام شد؛ در نتیجه افراد دارای تمکن مالی با خرید بیش از نیاز و احتکار کالا از تصمیمات ناگهانی و نادرست آسیبی نمی‌بینند و در مقابل، کمبود کالا، نتیجه مخرب این سیاست بر سفره قشر ضعیف است. نمونه دیگر زمانی است که فردی اقدام به احداث کارخانه می‌کند. در این زمان، هیچ بررسی از سوی سازمان برنامه‌وبودجه نمی‌شود که شاید به تولید محصولات کارخانه جدید نیاز نباشد که در نتیجه آن شاهد فعالیت کارخانه‌های بسیاری با تولید محصولات مشابه هستیم که به‌دنبال آن، این کارخانه‌ها برای فروش محصولات خود و رقابت دست به شیوه‌های فروش متفاوت بزنند. از سوی دیگر، با افزایش عرضه بیشتر از تقاضا، این تولیدکنندگان گاهی مجبور می‌شوند برای ادامه حیات، کیفیت محصولات یا تعداد کارگران را کاهش دهند و در نتیجه ادامه این روند می‌تواند ورشکستگی تولیدکننده را به‌دنبال داشته باشند.

▣ واردات موجب بیکاری می‌شود

رئیس کمیسیون توسعه بازرگانی بنیاد امید ایرانیان در ادامه درباره راهکار اصلی برای بهبود فضای کسب‌وکار اظهار کرد: راهکار اصلی برای حل معضلات موجود در فضای کار این است که ضمن حمایت از تولید داخل، کارخانه‌هایی که در روند تولید منحل شده‌اند، احیا شده و به بازار کار بازگردند. تا زمانی‌که تولید داخلی به سطح مطلوبی نرسد، بیکاری، تورم و گرانی ادامه خواهد داشت. تا زمانی که کارخانه‌های ما تعطیل هستند و تولید ملی نداریم، مجبور به تهیه کالاهای موردنیاز از کشورهایی مانند چین هستیم که در بسیاری از موارد به‌صورت قاچاق به کشور وارد می‌شوند و در نتیجه آن قاچاقچیان پردرآمدتر خواهند شد. ارزی که به‌سختی تامین می‌شود، صرف واردات کالاهای تولید مشابه شده و نتیجه آن، بیکاری نیروی کار داخلی است! با افزایش عرضه تولیدات داخل و ساماندهی واردات، تقاضا برای دلار کاهش می‌یابد.

کمبودها در اجرای قانون بهبود فضای کسب‌وکار مانند زلزله، بدنه کسب‌وکارها را می‌لرزاند

سخن پایانی

حمایت از تولید داخل، کمک به نیروی انسانی، اشتغالزایی، افزایش تولید داخلی و درآمد ملی را به همراه دارد. تولیدکنندگان تمام سعی خود را برای ارتقای کیفیت تولیدات داخلی می‌کنند و انتظار این است که مردم با خرید کالای خوب ایرانی از تولیدات داخلی حمایت کنند. همچنین تولیدکنندگان باید بتوانند محصولات خود را در بازارهای داخلی و بین‌المللی عرضه کنند. در نتیجه موارد یادشده تقویت تولید ملی می‌تواند روشنی این روزهای تاریک اقتصادی باشد. در این میان، اولین اثر تقویت تولید ملی افزایش موجودی کالاست. یکی از اهداف عملیاتی دشمنان ایران در حوزه اقتصاد، کمبود کالا و قحطی است. طبیعی است با تقویت تولید ملی، نیازمندی‌های داخل کشور تامین می‌شود و آن وضعیت کمبود کالا و قحطی محقق نخواهد شد. دومین اثر، تقویت تولید ملی، کاهش تورم است. این مطلب براساس قواعد اولیه اقتصاد، کاملا عقلانی و منطقی است، زیرا با افزایش مقدار تولید و افزایش موجودی کالاها در اقتصاد، اگر شرایط دیگر ثابت باشند، نرخ کالا یا با حداقل سرعت رشد نرخ کالاها کاهش پیدا می‌کند، یعنی نرخ تورم کم می‌شود. پس دومین اثر تقویت تولید ملی قطعا کاهش تورم و کاهش سطح قیمت‌ها خواهد بود. سومین اثر، کاهش وابستگی به کالاهای خارجی است. طبیعتا اگر در ایران تولید ملی تقویت شود، به‌نحوی‌که کمیت و کیفیت کالاهای داخلی بهبود و مقدار تولید افزایش پیدا کند و کیفیت کالاها بهتر شود، خودبه‌خود تمایل مصرف‌کننده ایرانی به خرید کالای خارجی کمتر خواهد شد و نتیجه این کار، کاهش وابستگی به کالای خارجی است یعنی کاهش نیاز به ارز در واقع اثر چهارم تولید ملی است. اثر چهارم، کاهش نیاز به ارز است. اگر بتوان نهاده‌هایی که برای تولید نیاز است در داخل کشور تولید شود، گامی در جهت تقویت تولید ملی خواهد بود؛ یعنی برای واردات نهاده‌های تولید نیاز کمتری به ارز خواهیم داشت؛ یعنی هم برای خود کالاهای نهایی و هم برای واردات نهاده‌های تولید، به ارز کمتری نیاز است و کاهش نیاز کشور به مصرف ارز اتفاق می‌افتد. از سوی دیگر، اثر تقویت تولید ملی، افزایش اشتغال و درآمد خواهد بود. یکی از نیازمندی‌های تولید، نیروی کار است و می‌توان با تقویت تولید ملی، شرایط را برای استخدام تعداد بیشتر نیروی کار فراهم کرد که این کار موجب کاهش بیکاری می‌شود. همچنین اگر تقویت تولید ملی باعث تقویت سودآوری در بخش تولید شود، منجر به افزایش درآمد کسانی خواهد شد که هم‌اکنون در بخش تولید مشغول به فعالیت هستند. افزایش اشتغال و درآمد یعنی افزایش رفاه، پس به‌طور کلی تقویت تولید ملی رفاه تولیدکننده و تمام افرادی را که مشغول به امر تولید هستند، افزایش خواهد داد.

یادداشت

قوانین سلیقه‌ای اجرا می‌شوند

علی فاضلی
رئیس سابق اتاق اصناف ایران

قانون بهبود مستمر محیط کسب‌وکار، ۱۶ بهمن ۱۳۹۰ به تصویب مجلس شورای اسلامی رسید، اما با وجود گذشت ۱۰ سال متاسفانه قانون بهبود فضای کسب‌وکار به‌طور کامل اجرایی نشده است.

اگر آنچه در متن قانون بهبود فضای کسب‌و کار آمده از بنگاه‌ها به‌ویژه نظام بخشی به بنگاه‌های تولیدی یا کمک به نظام توزیع در کشور اجرا می‌شد، شاهد بسیاری از مشکلات اقتصادی امروز نبودیم. گفتنی است، دولت باید این قانون را اجرا کند، اما وظیفه نظارت بر نحوه اجرای قانون عهده مجلس شورای اسلامی است.

مجلس باید در این امور اهتمام و نظارت بهتر و بیشتری داشته باشد. اقتصاد غیردولتی، محتاج اجرای قانون بهبود فضای کسب‌وکار است و سخت نیازمند این است که این قوانین در راستای ارتقای بنگاه‌های کوچک و متوسط به صورت درست اجرا شود.

مجموع این موارد حاکی از آن است که این قانون به‌درستی اجرا نشده و در نتیجه شاهد آسیب‌های زیادی در حوزه کسب‌وکار هستیم و حتی در برخی موارد، قانون به صورت سلیقه‌ای اجرایی می‌شود.

البته تنها نباید به دولت به علت اجرایی نشدن این قانون انتقاد کرد، بلکه اجرایی شدن آن یک موضوع متقابل بین دولت و مردم است.

راهکار درست این است که اتاق‌های اصناف، بازرگانی و تعاون که اقتصاد غیردولتی را تشکیل می‌دهند، جلسات کارشناسی با حضور فعالان اقتصادی برگزار کنند و از دولت بخواهند تا دلیل کمبودها و مشکلات مشخص شود.

متاسفانه هر ۳ اتاق برای حل مشکلات کسب‌وکار و اجرای کامل این قانون، کم‌کاری داشته‌اند. این در حالی است که اصلاح قوانین بر عهده آنهاست تا بتوان شاهد رشد بنگاه‌ها بود.

در حقیقت مهندسی و آسیب‌شناسی ایرادات قانون بهبود فضای کسب‌وکار باید از سوی ۳ اتاق اصناف، بازرگانی و تعاون انجام شود.

برای تحقق این برنامه باید کمیته کارشناسی تشکیل و با شناسایی موانع کسب‌وکار، موارد به دولت اعلام شود. در این صورت نوبت دولت است تا برای اجرای این قانون تلاش لازم را انجام دهد.

در این زمینه حتی با تعاملات دولت و مجلس باید در صورت نیاز اصلاح قانون در دستور کار قرار گیرد.

ناگفته پیداست یکی از عوامل افزایش نرخ بیکاری اجرایی نشدن درست قانون بهبود فضای کسب‌وکار است. اگر از تولید داخل و بنگاه‌های اقتصادی حمایت کنیم، می‌توان گام‌های بلندی در رفع بیکاری برداشت. حمایت از تولید داخل یک اصل است که متاسفانه برخی از نهادها فقط در این زمینه شعار می‌دهند و تا کنون به صورت عملیاتی از آن دفاع نکرده‌اند. اگر تولید داخلی را تقویت کنیم، گام‌های بزرگی برای ایجاد اشتغال پایدار برداشته می‌شود.

حتی با توسعه تولید داخل و بهبود فضای کسب‌وکار می‌توان در زمینه توسعه صادرات کالاهای غیرنفتی نیز فعالیت کرد. همه این موارد از جمله مزایایی است که در راستای حمایت از تولید داخل به‌دست می‌آید.

علاوه بر موارد یادشده سیستم پولی مالی کشور نیز باید در راستای تقویت این بخش فعال‌تر شود. دولت و مجلس هم باید قوانین بهتری برای اجرا در نظر گیرند تا بتوان از تولید داخل حمایت بهتری انجام داد.

این در حالی است که ظاهرا هنوز هماهنگی لازم برای حمایت از تولید داخل آن‌طور که باید انجام نشده است.

یادداشت

فرار سرمایه از بخش مسکن

مهدی روانشادنیا
کارشناس مسکن

مسکن مهر کمک کرد فناوری‌های جدید به ساخت مسکن اضافه شود و تولید انبوه را به‌میان آورد، اما در جریان این مسیر، غفلت‌هایی هم وجود داشت که می‌تواند برای طرح‌هایی مانند نهضت ملی مسکن درس‌هایی داشته باشد. از طرفی نبود زیرساخت‌ها، مطلوبیت زندگی و پشتوانه هویتی موجب شده است تا نتوانیم هویت‌سازی موردنظر را در شهرهای جدید انجام دهیم.

کسی با ساخت مسکن مخالف نیست، براساس برآوردها، یک میلیون واحد مسکونی در سال نیاز داریم، اما به‌دلایل مختلف، تولیدمان کمتر از ۵۰۰ هزار واحد است. در طرح مسکن مهر، با همه خوبی‌هایی که داشت، یکی از کارهایی که کردیم، این بود که گروهی از آدم‌ها را جدا کردیم و از لحاظ اجتماعی و فرهنگی به اینها برچسب زدیم که توان مالی لازم را ندارند و نوعی تشدید تضاد طبقاتی را دامن زدیم، در حالی که تجربه خیلی از کشورها نشان می‌دهد که این آدم‌ها فاصله زیادی از بقیه اقشار ندارند.

موضوع آمایش سرزمین، توزیع متناسب و عادلانه امکانات در سطح کشور اهمیت ویژه‌ای دارد. بخش خصوصی با خوش‌فکری، فناوری و سرمایه خود می‌تواند مسکن را توسعه دهد و دولت باید نقش تسهیلگری داشته باشد. این موضوع به این معنا نیست که دولت حذف شود یا اصلا وارد نشود؛ از اتفاق مسکن یکی از عمومی‌ترین بخش‌ها است.

اکنون بیش از ۹۰ درصد سرمایه‌گذاری‌های بخش مسکن، توسط بخش خصوصی است و امروز فرار سرمایه از بخش مسکن داریم و باید به این فکر کنیم که چرا فرار سرمایه داریم. از سوی دیگر، بعد از جهش نرخ مسکن، سقف تسهیلات افزایش پیدا نکرده، توان تقاضا هم رشد نداشته، در نتیجه توان مصرف‌کننده خود به خود پایین آمده و نیازی نیست به نخریدن توصیه شود.

تنها راه‌حل این است که منابع مالی محدود متقاضیان را به‌سمت تولید مسکن هدایت کنیم. انواع مکانیزم‌های تامین مالی در این زمینه وجود دارد که افراد می‌توانند تا ۳،۲ سال آینده صاحب خانه شوند. با این روش، اوضاع رکودی که در بخش عرضه و تولید مسکن وجود دارد، در مقیاس ۲ یا ۳ سال آینده بهتر می‌شود.

سال ۱۴۰۱ به‌صورت خاص عوامل بخش عرضه ناشی از نرخ نهاده‌های ساختمانی و اصلاح نظام یارانه‌ای منجر به ایجاد تورم در بازار مسکن شد. از طرف دیگر، وقتی بازارهای موازی روند افزایشی به خود گرفتند، متقاضیان خرید مسکن چه از قشر سوداگر و چه مصرف‌کننده، این بازار را مستعد رشد دیدند.

هم‌اکنون تعداد پروانه‌های ساختمانی و پایان کار بسیار محدود شده است. باید تعقلی در وضعیت ساخت‌وساز به‌ویژه مسکن متناسب با تقاضا به‌وجود بیاید. نهضت ملی مسکن تا زمانی که وارد بازار نشود و قابل بهره‌برداری نباشد، اثرگذاری چندانی بر قیمت‌ها نخواهد داشت. در این فرآیند، ما تجربه مسکن مهر را داشتیم که هنوز هم برخی پروژه‌ها با گذشت بیش از ۱۰ سال هنوز آماده تحویل نشده است. متقاضی مسکن که امروز به خانه نیاز دارد، نمی‌تواند از طریق مسکن دولتی نیاز خود را تامین کند، بنابراین نرخ‌ها در بازار خود را نشان می‌دهند.

در حال حاضر، مسئله اصلی مجاب شدن سرمایه‌گذاران و افزایش قدرت خرید مصرف‌کنندگان بازار مسکن است که در هر دو بخش تحرک چندانی دیده نمی‌شود. از طرف دیگر، وضعیت بازارهای موازی و موضوع تحولات سیاسی که در پیش داریم، پارامترهای تعیین‌کننده‌تری است، همان‌طور که یاد شد، معتقدم بازار مسکن تا ۶ ماه آینده در یک ثبات قیمتی و رکود معاملاتی قرار می‌گیرد.

درباره پیش‌بینی بازار مسکن در نیمه دوم سال، باید امید داشت در نیمه دوم سال ۱۴۰۱ به فضایی برسیم که نرخ رشد مسکن پایین‌تر از تورم عمومی باشد، در نهایت اینکه راهکار اصلی، کنترل تورم عمومی و افزایش ساخت‌وساز است. ثبات بازار در مرداد را نمی‌توان یک تحول اساسی در اقتصاد مسکن دانست؛ فقط می‌توان از واژه‌های ابهام و انتظار برای آن استفاده کرد که ان‌شاءالله در آینده برطرف شود.

جزئیات تخصیص زمین و مسکن پس از تولد فرزند سوم

با امضای معاون اول رئیس جمهوری، آیین‌نامه اجرایی ماده (۴) قانون حمایت از خانواده و جوانی جمعیت مربوط به تخصیص زمین و مسکن پس از تولد فرزند سوم ابلاغ شد. هیات وزیران در جلسه مورخ ۲۷ شهریور ۱۴۰۱ و در اجرای تکلیف مقرر در تبصره (۳) ماده (۴) قانون حمایت از خانواده و جوانی جمعیت و با هدف ایجاد مشوق برای فرزندآوری و تعدد فرزندان در خانواده در راستای سیاست‌های کلی جمعیت و خانواده مبنی بر جلوگیری از پیری جمعیت و حفظ جمعیت جوان، هیات‌وزیران آیین‌نامه اجرایی تبصره ماده قانونی یادشده درباره تخصیص زمین و مسکن به خانوار پس از تولد فرزند سوم و بیشتر را به‌تصویب رساند. به‌موجب آیین‌نامه مذکور، خانوارها در صورتی مشمول استفاده از امکانات دولتی موضوع این آیین‌نامه هستند که فرزند سوم یا بیشتر آن خانوار، پس از تصویب قانون حمایت از خانواده و جوانی جمعیت، متولد و دارای سابقه سکونت در شهر مورد تقاضا براساس دستورالعمل وزارت راه و شهرسازی موضوع ماده (۱) آیین‌نامه اجرایی قانون ساماندهی و حمایت از تولید و عرضه مسکن باشد. براساس آیین‌نامه یادشده، وزارت راه و شهرسازی (به نمایندگی از دولت) مکلف است به‌منظور تامین مسکن خانوارها پس از تولد فرزند سوم و بیشتر، یک قطعه زمین حداکثر به مساحت ۲۰۰ مترمربع منطبق با ضوابط حد نصاب تفکیک براساس طرح‌های هادی روستایی یا طرح‌های جامع شهری مصوب یا واحد مسکونی برای ساکنان در روستاها یا شهرهای کمتر از ۵۰۰ هزار نفر جمعیت به‌صورت مشترک و بالمناصفه به پدر و مادر در شهر و روستای محل سکونت فقط برای یک‌بار و براساس هزینه آماده‌سازی زمین در زمان واگذاری به‌صورت فروش اقساطی با ۲ سال تنفس و ۸ سال تقسیط بدون اعمال تخفیف واگذار کند.

صمت طرح تفکیک وزارت راه و شهرسازی را بررسی کرد

راه و شهرسازی در دوراهی تفکیک

محمد انوشه‌ئی
editor@smtnews.ir

در نخستین روزهای سال، رئیس کمیسیون عمران مجلس شورای اسلامی، از تحویل طرح تفکیک وزارت راه و شهرسازی به هیات‌رئیسه مجلس خبر داد و به‌علت آشفتگی در وزارت راه، شهرسازی، طرح تفکیک وزارت راه و شهرسازی تحویل هیات رئیسه مجلس شد. براساس طرح مذکور، قرار شد این وزارتخانه به ۲ وزارت راه و مسکن و شهرسازی تقسیم شود.

در حال حاضر، وزارت راه و شهرسازی حدود ۲۰ معاونت دارد و این وزارتخانه دارای زیرمجموعه‌های مختلفی از جمله هواشناسی، بخش ریلی، هوایی و دریایی و رسیدگی به همه این بخش‌ها دشوار است، از این‌رو تصمیم بر این شد که باتوجه به مشکلات و معضلات حوزه مسکن و همچنین اهمیت این حوزه در جایگاه یک صنعت پیشران، بخش مسکن و شهرسازی به‌عنوان زیرمجموعه‌ای مهم از این وزارتخانه منفک و به کمبودهای این حوزه، رسیدگی ویژه شود، چرا که مسئله مسکن یکی از اولویت‌های اصلی کشور است و برای اجرای دقیق قانون جهش تولید مسکن، باید وزارتخانه مستقلی ایجاد و بیشتر بر این حوزه تمرکز شود. صمت در این گزارش جنبه‌های مختلف تفکیک وزارت راه و شهرسازی را بررسی کرده است.

وزارتخانه‌ای که برنامه و اهداف روشنی نداشته باشد، نمی‌تواند به‌درستی خدمات ارائه کند. در چنین شرایطی تفکیک شدن یا نشدن وزارت راه و شهرسازی فرقی نمی‌کند

چالش‌های تفکیک وزارت راه و شهرسازی

بخشی از علت مشکل مسکن که مردم با آن روبه‌رو هستند، ساختاری است. اگر مسکن از وزارتخانه راه و شهرسازی منفک شود، شاید دولت بتواند به‌صورت تخصصی به این حوزه ورود کند و بازار مسکن ساماندهی شود.

از طرفی، طرح این موضوع از جنبه‌های مختلف زیرسوال می‌رود. پیش از هر چیز، مسئله صرفه زمانی و ریالی اجرای چنین تصمیمی مطرح است. براساس برآوردی که توسط برخی کارشناسان انجام شد، دست‌کم هزار میلیارد تومان اعتبار برای تفکیک وزارت راه و شهرسازی لازم است که صرف اموری مثل هزینه خرید و مهیا کردن فضا، جابه‌جایی کارمندان، مجزا کردن ساختارها و... خواهد شد. از طرفی، از زمان مطرح شدن طرح مربوطه تا تصویب و تایید آن و نیز فراهم کردن مقدمات تفکیک ساختاری، دولت زمان زیادی را برای اجرای برنامه‌های خود در حوزه مسکن از دست خواهد داد.

از جنبه دیگر، اجرای چنین تصمیمی با گذشت یک سال از عمر ۴ ساله دولت کنونی که وعده ساخت ۴ میلیون واحد مسکونی را هم داده است، در عمل موجب می‌شود این هدف حتی دست‌نیافتنی‌تر از آنچه می‌نمود، شود،به‌طبع در دوره تفکیک مسکن از وزارت راه و شهرسازی، تمرکز سیاست‌گذاران بر بخش مسکن کمرنگ می‌شود و عقب‌ماندگی از اهداف این بخش که همین حالا هم متولیان دولتی بخش مسکن به آن اذعان دارند، بیش از پیش می‌شود.

آیا تفکیک وزارت راه و شهرسازی ضروری است؟

پرویز جاوید، عضو انجمن اقتصاددانان در رابطه با این موضوع به صمت گفت: تفکیک برخی وزارتخانه‌ها از جمله وزارت راه و شهرسازی مسئله‌ای است که هرازچندگاهی بر سر زبان‌ها می‌افتد و موضوع جدیدی نیست. ابتدا جدایی وزارت بازرگانی از صمت، حالا هم نوبت به وزارت راه و شهرسازی رسیده است.

تفکیک وزارتخانه‌ای که مخالفان و موافقانی را به‌دنبال دارد. اکنون این پرسش مطرح است که آیا تفکیک وزارت راه و شهرسازی می‌تواند منجر به بهبود علمکرد ۲ وزارتخانه منفک‌شده شود؟

وی ادامه داد: مسئله بر سر تفکیک وزارتخانه نیست، بلکه کیفیت خدمات است که در کلیه وزارتخانه‌ها حائزاهمیت است. اکنون قرار بر تفکیک وزارت راه و شهرسازی است؛ وزارتخانه‌ای که هیچ استراتژی و چشم‌اندازی ندارد. ابتدا باید استراتژی و چشم‌اندازهای مشخصی را در نظر بگیرند و سپس تصمیم به چنین اقدامی کنند.

عضو انجمن اقتصاددانان تاکید کرد: برنامه توسعه چهارم نشان می‌دهد از زمان انقلاب تاکنون نه‌تنها هیچ اقدامی در راستای توسعه چهارم انجام نگرفته است،بلکه هیچ برنامه‌ای برای بهبود روند کاری این وزارتخانه و سایر وزارتخانه‌ها وجود ندارد، به‌عبارتی، هیچ‌یک از وزارتخانه‌ها بالای ۵۰ درصد کارآیی نداشته‌اند، به‌همین دلیل گمان نمی‌رود که جداسازی وزارتخانه باعث بهره‌وری بهتر می‌شود.

آنچه‌دراین‌زمان‌ازاهمیت‌بالایی‌برخورداراست،کیفیت است.

تنها تفکیک وزارت بازرگانی الزامی است

عضو انجمن اقتصاددانان، بااشاره به اینکه از میان وزارتخانه‌ها، تنها تفکیک وزارت بازرگانی الزام‌آور است، در این زمینه توضیح داد: اگرچه تفکیک هیچ‌یک از وزارتخانه‌ها الزام‌آور نیست، اما وزارت بازرگانی شرایط متفاوتی دارد و باید از روز اول جداسازی می‌شد تا بتواند خدمات مناسبی را ارائه دهد، زیرا این وزارتخانه کارآیی معینی دارد که تعاریف مشخصی برای آن موجود است.

در صورت وجود وزارت بازرگانی، این وزارتخانه برنامه داشت و می‌دانست در شرایط بحرانی چه اقدامی انجام دهد، به‌همین دلیل با این حجم از گرانی هم روبه‌رو نبودیم.

جداسازی باید اصولی باشد

جاوید در پاسخ به این سوال که آیا تفکیک وزارت راه و شهرسازی می‌تواند در بهبود ارائه خدمات، موثر واقع شود، گفت: وزارتخانه‌ای که برنامه و اهداف روشنی نداشته باشد، نمی‌تواند به‌درستی ارائه خدمات کند.

در چنین شرایطی، تفکیک شدن یا نشدن وزارت راه و شهرسازی چه فرقی دارد، در صورتی که برنامه و اهداف ازپیش‌تعیین‌شده‌ای را به‌صورت شفاف معین کند، این جداسازی می‌تواند سودمند باشد.

این کارشناس اقتصادی بااشاره به اینکه آیا جداسازی، هزینه مازادی روی دوش دولت می‌گذارد یا خیر و اصلا نیازی به تفکیک وزارتخانه وجود دارد یا نه، گفت: اگر وزارت راه و شهرسازی به‌صورت تخصصی تفکیک شود و تعاریف روشنی برای وزارت راه و شهرسازی در نظر گرفته شود، نه‌تنها موضوع تفکیک اقدامی صحیح است، بلکه هزینه‌های مازاد فعلی کاهش پیدا می‌کند و می‌توان به بهبود عملکرد هر یک از وزارتخانه‌ها امید داشت.

تفکیک باید همراه با تفکر توسعه‌ای باشد

این کارشناس اقتصادی اضافه کرد: تفکیک وزارتخانه تا زمانی که برمبنای تفکر توسعه‌ای نباشد، راهی از پیش نخواهد برد، ضمن آنکه باید به مسائل مالی نیز توجه داشت و از افرادی استفاده کرد که از سواد مالی کافی برخوردار باشند، در غیر این صورت، افرادی که در رأس امور قرار دارند، نمی‌توانند در پیشبرد اهداف، سازمان را یاری کنند و بگویند برای یک پروژه به چه مقدار پول، زمان و امکانات نیاز داریم. وی در انتها گفت: ۱۲ سال پیش، پروژه راه رودبار به رشت در دست بررسی بود که با ۷۰۰ میلیارد تومان امکان اتمام آن وجود داشت، زیرا برنامه و استراتژی‌های از قبل تعیین‌شده‌ای وجود داشت که با در نظر گرفتن نیروهای متخصص قرار بود، این پروژه اجرایی شود که در آن زمان این اتفاق نیفتاد. اکنون با ۷ هزار میلیارد هم، انجام چنین پروژه‌ای امکان‌پذیر نیست. با چنین اتفاقی، شاهد هدررفت منابع و نداشتن سواد مالی روبه‌رو هستیم که هدف‌گذاری را غیرممکن کرده است.

تفکیک وزارتخانه تا زمانی‌که برمبنای تفکر توسعه‌ای نباشد، راهی از پیش نخواهد برد. ضمن آنکه باید به مسائل مالی نیز توجه داشت و از افرادی استفاده کرد که از سواد مالی کافی برخوردار هستند

تفکیک وزارت راه و شهرسازی سودمند است

سیدمحمد مرتضوی، رئیس کانون سراسری انبوه‌سازان نیز در زمینه ضرورت تفکیک وزارت راه و شهرسازی به صمت گفت: اینکه وزیر راه و شهرسازی در بخش مسکن قائم مقام وزیر منصوب می‌کند و به وی اختیارات می‌دهد، حکایت از آن دارد که حوزه مسکن گسترده دیده شده است.

مرتضوی با بیان اینکه در این دوره تاکیدات روی مسکن بسیار بیشتر شده و در واقع ساماندهی این بخش سیاست حاکمیتی است، افزود: حذف چالش‌های حوزه مسکن همه را به فکر انداخته تا در رابطه با تفکیک وزارت راه و شهرسازی تجدیدنظر انجام بگیرد، تفکیک این وزارتخانه به‌نوعی به‌جریان افتاده است.

وی تاکید کرد: بحث اصلی این است که در وزارت راه و شهرسازی ماموریت‌ها چه در حوزه مسکن و چه در راه خیلی متعدد است، ضمن اینکه در این بخش‌ها آسیب‌های زیادی داریم. در حوزه مسکن سال‌ها است، نتوانسته‌ایم از یک طرح جامع بهره‌مند باشیم و پیشرفت‌ها در این بخش خوب نبوده است.

وی بیان کرد: در حوزه قوانین نیز گاهی با قوانینی مواجهیم که ناکارآمد هستند. دولت نتوانسته در زمان مناسب با ارائه لوایح در این قوانین بازنگری و اصلاح داشته باشد. واقعیت این است که مسکن همچنان براساس رفتارها و مدل‌های گذشته پیش می‌رود، در شهرفروشی اتفاقات ناخوشایندی روی می‌دهد، همچنین ماموریت‌های متعددی به دولت و وزارت راه واگذار شده و همچنان ناتمام مانده است.

مشکلات بحرانی در بخش حمل‌ونقل

رئیس کانون سراسری انبوه‌سازان اضافه کرد: در بخش راه، ناوگان ریلی کشور دچار چالش‌های جدی است و کمبودهای زیادی در زیرساخت‌ها وجود دارد. وضعیت حمل‌ونقل هوایی نیز همین مشکل را دارد.

وی با تاکید بر اینکه متاسفانه در حوزه راه و مسکن شرایط خوبی نداریم و خروجی‌ها آن‌طور که باید مناسب نیست، گفت: تفکیک وزارت راه و شهرسازی را مفید می‌بینیم، به‌ویژه اینکه قرار است قدم‌های خوبی را در بخش مسکن برداریم.

مرتضوی در ادامه بااشاره به اینکه به طرح‌های آمایش سرزمین توجه نمی‌کنیم، گفت: این کاستی می‌تواند آسیب‌های اجتماعی را به‌دنبال داشته باشد. وی افزود: در کل، سازندگان و انبوه‌سازان از موافقان طرح تفکیک هستند و اعتقاد داریم تفکیک وزارت راه به تفکیک ماموریت‌ها و به‌دنبال آن ساماندهی بخش راه و مسکن منجر می‌شود.

وی درباره اینکه گفته می‌شود تفکیک وزارت راه و شهرسازی هزینه چند هزار میلیارد تومانی به دولت تحمیل می‌کند، گفت: به‌طورقطع تفکیک وزارت راه و شهرسازی و تشکیل وزارت راه و ترابری احتمالی، همچنین مسکن و شهرسازی عواید زیادی دارد. امروز هزینه‌های زیادی که در شهرها به‌واسطه نبود طرح‌های باکیفیت جامع و تفصیلی می‌پردازیم، به‌مراتب بیشتر از هزینه‌های تفکیک است.

وی توضیح داد: جانمایی نامناسب مسکن، هزینه‌های عدم‌تدوین و شفاف‌سازی طرح‌های جامع، نبود تعادل در حوزه عرضه و تقاضا در مسکن، آسیب‌های اجتماعی از منظر اجاره‌نشینی و...از جمله هزینه‌هایی است که به کشور و مردم تحمیل می‌شود.

وی در پایان گفت: در حال حاضر تنظیم بازار در بخش مسکن وجود ندارد و از ناوگان ریلی و هوایی مناسبی برخوردار نیستیم.

کاستی در این موارد، هزینه‌هایی است که به کشور تحمیل می‌شود. با طرح تفکیک، این هزینه‌ها را کاهش می‌دهیم و هزینه‌های ناکارآمدی را به‌میزان قابل‌توجهی کاهش می‌دهیم. اطمینان داریم تفکیک، فواید زیادی به‌دنبال خواهد داشت و بسیاری از آسیب‌های اقتصادی را برطرف خواهد کرد.

سخن پایانی

سیاست‌های به‌کار گرفته‌شده توسط دولت برای ساماندهی بازار مسکن، آن‌طور که باید، نتوانسته به کمک این بازار حیاتی بیاید. از طرفی طرح مذکور باوجود موافقان و مخالفان متعدد، شاید بتواند در بلندمدت به حل مشکل مسکن و راه کمک کند،اما در شرایط فعلی که کشور با چالش‌های جدی برای ساخت مسکن روبه‌رو است، این رویکرد می‌تواند کشور را با بحران‌های مختلفی در این حوزه روبه‌رو کند، از همین رو، ضرورت دارد اگر در راستای تغییر زیرساخت‌ها اقدامی انجام می‌گیرد، با برنامه‌ریزی و هماهنگی‌های بخش‌های مختلف انجام شود تا شاهد عقبگرد در حل مشکلات نباشیم.

با تفکیک حساب‌های تجاری از شخصی

دوران کارت به کارت به‌پایان می‌رسد؟

پس از آنکه گام نخست قانون پایانه‌های فروشگاهی و سامانه مودیان برداشته و دستگاه‌های کارتخوان ساماندهی شدند، برخی فعالان اقتصادی برای فرار از مالیات، کارت به کارت را جایگزین پرداخت از طریق دستگاه پوز کردند. به‌نظر می‌رسد با تفکیک حساب‌های تجاری از حساب‌های شخصی، زمان خداحافظی با دوران کارت به کارت فرارسیده است. به‌گزارش صمت، بررسی‌ها نشان می‌دهد سازمان امور مالیاتی برای شناسایی حساب‌های مشکوک به تجاری از معیارهای متنوعی چون تعداد و حجم تراکنش در کنار داده‌کاوی استفاده می‌کند که بر این اساس یک‌سری تراکنش‌ها از جمله یارانه، واریزی از یک حساب به حساب دیگر متعلق به فرد، تسهیلات بانکی و حقوق جزو تراکنش‌های مشکوک به تجاری محسوب نمی‌شود.

عکس: آیدا فریدی

گام نخست؛ قانون پایانه‌های فروشگاهی

گام نخست قانون پایانه‌های فروشگاهی و سامانه مودیان که در سال ۱۳۹۸ تصویب شد، سال گذشته برداشته و ماده (۱۱) این قانون اجرا شد. طبق ماده ۱۱ قانون مذکور، بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران موظف بود با همکاری سازمان ظرف مدت یک سال پس از ابلاغ این قانون، نسبت به ساماندهی دستگاه‌های کارتخوان بانکی یا درگاه‌های پرداخت الکترونیکی اقدام کرده و با ایجاد تناظر بین آنها با مجوز فعالیت و شماره اقتصادی بنگاه‌های اقتصادی به هر یک از پایانه‌های فروش، شناسه یکتا اختصاص دهد. پس از تخصیص شناسه مذکور، کلیه تراکنش‌های انجام‌شده از طریق حساب‌های بانکی متصل به دستگاه‌های کارتخوان بانکی و نیز درگاه‌های پرداخت الکترونیکی به‌عنوان تراکنش‌های بانکی مرتبط با فعالیت شغلی صاحب حساب بانکی محسوب شده و بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران موظف است در چارچوب قانون و مقررات مربوطه، اطلاعات این تراکنش‌های بانکی شامل مانده اول دوره، وجوه واریزی، وجوه برداشت شده و مانده آخر دوره هر حساب بانکی را به‌منظور تکمیل پایگاه اطلاعات هویتی، عملکردی و دارایی مودیان موضوع ماده (۱۶۹ مکرر) قانون مالیات‌های مستقیم مصوب سوم اسفند سال ۱۳۶۶ با اصلاحات و الحاقات بعدی به‌صورت برخط در اختیار سازمان قرار دهد. در راستای اجرای این ماده، حدود ۱۸ میلیون و ۸۰۰ هزار دستگاه کارتخوان ساماندهی شد که از این تعداد، حدود ۹ میلیون و ۴۰۰ هزار دستگاه به‌علت عدم‌اتصال به پرونده‌های مالیاتی غیرفعال و مابقی نیز به پرونده‌های مالیاتی مربوطه متصل شد. در واقع حساب‌های متصل به این دستگاه‌های کارتخوان، به‌عنوان حساب تجاری محسوب شده و وجوه واریزی به این حساب‌ها در جایگاه وجوه درآمدی کسب‌وکار مودی در نظر گرفته شد.

با این اتفاق، بسیاری از مودیانی که به‌صورت مستقیم با مشتری سروکار دارند، واریز نقدی یا کارت به کارت را به‌جای استفاده از کارتخوان پیشنهاد می‌کنند. فرآیندی که برخی آن را ناعدالتی مالیاتی می‌دانند، زیرا در حالی که مالیات برخی اقشار از جمله کارمندان ماهانه از حقوق آنها کسر می‌شود، اصناف دیگری که از درآمد بالایی هم برخوردار هستند، از این طریق از پرداخت مالیات سر باز می‌زنند.

بنابراین، تفکیک حساب‌های تجاری و شخصی، کار برخی مشاغل که می‌خواهند مالیات کارتخوان را با کارت به کارت کردن، دور بزنند، سخت می‌کند، زیرا با این تفکیک اگر فردی بخواهد از طریق کارت یا حساب بانکی خود از کارتخوان استفاده نکند، نظارت بانکی بر آن حساب‌ها بیشتر می‌شود. در این راستا، طبق مصوبه شورای پول و اعتبار، اگر حسابی بیش از ۱۰۰ تراکنش در ماه داشته باشد و ۳۵ میلیون تومان در تراکنش‌ها جابه‌جا شود، تراکنش تجاری تلقی می‌شود. البته، بانک مرکزی توضیح داده که داشتن ۱۰۰ تراکنش واریزی در ماه فقط ملاک تجاری تلقی شدن یک حساب نیست، بلکه باید به‌طور همزمان در یک‌ماه بیش از ۱۰۰ تراکنش و ۳۵ میلیون تومان جابه‌جا شود که تنها تعداد واریزی به حساب ملاک است نه هر تراکنش.

چه تراکنش‌هایی مشمول مالیات تراکنش تجاری نمی‌شوند؟

به‌گفته رئیس کل بانک مرکزی، ممکن است فردی هزار تراکنش واریز به حساب داشته باشد، اما حساب وی تجاری محسوب نشود، چرا که امکان دارد فردی روزانه صدها تراکنش خرید داشته باشد که این قبیل موارد به‌هیچ وجه مشمول مالیات نیست.

صالح‌آبادی در ادامه بیان کرده است که فردی در بورس معامله می‌کند به‌هیچ وجه مشمول مالیات حساب تجاری نیست، چرا که فعالان بورس نیم درصد مالیات را از حساب وی کسر می‌کنند یا برای مثال فردی اقدام به فروش خانه مسکونی می‌کند و ۵ میلیارد تومان به حساب وی واریز می‌شود، به‌هیچ وجه این فرد مشمول نیست.

بنابراین، طبق گفته رئیس کل بانک مرکزی از آنجا که بخش عمده تفکیک حساب‌های تجاری و شخصی در زمان اتصال دستگاه‌های کارتخوان به پرونده مالیاتی انجام گرفته است، از هر ۱۰۰۰ نفر، حداکثر ۲ یا ۳ نفر، مشمول مالیات حساب تجاری می‌شوند. علاوه بر این، باتوجه به اینکه فعالیتی تجاری است که فرد با کاسبی کسب سود کرده یا متحمل زیان می‌شود و در اصل معامله انجام می‌شود.

چگونگی شناسایی حساب تجاری

مسئولان بانک مرکزی می‌گویند مبنای تفکیک حساب‌های تجاری و غیرتجاری، بر اساس کد ملی افراد است، به‌گونه‌ای که اگر فردی چندین حساب داشته باشد، مبنا برای ۱۰۰ تراکنش و واریز ۳۵ میلیون تومان به تمامی حساب‌های فرد خواهد بود. بررسی‌ها نیز نشان می‌دهد سازمان امور مالیاتی برای شناسایی حساب‌های مشکوک به تجاری از معیارهای متنوعی چون تعداد و حجم تراکنش در کنار داده‌کاوی استفاده می‌کند که بر این اساس یک‌سری تراکنش‌ها از جمله یارانه، واریزی از یک حساب به حساب دیگر متعلق به فرد، تسهیلات بانکی و حقوق جزو تراکنش‌های مشکوک به تجاری محسوب نمی‌شود. بنابراین، زمانی که حسابی را سازمان امور مالیاتی به‌عنوان حساب تجاری شناسایی می‌کند، ۲ حالت پیش می‌آید؛ یکی اینکه صاحب حساب تجاری پرونده مالیاتی دارد که در این حالت، حساب تجاری شناسایی‌شده به پرونده مالیاتی وی متصل می‌شود، در صورتی که صاحب حساب تجاری شناسایی‌شده، پرونده مالیاتی نداشته باشد، به آن فرد برای تشکیل پرونده از سوی اداره مالیاتی اطلاع‌رسانی می‌شود و او به‌عنوان مودی جدید در سازمان امور مالیاتی شناسایی خواهد شد.

نحوه اخذ مالیات از حساب‌های تجاری

در نهایت، از تراکنش‌های حسابی که به‌عنوان حساب تجاری شناسایی شده است، مالیات گرفته می‌شود. در این بین، اگر مشخص شود فرد پیش از این، مالیات تراکنش‌ها را پرداخت کرده، هیچ مالیات اضافه‌ای برای این تراکنش گرفته نمی‌شود. البته، در صورتی که مالیات تراکنش موردنظر پرداخت نشده باشد، نرخ مالیات مربوطه متناسب با فعالیت تجاری آن فرد محاسبه و اخذ می‌شود.

البته توجه به این نکته ضروری است که به‌گفته داوود منظور، رئیس سازمان امور مالیاتی، اگر واریز به حسابی هر ماه ۹۹ مرتبه باشد، به‌طورقطع بررسی شده و ضابطه تغییر می‌کند. به‌گفته وی، سازمان امور مالیاتی در هر دوره بررسی کرده و جمع صورت حساب الکترونیکی با جمع واریز به حساب تجاری را مقایسه می‌کند و اگر واریز به حساب تجاری بیشتر باشد، فرد مبلغ ۱۰ درصد از فروش را جریمه می‌شود. بنابراین به‌نظر می‌رسد این قانون می‌تواند باتوجه به شرایط متغیر باشد و اگر حسابی مشکوک به تجاری باشد، قبل از آنکه به‌عنوان تجاری شناخته شود، با صاحب‌حساب جلسه‌ای برگزار و شرایط سنجیده می‌شود.

سخن پایانی

پس از اتصال دستگاه‌های کارتخوان و درگاه‌های پرداخت کشور به پرونده مالیاتی، تفکیک حساب‌های تجاری از حساب‌های شخصی، دومین همکاری بانک مرکزی و سازمان امور مالیاتی برای اجرای قانون پایانه‌های فروشگاهی و سامانه مودیان است. تفکیک حساب‌های تجاری در راستای اجرای قانون پایانه‌های فروشگاهی و سامانه مودیان با ابلاغ دستورالعمل بانک مرکزی به ایستگاه آخر نزدیک شده که در پی آن حدود ۸ میلیون حساب تجاری از خدمات ویژه بانکی تجاری بهره‌مند و حساب‌هایی که چراغ خاموش فعالیت تجاری داشته باشند، زیر ذره‌بین مالیات قرار می‌گیرند.

وعده افتتاح ۳۰ پارک محله‌ای تا پایان سال محقق می‌شود

انجام پروژه‌های عمرانی در شهرها با نگاه کارشناسی و مطالعاتی و تحقیقاتی ضرورتی است اجتناب‌ناپذیر که مطمئنا در پیشرفت و آبادانی شهر نقش بسزایی را ایفا می‌کند. ایجاد پارک‌های محله‌ای در این بین به لحاظ تزریق آرامش در روح و روان ساکنین از این قاعده مستثنی نیست. ایجاد این پارک‌ها که به نوعی با توسعه فضای سبز همراه است علاوه بر جلوه زیبا به شهر می‌تواند اوقات فراغت و آرامش‌بخشی به ساکنین هر محله القا کند به همین بهانه و در آیین افتتاح تعریض خط ۴ حصار سرپرست شهرداری کرج گفت: پروژه تعریض خط ۴ حصار هم کارکرد درون‌شهری دارد و هم به کاهش ترافیک حاشیه شهر و انتقال مسافرین از تهران به جاده چالوس کمک می‌کند.

منوچهر غفاری در آیین افتتاح پنج پروژه شهری که عصر با حضور اعضای شورای شهر، مدیران شهری و شهروندان به صورت آنلاین در باشگاه میلاد شهرداری کرج برگزار شد، اظهار داشت: پروژه تعریض خط ۴ حصار از سه سال گذشته آغاز شده است.

وی بیان کرد: این پروژه هم کارکرد درون‌شهری دارد و هم به کاهش ترافیک حاشیه شهر و انتقال مسافرین از تهران به جاده چالوس کمک می‌کند.

این مسئول با اشاره به اعتبار تخصیص یافته برای تعریض خط ۴ حصار توضیح داد: برای این پروژه ۵۵۰ میلیارد ریال هزینه شده است.

سرپرست شهرداری کرج ادامه داد: توسعه پارک‌ها در مقیاس محله یکی دیگر از ماموریت‌های مجموعه مدیریت شهری است، تاکنون ۱۵ پارک به بهره‌برداری رسیده و تا پایان سال وعده افتتاح ۳۰ پارک محقق خواهد شد.

وی یادآور شد: همه توان و تلاش همکاران خوب من در مجموعه مدیریت شهری رفع نیازها و جامه عمل پوشاندن به مطالبات شهروندان است و باید بپذیریم بسیاری از مطالبات آنها از سال‌های گذشته باقی مانده است.

غفاری گفت: کرج با سایر شهرها متفاوت است و توسعه بسیار شتاب‌زده‌ای داشته وهمین باعث بروز مشکلاتی در مناطق مختلف آن شده است ولی با این وجود در دو دهه گذشته اتفاقات خوبی در این کلانشهر رخ داده است.

سرپرست شهرداری کرج با اشاره به دلایل عدم آغاز پروژه‌های عمرانی از ابتدای سال جاری، گفت: ۷۵ درصد بودجه عمرانی تعهد شده اما درصد جذب با کندی صورت گرفته که تلاش می‌کنیم این ضعف در شش ماهه دوم سال برطرف شود. در سه ماه ابتدایی سال به دلیل مشکلات موجود در سامانه ستاد بخشی از کار عقب افتاد.

وی خاطرنشان کرد: همه مطالبات شهروندان صرفا در حوزه عمرانی نیست، معضلات ترافیکی و انجام طرح‌های فرهنگی از دیگر خواسته‌های مهم شهروندان است که باید برای آنها چاره‌ای اندیشید و در این حوزه‌ها هم اقدامات موثری صورت داد.

گفتنی است عصر روز دهم مهر مراسم افتتاح پروژه تعریض خط ۴ حصار، فاز اول بوستان نیلوفر با اعتبار ۳۱۴ میلیارد ریال در منطقه شش، بوستان کوهپایه با اعتبار ۵۱۶ میلیارد ریال در منطقه هشت و بوستان دریا با اعتبار ۱۱۳ میلیارد ریال در منطقه ۱۰ به صورت همزمان و آنلاین در باشگاه میلاد شهرداری برگزار شد.

یادداشت

وعده آینده روشن بورس

نیما آگاهی
کارشناس بازار سرمایه

شهریور امسال دامنه نوسان در بازار اول بورس و فرابورس، یک درصد دیگر افزایش یافت و به مثبت و منفی ۷ درصد رسید. این اقدام با هدف افزایش نقدشوندگی و روانی هرچه بیشتر معاملات اجرایی می‌شود. در طول ماه‌های گذشته مقررشده این دامنه نوسان، گام‌به‌گام حذف شود. هرچند پیشنهاد می‌شود روند حذف دامنه نوسان، برنامه‌ریزی شده باشد. با این وجود، بسیاری از فعالان بازار سرمایه و کارشناسان اقتصاد، موافق حذف کامل دامنه نوسان و محدودیت‌های حاصل از آن برای بازار سرمایه هستند. در حالت کلی می‌توان این‌طور ادعا کرد که وسعت بخشیدن به بازار اقدام مناسبی است، اما همین روند کنونی مبنی بر حذف تدریجی دامنه نوسان در بورس تهران، مثبت است. علاوه بر این، کاهش دامنه نوسان در شرایطی که بازار با ریزش یا صعود قابل‌توجهی روبه‌رو نیست، پیشنهاد می‌شود. در واقع در شرایطی که شاخص کل در مسیر صعود یا نزول قابل‌توجه است، حذف دامنه نوسان دشوارتر خواهد بود. به‌عنوان مثال در سال ۱۳۹۹ پس از یک دوره صعود غیرقابل توجیه بورس شاهد ریزش قابل‌توجه شاخص کل بودیم. در آن دوره شاهد شکل‌گیری صف‌های گسترده‌ای برای فروش سهم‌ها بودیم. این در حالی است که اگر دامنه نوسان گسترده‌تر بود، چنین صف‌هایی برای خرید سهام شکل نمی‌گرفت. در واقع با گسترده شدن دامنه نوسان، افراد می‌توانند در موقعیت‌های جذاب‌تر، قدرت تصمیم‌گیری بهتری داشته باشند.

در دنیا چنین محدودیت‌هایی در بازار بورس وجود ندارد. البته در برخی موارد و برای یک دوره آزمایشی، محدودیت‌های عملکردی بر بورس‌ها اعمال می‌شود. این محدودیت‌ها با هدف جذب نقدینگی کافی و وسعت‌بخشی به بورس‌ها اجرایی می‌شود، اما این محدودیت در بورس ما ماندگار شده است.

این محدودیت‌ها درحالی بر عملکرد بورس تهران تحمیل می‌شود که در کشور ما افزون بر ۵۰ میلیون نفر در کشور به‌طور مستقیم و غیرمستقیم با بورس سروکار دارند؛ یعنی این بازار از ضریب نفوذ بالایی در میان مردم برخوردار است؛ بنابراین حذف محدودیت‌ها یا کاهش آنها در این بازار، استراتژی درستی است. با افزایش ضریب نفوذ بورس در میان مردم، جذب نقدینگی به بورس، افزایش خواهد یافت و در نتیجه تسهیل این شرایط ضروری است.

مهم‌ترین دلیل اعمال برخی محدودیت‌ها در بازار سرمایه این است که عده‌ای خاص یا بازارگردان یا مجری و بازیگرهای سهم‌ها، نتوانند یک سهم را به یک‌باره تغییر دهند، اما در شرایطی که تعداد افراد فعال در بورس، قابل‌توجه هستند، اعمال چنین محدودیت‌هایی از اساس اشتباه و به ضرر بورس تهران خواهد بود.

در پایان نباید از شرایط سرمایه‌گذاری در بورس تهران غافل بود. فردی که اقدام به سرمایه‌گذاری در بورس می‌کند باید بداند در بازاری پر ریسکی سرمایه‌گذاری کرده است. زوایای گوناگونی بر این بازار حکمفرماست. ریسک‌های متعددی بر عملکرد بورس اثرگذار هستند و باید با علم و تخصص لازم، اقدام به سرمایه‌گذاری در این بخش کرد.

به‌ویژه آنکه در حال حاضر آینده بورس تهران بشدت به مذاکرات برجام و اخباری که از این مذاکرات، مخابره می‌شود، بستگی دارد. بسیاری از سرمایه‌گذاران عمده در ماه‌های گذشته منتظر روشن شدن نتیجه این مذاکرات بوده‌اند و حضور خود را در بورس تهران به تعویق انداخته‌اند؛ بنابراین نبود اطمینان نسبت به آینده در نهایت به ضرر بازار سرمایه است.

البته به نتیجه نرسیدن این مذاکرات نیز لزوما به ضرر بازار نیست. به نتیجه نرسیدن مذاکرات به‌منزله رشد بهای دلار و همچنین افزایش تورم در کشور خواهد بود؛ بنابراین محرک دیگری برای رشد بورس پدید می‌آید. کما اینکه با انتشار اخبار منفی از مذاکرات برجامی، شاهد رشد بهای دلار در بازار آزاد هستیم. البته اثرگذاری این سناریو منفی بر بورس تهران، در مدت زمان طولانی‌تری خواهد بود؛ یعنی با گذشت زمان بیشتر باید منتظر رشد سودآوری و بهبود عملکرد بورس به‌دلیل افزایش قیمت دلار باشیم.

دریافت وام به پشتوانه سهام در گرو سیاست بانک‌ها

به گفته محمد باغستانی، زیرساخت‌های توثیق الکترونیک سهام توسط سمات عملیاتی شده، اما ارائه تسهیلات به سهامداران به سیاست‌های داخلی بانک‌ها بستگی دارد. به گزارش پایگاه خبری بازار سرمایه، مدیرعامل سپرده‌گذاری مرکزی اوراق بهادار و تسویه وجوه با بیان اینکه سمات تنها درباره ارائه سرویس‌های توثیق الکترونیک سهام پاسخگو است، اظهار کرد: این شرکت، اطلاعی از نحوه اطلاع‌رسانی بانک‌ها به شعب خود و فرآیندهای عملیاتی اجرای این طرح ندارد.

وی تصریح کرد: تاکنون ۳ بانک ملی، مهر و رسالت، سرویس‌های توثیق هوشمند الکترونیک را پیاده‌سازی کرده‌اند و بانک‌های ایران ونزوئلا، تجارت، ملت و دی نیز اقدامات اولیه‌ای را برای ایجاد این طرح ملی انجام داده‌اند که امیدوارم این ۴ بانک هرچه سریع‌تر این خدمت را در بانک‌های خود عملیاتی کنند.

وی افزود: سمات این آمادگی را دارد تا سرویس‌های توثیق، رفع توثیق و فروش و برگشت از فروش سهام را پیاده‌سازی کند و در اختیار بانک‌ها قرار دهد. شرط اصلی استفاده از سرویس توثیق هوشمند، سجامی بودن افراد است و سهامدارانی می‌توانند از این خدمت استفاده کنند که در سامانه سجام ثبت‌نام کنند و احراز هویت شوند. باغستانی با بیان اینکه سهامداران سهام عدالت نیز می‌توانند سهام خود را برای دریافت وام وثیقه کنند، افزود: تاکنون بیش از ۳۵۰ هزار مشمول سهام عدالت با وثیقه کردن سهام خود، تسهیلات از سیستم بانکی دریافت کرده‌اند. سهامدارانی که دارایی آنها توقیف نباشد و محدودیت کارگزار ناظر نداشته باشند می‌توانند از سرویس توثیق هوشمند الکترونیک در همه روزهای کاری برای تامین مالی و دریافت تسهیلات استفاده کنند.

سیاست‌های دولتمردان، عامل اصلی ریزش تالار شیشه‌ای

روزهای قرمز بورس تهران پایانی ندارد

مرضیه احقاقی
editor@smtnews.ir

بورس تهران دومین هفته پاییز را هم قرمزپوش آغاز کرد و روند ریزشی شاخص بورس در این هفته ادامه یافت. ریزش نماگر بورس در شرایطی رقم خورد که در روز شنبه شاهد عبور دلار از مرز ۳۳ هزار تومان در بازار آزاد بودیم. نوسان نرخ دلار در محدوده ۳۲ و ۳۳ هزار تومانی در روزهای شنبه و یکشنبه ادامه یافت، با این وجود، حتی روند صعودی نرخ دلار نیز نتوانست مانع ریزش بورس تهران شود. پایگاه اینترنتی واشنگتن فری‌بیکن مدعی‌شده مقام‌های ارشد دولت امریکا طی یک جلسه توجیهی محرمانه به کنگره امریکا اطلاع داده‌اند که مذاکرات غرب با ایران برای احیای برجام به بن‌بست رسیده است. انتشار این خبر از مهم‌ترین دلایل ریزش بورس تهران در روزهای گذشته بوده است. در همین حال، انتشار اخباری مبنی بر اعمال تحریم‌های جدید علیه ایران، از ریزش بورس حمایت کرد. البته در روز یک‌شنبه ۱۰ مهر، اخباری مبنی بر آزادی زندانیان امریکا از سوی ایران درمقابل آزادسازی منابع مسدود شده ارزی کشورمان منتشر شد که برای ساعاتی نرخ ارز را کاهش داد و حتی به ۳۲۶۰۰ تومان نیز رساند. این نوسانات در روز دوشنبه ۱۱ مهر ادامه یافت و در بیشتر ساعات روز دلار با قیمت بالاتر از ۳۳ هزار تومان معامله شد. مدیر مدیر نظارت بر بورس‌های سازمان بورس از تزریق ۵۰۰ میلیارد تومان به حساب صندوق تثبیت بازار سرمایه خبر داد. البته انتشار دو خبر مثبت یادشده در روز یکشنبه نتوانست مانع ریزش بورس تهران شود و تاثیر ویژه‌ای بر عملکرد بورس داشته باشد. روند ریزشی یادشده حتی در روز دوشنبه نیز ادامه یافت. در چنین شرایطی، فعالان بازار سرمایه معتقدند ابهامات حاکم بر بورس تهران به‌مراتب قوی‌تر هستند و اثرگذارتر از اخبار مثبت موردبحث عمل می‌کنند.

عکس: آیدا فریدی

تمامی شوک‌های سیاسی و اقتصادی، اثر خود را بر بورس می‌گذارند. بازار سرمایه هم‌زمان به‌عنوان یک شاخص گذشته‌نگر و آینده‌نگر عمل می‌کند

دورنمای مذاکرات برجام که بیش از پیش تاریک و مبهم به‌نظر می‌رسد، رکود احتمالی که اقتصاد دنیا را تهدید می‌کند و روند نزولی بهای فلزات در بازارهای جهانی، از مهم‌ترین دلایل ریزش بورس در روزهای گذشته بوده است

بورس تهران از رونق افتاد

فردین آقابزرگی، کارشناس بازار سرمایه در گفت‌وگو با صمت اظهار کرد: عملکرد بازار سرمایه از متغیرها و شاخصه‌های اقتصادی نشأت می‌گیرد. در ماه‌های اخیر با وجود عملکرد مثبت اغلب شرکت‌های فعال در بورس تهران در مقایسه با مدت مشابه سال گذشته، شاهد از رونق افتادن عملکرد بازار سرمایه کشور هستیم.

وی افزود: با این وجود، نبود تطبیق میان زیرساختارهای بازار سرمایه از منظر قانونی و سازکارهای معاملاتی با ظرفیت‌های کنونی بورس تهران، یکی از دلایل اصلی بروز چنین چالش‌هایی است. بازار سرمایه ما همچنان با رویه‌های ۵ تا ۱۰ سال گذشته فعالیت می‌کند. نهاد ناظری به‌نام سازمان بورس، به‌تنهایی به‌عنوان متولی این بخش به‌دنبال استیفای حقوق سهامداران است. با این وجود همچنان شاهد تدوین استراتژی‌های دستوری و سیاست‌های پولی و مالی به ضرر بازار سرمایه هستیم. مادامی‌که در ترکیب شورای عالی بورس و اتاق‌های فکر بازار سرمایه و تصمیمات اثرگذار اقتصادی، نماینده تشکل‌های خودانتظام همچون کانون سهامداران حقیقی، کانون سبدگردان‌ها نباشند و در تصمیم‌گیری‌ها سهیم نشوند، نباید به تغییر شرایط امید داشت.

آقابزرگی گفت: بورس ما با ظرفیت‌های قابل‌توجه کنونی همچنان براساس قانون ۲۰ سال گذشته، فعالیت می‌کند، درنتیجه این بازار از کارآیی لازم برخوردار نیست.

این کارشناس بازار سرمایه اظهار کرد: به‌عنوان مثال، پس از گذشت ۸ ماه تلاش فعالان بازار سرمایه، مجید عشقی، رئیس سازمان بورس و اوراق بهادار، در نامه‌ای نسبت به سیاست اقتصاد دستوری معترض شدند.

وی گفت: در همین حال باید خاطرنشان کرد که بورس تهران نیز به تأسی از شرایط سیاسی کشور، واکنشی را از خود به نمایش گذاشته که با قرمزپوشی تابلو بورس همراه بوده است. قرمزپوشی بورس تهران و ریزش‌های مداوم شاخص حکایت از آن دارد که تا زمانی که اصلاحات لازم در بازار سرمایه حاکم نشود، توانایی و قدرت کافی برای تنظیم امور بازار سرمایه وجود نخواهد داشت.

آقابزرگی در ادامه افزود: در روزهای گذشته شاهد روند رو به رشد نرخ دلار در بازار آزاد بودیم. تا جایی‌که نرخ این اسکناس از مرز ۳۳ هزار تومان نیز فراتر رفت. در حالت کلی انتظار می‌رفت دلار محرک بورس تهران باشد و روند صعودی این ارز به ارتقای ارزش بازار سهام منتهی شود. با این وجود باید تاکید کرد که سیاست‌های سرکوب قیمتی در بازار دلار نیز به چشم می‌خورد. کما اینکه انتظار می‌رود اگر کنترل نرخ دلار برداشته شود، بهای این ارز در بازار آزاد به بیش از ۴۰ هزار تومان نیز افزایش یابد.

این کارشناس بازار سرمایه گفت: با توجه به فشاری که در تنظیم بازار دلار وجود دارد، نباید به اثرگذاری جدی این رشد قیمتی بر عملکرد بورس تهران، امید داشت.

آقابزرگی در پیش‌بینی عملکرد بورس تهران اظهار کرد: عملکرد بازار سرمایه در بازه بلندمدت ۳ تا ۵ ساله مثبت پیش‌بینی می‌شود. بورس تهران در چند سال اخیر فراز و نشیب‌های متعددی را پشت‌سر گذاشته است. اتفاقات سیاسی داخلی و خارجی متعددی بر عملکرد بورس تهران اثرگذار بودند، با این وجود، بورس تهران توانست از پس این ناملایمات سیاسی و اقتصادی عبور کند. وی گفت: حال چنانچه قرار بر ارزیابی عملکرد بورس تهران در آینده باشد، باید عملکرد هر صنعت و میزان فروش و سودآوری شرکت‌ها به تفکیک بررسی شود. کما اینکه بررسی عملکرد این شرکت‌ها حکایت از آن دارد که بورس تهران در شرایط ارزنده‌ای قرار دارد. با این وجود، سایه سنگین دستورات دولتی، استفاده دولت از بازار سرمایه برای تامین نقدینگی و اراده حاکم مبنی بر خروج سهامداران خرد حقیقی که از سال ۱۳۹۹ وارد بورس تهران شده‌اند، از مهم‌ترین موانع بازگشت رونق به بازار سرمایه هستند. این اراده به‌دنبال برقراری ثبات و آرامش در بورس تهران است، اما در اجرای این هدف، زیاده‌روی می‌شود. سرخرده کردن سهامداران با هدف خروج آنها از بورس، سیاست اشتباهی است که تجدیدنظر در آن ضروری به‌نظر می‌رسد.

وی افزود: عملکرد بورس تهران در ۲ ماه نخست امسال مثبت بود و شاخص کل ۱۶ درصد رشد یافت. این در حالی بود که شاخص کل بورس در کل سال گذشته ۴.۵ درصد ارتقا یافت، اما بسیاری از سیاست‌گذاران از روند رو به رشد بورس تهران در بازه زمانی کوتاه‌مدت هراس دارند و مانع تداوم آن می‌شوند. این ممانعت با اجرای سیاست‌هایی همچون حذف عرضه‌های اولیه به‌عنوان یکی از جذابیت‌های بازار سرمایه اجرایی شد. در ادامه انتشار اوراق دولتی برابر ۱۰ هزار میلیارد تومان در خرداد نیز از روند رو به رشد بورس تهران جلوگیری کرد؛ بنابراین در سیاستی متضاد سال ۱۳۹۹، زمینه سرکوب تقاضا برای خرید سهام از بورس تهران اجرایی و منجر به افت مداوم ارزش بورس شد.

پایین ریزشی بازار سرمایه

مصطفی صفاری، کارشناس بازار سرمایه در گفت‌وگو با صمت اظهار کرد: بورس دماسنج اقتصاد است. پارامترهایی که از آنها با عنوان شاخص مقدم یاد می‌شود، وضعیت اقتصاد سیاسی کشور را پیش‌بینی می‌کنند. بورس، میزان پروانه‌های ساخت‌وساز، فروش کالاهای بادوام، میزان بیکاری و اشتغال و.. جزو پارامترهای یادشده هستند؛ بنابراین تمامی شوک‌های سیاسی و اقتصادی، اثر خود را در بورس می‌گذارند. بازار سرمایه هم‌زمان به‌عنوان یک شاخص گذشته‌نگر و آینده‌نگر عمل می‌کند.

صفاری گفت: به‌عنوان مثال در هفته‌های گذشته و به‌دنبال افزایش نرخ بهره از سوی بانک‌های مرکزی، اقتصادهای بزرگ دنیا همچون امریکا و انگلیس و...، به افت بازار سهام در سطح جهانی منتهی شد. وی افزود: در حال‌حاضر نرخ بهره اوراق منتشرشده از سوی دولت برای تامین بودجه یا نقدینگی موردنیاز دولت، بالاست و همین موضوع P/E بازار سرمایه را کم می‌کند.

این کارشناس بازار سرمایه گفت: تردید نسبت به چشم‌انداز آینده سیاسی و اقتصادی کشور و نبود اطمینان نسبت به شرایط، از دیگر عوامل منفی اثرگذار بر بورس تهران هستند. در یک سال گذشته و به‌ویژه چند ماه اخیر، نتیجه مذاکرات برجامی، از مهم‌ترین فاکتورهای موثر بر عملکرد بازار سرمایه ما بوده است. در شرایطی که دورنمای روشنی از رفع تحریم‌ها وجود ندارد و مذاکرات تا این حد زمان‌بر شده، نمی‌توان به آینده بسیاری از بازارهای مولد، امید داشت.

صفاری در ادامه گفت: نرخ ارز و نرخ مصوب برای فروش دلار توسط صنایع صادرات‌محور نیز دیگر موضوعی است که چالش‌های بسیاری را به صنعتگران تحمیل می‌کند. وی افزود: متاسفانه در هفته‌های گذشته، شاهد تصمیمات ناگهانی و فروش آنی سهام به‌ویژه از سوی سهامداران حقیقی خرد بودیم که روند ریزشی بورس را تقویت کرد. به همین دلیل نیز در ۲۰ روز اخیر شاهد خروج منابع از بازار سرمایه بودیم.

این کارشناس بازار سرمایه گفت: طبیعتا سیاست‌های حمایت‌گرانه از بورس تهران و همچنین پیش‌بینی‌پذیری اقتصاد و آرامش سیاسی به عملکرد بورس تهران کم می‌کند. با این وجود، هیچ‌کدام از شاخصه‌های یادشده در کشور جریان ندارد.

صفاری گفت: به‌عنوان مثال، رئیس دولت سیزدهم قبل از عید از لزوم عرضه سهام دولت در شرکت‌های خودروسازی در نیمه نخست امسال خبر داد، اما با عبور از نیمه نخست سال ۱۴۰۱، هیچ خبری از واگذاری سهام خودروسازان به میان نیامده است. گویی دست‌های پشت‌پرده مانع وعده تحقق چنین وعده‌هایی می‌شود که درنهایت به ضرر سهامداران است. به‌ویژه آنکه بسیاری از فعالان بورس تهران با توجه به همین وعده اقدام به خرید سهام کرده‌اند. در چنین شرایطی، شاهد گسترش فضای نااطمینانی در اقتصاد کشور هستیم. عمل نکردن به وعده‌ها روی هم تلمبار شده‌اند و مشکلات کنونی را پدید آورده‌اند.

وی در پایان و در ارزیابی عملکرد بورس تهران تا پایان سال اظهار کرد: از آنجا که آینده با ابهام روبه‌رو است و اطلاعات جدیدی نیز منتشر نشده، نمی‌توان آینده بورس تهران را پیش‌بینی کرد. در واقع همچنان ابهام مهم‌ترین چالش و فاکتور اثرگذار بر بورس تهران است.

سخن پایانی

شرایط حاکم بر بورس تهران حکایت از آن دارد که این بازار جذابیت کافی برای سرمایه‌گذاری ندارد. دورنمای مذاکرات برجام که بیش از پیش تاریک و مبهم به‌نظر می‌رسد، رکود احتمالی که اقتصاد دنیا را تهدید می‌کند و روند نزولی بهای فلزات در بازارهای جهانی، از مهم‌ترین دلایل ریزش بورس در روزهای گذشته بوده است. روند رو به رشد نرخ دلار نیز در بازار آزاد نتوانست از موج ریزشی شاخص بورس جلوگیری کند. البته این روند رو به رشد نرخ دلار و گذر آن از مرز ۳۳ هزار تومان نیز تحت‌تاثیر اخبار منفی از مذاکرات برجام و اعمال تحریم‌های جدید علیه ایران بوده است. وزارت خزانه‌داری امریکا در بیانیه‌ای اعلام کرد، ۱۰ شرکت و یک کشتی را به بهانه تسهیل صادرات نفت ایران در فهرست تحریم قرار داده؛ بنابراین طبیعتا اثرات منفی چنین اخباری بر عملکرد بورس تهران به‌مراتب قوی‌تر از رشد دلار بوده است.

مدیر نظارت بر بورس‌های سازمان بورس خبرداد:

واریز ۵۰۰ میلیارد تومان به حساب صندوق تثبیت بازار

به‌گفته مدیر نظارت بر بورس‌های سازمان بورس، براساس پیگیری‌های انجام‌شده، صندوق توسعه ملی یکشنبه ۱۰ مهر مبلغ ۵۰۰ میلیارد تومان به صندوق تثبیت بازار سرمایه واریز کرد. به‌گزارش ایرنا، امیرمهدی صبایی به زمان واریزی شهریور صندوق توسعه ملی به صندوق تثبیت بازار سرمایه اشاره کرد و افزود: براساس مذاکرات انجام شده تا پایان یکشنبه دهم مهر ماه رقمی معادل ۵۰۰ میلیارد تومان از سوی صندوق توسعه ملی به صندوق تثبیت بازار سرمایه واریز شد. مدیر نظارت بر بورس‌های سازمان بورس اظهار کرد: با انجام این واریزی در مجموع حدود ۶ هزار و ۵۰۰ میلیارد تومان توسط صندوق توسعه ملی، نزد صندوق تثبیت بازار سرمایه سرمایه‌گذاری شده است. صبایی تاکید کرد: پیگیری‌های سازمان بورس برای انجام واریزی رقم تکلیف‌شده ادامه دارد و با توجه به نوسان‌های اخیر بازار سرمایه، صندوق تثبیت بازار سرمایه با اتکا به این نقدینگی به انجام ماموریت خود در حمایت از بازار می‌پردازد.

ورود دانش‌بنیان‌ها به مدیریت بحران

تامین ماشین‌آلات و تجهیزات سامانه و سیستم‌های مدیریت بحران و مخاطرات طبیعی توسط شرکت‌های دانش‌بنیان از مواردی است که در قانون جهش تولید دانش‌بنیان اشاره شده است. به نقل از معاونت علمی و فناوری ریاست‌جمهوری، مجموعه‌های دانش‌بنیان در حوزه‌های مختلف توانسته‌اند محصولات ایران‌ساخت باکیفیت تولید کنند، استفاده از ظرفیت‌ها و قابلیت‌های شرکت‌های دانش‌بنیان و خلاق می‌تواند باعث توسعه زیست‌بوم فناوری و نوآوری در کشور شود. در یکی از آیین‌نامه‌های این قانون آمده سازمان مدیریت بحران موظف است نسبت به تامین ماشین‌آلات و تجهیزات سامانه مکانی تصمیم‌یار (SDSS)، سامانه سنجش از دور GIS در مدیریت مخاطرات طبیعی، سامانه اطفای حریق مناسب صعب‌العبور جنگلی (سامانه پرتابگر مواد ضدحریق)، سامانه هشدار مخاطرات طبیعی (سیل، زلزله، لغزش و زمین)، سیستم‌های زنده‌یاب، لرزه‌نگار و شتاب‌نگار، ربات آتش‌نشان قابل‌استفاده در مناطق مرتعی، بالن پایش مخاطرات طبیعی از بالا، سامانه شناسایی پیش‌نشانه‌های زلزله (سامانه‌های پیش‌نشانگر زلزله) و نرم‌افزارهای شبیه‌ساز مدیریت بحران از شرکت‌های دانش‌بنیان و توانمند داخلی اقدام کند. قانون جهش تولید دانش‌بنیان گامی با دامنه اثر بلندمدت در تحول زیست‌بوم نوآوری است و زمینه رسوخ هرچه بیش‌تر نوآوری و فناوری در اقتصاد و توسعه پایدار را فراهم می‌کند. این قانون به‌دنبال رفع نواقص و مشکلات قانونی پیش‌روی کسب‌وکارهای دانش‌بنیان و خلاق است. این قانون با حمایت و پیگیری‌های معاونت علمی و فناوری ریاست‌جمهوری در قالب آیین‌نامه‌های اجرایی مشترک با وزارتخانه‌ها و دستگاه‌های مشترک، اجرایی می‌شود. به‌موجب آیین‌نامه تشخیص شرکت‌ها و موسسات دانش‌بنیان، شرکت‌های دانش‌بنیان، موسسات خصوصی یا تعاونی هستند که به‌منظور افزایش علم و ثروت، توسعه اقتصادی برپایه دانش و تحقق اهداف علمی و اقتصادی در راستای گسترش اختراع و نوآوری و در نهایت تجاری‌سازی نتایج تحقیق و توسعه (شامل طراحی و تولید کالا و خدمات) در حوزه فناوری‌های برتر و با ارزش‌افزوده فراوان (به‌ویژه در تولید نرم‌افزارهای مربوط) تشکیل می‌شود.

بررسی راه ناهموار توسعه فناوری در مدارس

مدیران می‌گویند بودجه نداریم

بکارگیری فناوری در کلاس درس به‌منظور افزایش مشارکت دانش‌آموزان و همچنین توانمندسازی معلمان، ضروری است. دسترسی بیشتر به فناوری، این امکان را برای دانش‌آموزان فراهم می‌کند که به طیف وسیعی از اطلاعات دسترسی داشته باشند. استفاده از فناوری در مدارس هنوز موضوعی است که به‌شدت موردبحث قرار دارد. کارشناسان معتقدند باوجود گذشت ۲ سال از آموزش‌های مجازی هنوز نسبت به کاربرد فناوری در فرآیند آموزش واکنش تدافعی دارند و بیشترشان تمایلی برای پیشرفت در این عرصه نمی‌بینند. صمت در گزارش پیش‌رو به بررسی اهمیت نگرش مدیران و مسئولان در مدارس به توسعه نوآوری در آموزش پرداخته است.

مهتاب دمیرچی
editor@smtnews.ir

ابزارهای دیجیتال، تعامل دانش‌آموزان را افزایش می‌دهد

قانون تعریف خاصی از شرکت دانش‌بنیان دارد و یک شرکت تنها در صورتی دانش‌بنیان نامیده می‌شود که در تعریف قانونی قرار بگیرد. از نگاه قانون و برطبق ماده یک قانون حمایت از شرکت‌ها و موسسه‌های دانش‌بنیان و تجاری‌سازی نوآوری‌ها و اختراعات که در سال ۱۳۸۹ تصویب شده، تعریف شرکت دانش‌بنیان عبارت است از: «شرکت و موسسه‌های دانش‌بنیان، شرکت یا موسسه خصوصی یا تعاونی است که به‌منظور هم‌افزایی علم و ثروت، توسعه اقتصاد دانش‌محور، تحقق اهداف علمی و اقتصادی شامل گسترش و کاربرد اختراع و نوآوری، تجاری‌سازی نتایج تحقیق و توسعه شامل طراحی و تولید کالا و خدمات در حوزه فناوری‌های برتر و با ارزش‌افزوده فراوان به‌ویژه در تولید نرم‌افزارهای مربوط تشکیل می‌شود. برخی از معلمان معتقدند استفاده از فناوری در کلاس درس باعث حواس‌پرتی دانش‌آموزان می‌شود.

آنها بر این باور هستند که استفاده از فناوری نه‌تنها عملکرد دانش‌آموزان را بهبود نمی‌بخشد، بلکه استفاده مکرر از رایانه در کلاس درس، تاثیر منفی در آموزش دانش‌آموزان دارد، اما این دیدگاه در حال تغییر است. پس از یک سال آموزش از راه دور در دوران کرونا، آنها متوجه شدند، استفاده از فناوری و ابزارهای دیجیتالی، تعامل و همکاری دانش‌آموزان را افزایش می‌دهد و باعث ایجاد نوآوری و افزایش یادگیری می‌شود. فناوری به خودی خود منجر به آموزش و یادگیری نمی‌شود و نقش راهنما (مربی) بسیار تاثیرگذار است.

لزوم ایجاد زیست‌بوم نوآوری در آموزش و پرورش

محمد وحیدی، عضو کمیسیون آموزش، تحقیقات و فناوری مجلس شورای اسلامی درباره اهمیت فناوری در امر آموزش گفت: مسیر دانش‌بنیان باید به‌سمتی برود که آموزش و پرورش بتواند یک نظام ملی نوآوری یا زیست‌بوم نوآوری را در درون خود برای حوزه‌های دانش‌آموزی فراهم کند. این نماینده مجلس شورای اسلامی درباره دانش‌بنیان شدن فضای مدارس، اظهار کرد: یکی از موارد بسیار مهمی که در سفر سال ۹۱ رهبر معظم انقلاب به خراسان‌شمالی مطرح شد، درباره تقویت بنیه علمی دانش‌آموزان، تقویت نگاه تفکر و فلسفه در آموزش‌های وزارت آموزش و پرورش بود. بر این نگاه که آموزش و پرورش کانون تفکر ایده‌های خلاق باشد و رویکرد آنها نیز برای آینده تقویت حوزه دانش و نوآوری باشد، تاکید شد، البته اجرای این اهداف نیازمند تقویت مهارت‌آموزی است. عضو هیات‌رئیسه فراکسیون راهبردی مجلس شورای اسلامی ضمن بیان این مطلب افزود: بخشی از مهارت‌آموزی، نیازمند بسته‌های آموزشی و آزمایشگاهی است که در کلاس‌های درس و مدرسه باید مدنظر قرار گیرد. پیشنهاد ما این بود که شورای‌عالی آموزش و پرورش و سازمان پژوهش و برنامه‌ریزی آموزشی طراحی‌هایی را انجام دهد و بسته‌های کمک آموزشی را به نقاط مختلف کشور برساند، همچنین مشابه‌سازی آزمایشگاه در بستر فضای مجازی که در دوران کرونا توسعه یافت نیز، باید مدنظر قرار گیرد تا دانش‌آموزان بتوانند نوع نگاه خود را در قالب آزمایشگاه‌های مجازی مشاهده کنند. وی با بیان اینکه اصولا نیروهای کارآفرین، فعالیت‌های دانش‌بنیان را گسترش می‌دهند، ادامه داد: در آموزش و پرورش باید مراکز رشد، نوآوری و رشد مقدماتی را تقویت کنیم، چون تقویت رشد مقدماتی، به‌تدریج به مراکز رشد توسعه یافته و در نهایت مجتمع‌های فناور تبدیل خواهد شد. وحیدی در پایان بااشاره به طرح شهاب (شناسایی و هدایت استعدادهای برتر)، بیان کرد: احیای طرح شهاب از مهم‌ترین اقدامات تحرک‌بخشی به ایده‌های خلاق در مدرسه و نظام آموزش و پرورش است. این طرح مشترک میان بنیاد ملی نخبگان و آموزش و پرورش است که این مفهوم به‌معنای شناسایی و هدایت استعدادهای برتر است. شناسایی استعدادهای ریاضی، کلامی، هنری، مهارتی، استعداد شناختی، ورزشی و... فرصت مناسب برای همه استعدادها و ابعاد پیشرفت آنها فراهم می‌شود.

> مسیر دانش‌بنیان باید به‌سمتی برود که آموزش و پرورش بتواند یک نظام ملی نوآوری یا زیست‌بوم نوآوری را در درون خود برای حوزه‌های دانش‌آموزی ایجاد کند

برای نوآوری‌های آموزشی بودجه نداریم

هادی قنبری، مدیرعامل یک شرکت خلاق در گفت‌وگو با صمت گفت: تا پیش از همه‌گیری کرونا آموزش در بستر مجازی امری شناخته‌شده نبود و پاندمی کرونا باعث شد افراد به‌اجبار به آموزش مجازی روی بیاورند. نکته‌ای که در این فرآیند وجود دارد، این است که آموزش در بستر فناوری از سوی متولیان امر به همین دلیل روند توسعه فعالیت دانش‌بنیان‌ها در فضای آموزشی با دشواری مواجه است، همچنین بیشتر فعالان این عرصه توانایی نشر محتوای خود در بستر وسیع را ندارند. وی افزود: به‌اعتقاد من، نشر محتوا در قالب اپلیکیشنی می‌تواند تاثیر بیشتری در آموزش داشته باشد. به‌عبارت دیگر، امروزه بستر آموزش اهمیت بیشتری نسبت به دوران قبل داشته است. این نقص همیشه در سازکار دولت وجود داشته است که آموزش در بستر نوآوری و فناوری با موانع زیادی روبه‌رو بوده، چرا که نه افراد شرایط تاثیرگذاری برای نوآوری را دارند و نه دولت توانایی درخوری در پیشرفت در این زمینه را داشته است. حال ۲ بحث در این مورد اهمیت جدی دارد، ابتدا باید این پرسش مطرح شود که آیا قرار است محصول تولیدشده عام‌المنفعه و رایگان باشد؟ یا افراد کسب درآمد کنند؟ اگر قرار بر کسب درآمد است، لزوم ایجاد یک استاندارد مدون وجود دارد. افرادی که در ساختار آموزش و پرورش قرار دارند هم، نگرشی درباره استاندارد بودن یک محصول ندارند، در واقع استانداردی برای این روند تعریف نشده است. به‌طورمعمول دانش‌بنیان‌ها در حوزه آموزش برای اینکه در فضای آموزش و پرورش جا باز کنند، مجبور هستند در یک بازه زمانی که به‌طورعمده در ابتدای فعالیت‌شان است، هزینه صرف کنند. در این راستا، نخستین جمله‌ای که دانش‌بنیان‌ها برای راه‌اندازی یا کاربرد محصول‌شان در مدرسه از سوی مدیران مدارس با آن مواجه می‌شوند، این است که بودجه برای راه‌اندازی نوآوری موجود نیست، حتی در برخی موارد آنها معتقدند اگر محصولی عملکرد موثری داشته باشد، شرایط تخصیص بودجه را پیدا می‌کند. وی بااشاره به این امر که خدمات بر بستر فناوری اطلاعات در ایران جزو خدمات گرانقیمتی است، گفت: هزینه‌های فناوری اطلاعات به‌طورمعمول جزو هزینه‌های گران‌نرخ برای آموزش است و مدارس رغبتی به استفاده از آنها ندارند، در حالی که فناوری اطلاعات در کشورهای اروپایی ارزان‌تر است، اما در کشورمان به‌عنوان یک خدمت لوکس به آن نگاه می‌کنند. امروزه نیازمند ایجاد یک بازار برای معرفی محصولات و تولیدات دانش‌بنیان‌ها در حوزه آموزش هستیم، به‌گونه‌ای که هر خانواده یا مدرسه‌ای با در نظر گرفتن هزینه و ویژگی‌های آن، محصول موردنظر خود را انتخاب کنند. باوجود اینکه هزینه استفاده از اپلیکیشن‌های آموزشی از کتاب بسیار کمتر است، اما خانواده‌ها هنوز نگرش مثبتی نسبت به استفاده از فناوری در آموزش ندارند. به‌گفته این فعال در زمینه آموزش و فناوری، خصوصی‌سازی در این بستر و تدوین آیین‌نامه‌ها که شرکت‌های دانش‌بنیان بتوانند برمبنای آن به تولید محصول بپردازند، ۲ اقدام مهم و ضروری در در امر توسعه فناوری در روند آموزش است. در توان دانش‌بنیان‌ها نیست که در امر فرهنگ‌سازی اقدامات موثر انجام دهند چرا که این روند بر عهده وزارت فرهنگ و ارشاد است و اصلا فرهنگ‌سازی نباید دغدغه دانش‌بنیان‌ها باشد.

روایتی از یک تحول

سیداحمد عبدالصالحی، رئیس یک شرکت دانش‌بنیان در زمینه نشر الکترونیک به صمت گفت: باتوجه به تحولات رسانه‌های دیجیتال در عرصه بین‌الملل، امروزه زیرساخت‌های فناوری اطلاعات بیش از هر زمان دیگری به کمک ناشران مکتوب آمده است و مدیران مدارس می‌توانند از این بستر به‌نحو احسن برای توسعه محتوای تولیدی خود استفاده کنند. به‌اعتقاد من، تحولی که اتفاق افتاده، این است که می‌توان از نشر الکترونیک در راستای توسعه آموزش الکترونیک بهره‌برداری بسیار زیادی کرد و با استفاده از رمزارزها، محتواها را با آرشیوها ارتباط داد یا برای مثال می‌توان از متاورس استفاده‌های فراوان در راستای توسعه محتوا کرد. وی افزود: به‌عبارت دیگر، محتوا وارد رسانه‌هایی می‌شود که تاکنون نقش کمتری داشته‌اند و این به خواننده کمک شایانی می‌کند و می‌توانند در آینده فرآیندهای جدیدتری را ببینند و می‌توانیم این فرآیندها را در فضای آموزش هم درک کنیم. ما می‌توانیم از گزارش مکتوب و کتاب‌ها به‌عنوان نگارش اولیه استفاده کنیم و به‌سمت دنیای وسیع‌تری برویم. به‌عبارت دیگر، خوراک نخست تحولات در آموزش، کتاب‌هایی هستند که از سوی دانش‌بنیان‌ها تولید می‌شوند، اما نشر آن از طریق مولتی‌مدیاها انجام می‌گیرد و تاثیر خودش را می‌گذارد. به‌اعتقاد من، در این مقطع زمانی، مدیران مدارس باید با این نوع مدیاها که بر بستر فناوری و داده هستند، آشنا شوند و از فناوری اطلاعات به‌نحو احسن استفاده کنند. مجلات، کتاب‌ها و روزنامه‌ها از این مکانیسم استفاده زیادی را خواهند کرد.

انقلاب فکر با فناوری اطلاعات

عبدالصالحی بااشاره به اهمیت توسعه نشر الکترونیک در فرآیندهای آموزشی گفت: امروز تصمیم‌گیران در مسند آموزش و پرورش متوجه شده‌اند که باید زمینه فعالیت خود را گسترش دهند و از فناوری اطلاعات استفاده کنند. تا پیش از آن، ما معتقد بودیم که استفاده از دیوایس‌هایی نظیر موبایل و تبلت برای دانش‌آموزان مجاز نیست، اما پاندمی کرونا باعث شد که این ابزارها به‌کمک فرآیندهای آموزشی بیایند و در این زمینه فعالیت خود را گسترش دهند و اگر ما از این موضوع غفلت کنیم، نمی‌توانیم از آن بهره‌مندی‌ها استفاده کنیم و یک مفهوم را به‌صورت مالتی‌مدیا در اختیار جامعه هدف قرار دهیم. امروز فناوری اطلاعات و نشر و محتوای مکتوب همگی در بستری به‌نام فناوری می‌توانند دست به‌دست هم دهند و رویکرد جدیدی از تولید محتوا را خلق کنند.

حواس‌مان باشد، عقب نمانیم

وی گفت: باتوجه به موارد یادشده خوب است، ناشران از مدیاهای نوین نهایت بهره را ببرند تا بتوانند در عرصه‌های مختلف مکتوبات خود را عرضه کنند. اتصال محتوا به مدیا، حلقه گمشده توسعه صنعت نشر است و اگر ما نتوانیم در این زمینه موفق عمل کنیم، در صنعت نشر عقب‌مانده خواهیم بود. ما می‌توانیم از این مدیا برای محتواهای جدیدتر بهره بگیریم. به‌عبارت دیگر، وقتی به یک نگارش، احساس شهودی بدهیم، به‌طور طبیعی انتقال مطالب با سرعت بیشتری اتفاق می‌افتد. این شهودی شدن محتوا می‌تواند کمک زیادی به مخاطبان برای درک بهتر از محتوا ارائه بدهد، از این‌رو نباید ما نسبت به آن بی‌توجه باشیم و خوب است با کسانی که در حوزه فناوری اطلاعات فعالیت می‌کنند، ارتباط بیشتری برقرار کنیم. تعامل دوسویه میان نشر مکتوب و دیجیتال یک امر انکارنشدنی است، چرا که اگر این تعامل برقرار نشود، در صنعت نشر راهی از پیش نمی‌بریم. اگر نشر دیجیتال هم خود را به منابع محتوای مکتوب متصل نکند، غفلت کرده است؛ بنابراین نشر مکتوب و دیجیتال، ۲ بال پرواز صنعت نشر در آینده خواهند بود.

سخن پایانی

خروجی گسترش دانش‌بنیان، تولید و اشتغال است؛ از آنجایی که بیشترین جمعیت بیکار کشور، فارغ‌التحصیلان دانشگاهی هستند، اگر اکوسیستم دانش‌بنیانی کشور رو به توسعه و پیشرفت باشد، فارغ‌التحصیلان دانشگاهی رغبت بیشتری برای فعالیت در امر تولید خواهند داشت و آمار بیکاری تحصیلکرده‌ها به‌شدت کاهش می‌یابد، تا حدی که برخی کارشناسان معتقدند در بسیاری از کشورها، کالا به‌تنهایی فروخته نخواهد شد؛ برای تولید ثروت، همراه کالا، نوآوری و خلاقیت، دانایی و دانش خرید و فروش خواهد شد. حال اگر این نگاه به دانش‌آموزان تعلیم داده شود، می‌توانیم هسته‌های اول محوریت دانش‌بنیان را به دانش‌آموزان آموزش دهیم.

یادداشت

شانه به شانه نه سایه به سایه

حسن احمدی
رئیس انجمن ناشران دیجیتال

یکی از اصلی‌ترین معضلات نشر دیجیتال این است که از سوی نهادهای دولتی به‌عنوان یک مجموعه مستقل موردپذیرش قرار نگرفته است.

باتوجه به اینکه هر سال در نمایشگاه بین‌المللی کتاب تهران، بخش ناشران کودک و نوجوان و بین‌الملل همواره فعالیت دارند، اما متاسفانه نشر دیجیتال هنوز موردقبول متولیان برگزاری نمایشگاه قرار نگرفته است. تا پیش از همه‌گیری کرونا تا حدی فشار روی آنها می‌آمد که بخش مجزایی را به نشر الکترونیک و دیجیتال اختصاص دهند، اما متاسفانه پس از کرونا و بعد از ۲سال چنین روندی اتفاق نیفتاد.

از طرفی ناشران دیجیتال نیز در این زمینه مقصر هستند؛ چرا که بسیاری از آنها معتقدند باید در کنار نشر مکتوب جانمایی شوند و نمی‌خواهند به‌صورت مستقل و مجزا در نمایشگاه کتاب حضور پیدا کنند. استنباط آنها این است از آنجایی که حوزه دیجیتال مرتبط با همه بخش‌ها است، باید در بخش‌های مختلف از جمله کودک و نوجوان، ناشران عمومی، دانشگاهی و ... جانمایی شوند و به‌شکل پراکنده به سمع و نظر مردم برسند.

برای مثال، اگر یک استارت‌آپ در بخش نشر دیجیتال در حوزه کودکان فعالیت می‌کند، باید در بخش کودک و نوجوان هم جانمایی شوند. این پیشنهاد بدی نیست، اما هویت نشر دیجیتال را به‌عنوان یک بخش مستقل در صنعت نشر از بین می‌برد، چرا که تعداد ناشران مکتوب در نمایشگاه بسیار زیاد هستند و در عمل نشر دیجیتال در میان آنها گم می‌شود.

امسال متاسفانه متولیان برگزاری نمایشگاه بدون اینکه انجمن ناشران دیجیتال را آگاه کنند و در جریان نحوه برگزاری و جانمایی ناشران الکترونیک بگذارند، خودشان تصمیم گرفتند که نشر دیجیتال در بخش بین‌الملل جانمایی شود. واقعیت امر این است تا زمانی که مسئولان برگزاری این نمایشگاه تصمیم درستی نگیرند، همچنان هر سال باید شاهد چنین وضعیتی از نحوه جانمایی‌ها باشیم. به‌نوعی این تصور می‌شود که نشر دیجیتال یک بخش اضافی در نمایشگاه است که اگر نباشد بهتر است. به‌اعتقاد من، شأن و جایگاه ناشران دیجیتال در نمایشگاه کتاب تهران حفظ نشده است، چرا که برخی از این ناشران، مجموعه کتب ناشران مکتوب را منتشر می‌کنند و حتی برخی از آنها که تعدادشان هم کم نیست، خودشان ناشر کتاب هستند.

در کل هم، وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی باید نشر دیجیتال را به‌عنوان یک بخش مجزا در صنعت نشر به‌حساب بیاورد، چرا که ۲سال همه‌گیری کرونا به ما نشان داد که این نشر دیجیتال بود که صنعت نشر کشور را از فروپاشی کامل نجات داد. از طرفی هم، خود ناشران الکترونیک باید خود را به‌عنوان یک بخش مستقل بپذیرند و توقع جانمایی در کنار ناشران مکتوب را نداشته باشند، اما در جایی از نمایشگاه کتاب تهران جانمایی شوند که در معرض دید بازدیدکنندگان قرار بگیرند.

به‌نظر من، نشر مکتوب و دیجیتال مکمل یکدیگر هستند، اما هر دو باید هویت خود را حفظ کنند و دلیل منطقی وجود ندارد که نشر دیجیتال بخواهد در کنار نشر مکتوب در نمایشگاه کتاب تهران جانمایی شود.

بین ناشران دیجیتال و مکتوب تفاوت زیادی وجود ندارد و تنها در نوع ارائه آنها تفاوت وجود دارد که می‌توانند به انتخاب مخاطب، مورداستفاده قرار بگیرد و هر دو یک مفهوم را منتقل می‌کنند، به‌همین دلیل هیچ‌کدام مقابل یکدیگر نیستند، بلکه در کنار یکدیگر به اعتلای فضای نشر کمک می‌کنند. همه‌گیری کرونا موجب شد تا مسئولان در وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی تا حدی قانع شوند که نشر دیجیتال یکی از بازوهای اصلی صنعت نشر است. وقتی صحبت از نشر دیجیتال می‌شود، یعنی صحبت از ابزارها است که محتوای کتاب‌ها بر بستر آنها منتقل می‌شود، به‌همین دلیل تقابلی با نشر مکتوب ندارد و تفاوتی برای این دو نباید قائل باشیم.

یادداشت

احتمال تغییر کانال دلار

حمیدرضا جیهانی
تحلیلگر بازارهای مالی

پیش از این، اعتقاد کارشناسان مالی این بود که اگر نرخ دلار مرز ۳۲ هزار و ۲۰۰ تومان را رد کند، روند افزایشی آن ادامه‌دار خواهد بود. در حال حاضر این اتفاق رخ داده و دلار وارد کانال ۳۳ هزار تومان شده است.

دلار روزهای یکشنبه و دوشنبه مرز قیمتی ۳۳ هزار تومان را رد کرد و حالا پیش‌بینی‌ها گویای این است که روند نرخ افزایشی است؛ مگر اینکه بانک مرکزی قوی‌تر از گذشته حاضر شود. با این حال روند نرخ دلار در روزهای گذشته صعودی بود، زیرا لیست جدید تحریم‌های امریکا علیه شرکت‌های پتروشیمی سیگنال افزایشی به نرخ دلار داده و سبب افزایش نرخ این ارز شاخص شده است.

تحریم‌های جدید امریکا شرکت‌هایی را نشانه گرفته که محصولات پتروشیمی ایران را به چین، هند و امارات صادر می‌کردند.

یکی از مهم‌ترین شرکت‌های ارزآور ایران یعنی شرکت «صنایع شیمیایی ایران» که زیرمجموعه بانک صنعت و معدن است، در این لیست قرار دارد که این مسئله نشان می‌دهد روند ورود ارز به کشور با مشکل بیشتری مواجه می‌شود.

همین مسئله به بازار سیگنال افزایش نرخ داده است. افزایش تحریم‌ها تنها عامل افزایش‌دهنده نرخ دلار نیست و بازار ارز ایران از چندین مولفه اثر می‌گیرد. جز تحریم‌ها، یکی دیگر از مولفه‌های تاثیرگذار بر نرخ ارز، تراز تجاری است. گزارش تراز تجاری ۶ ماه ابتدایی ایران هفته گذشته منتشر شد.

این گزارش نشان می‌دهد میزان واردات از صادرات پیشی گرفته و تعادل منابع ارزی بر هم خورده است. البته در حال حاضر به لحاظ ارزآوری و منابع بلوکه‌شده قبلی وضعیت به‌گونه‌ای است که در کشور مشکلی برای تامین ارز وجود ندارد و حتی بانک مرکزی توانسته نرخ دلار را مهار کند.

مجموع سیگنال‌هایی که به بازار ارز می‌رسد نشان می‌دهد ورود دلار به کشور احتمالا با مشکل مواجه می‌شود و نرخ دلار پیش از این تحت تاثیر این اخبار آماده جهش بود، اما بازارساز با تزریق سنگین ارز به بازار مانع این جهش شده است. فعلا بانک مرکزی به لحاظ منابع ارزی در شرایط خوبی قرار دارد و با کمک این منابع جلوی افزایش نرخ دلار را گرفته است. چنانچه ارزپاشی بانک مرکزی نبود اکنون دلار بر قله ۳۹ هزار تومان ایستاده بود.

فعلا میزان عرضه بازارساز در بازار ارز افزایش پیدا کرده است. افزایش فاصله نرخ دلار آزاد و رسمی باعث می‌شود تقاضای سفته‌بازانه نیز به تقاضا در بازار ارز اضافه شود، زیرا سود حاصل از فاصله قیمتی دلار آزاد و رسمی، جذابیت زیادی دارد.

از منظر اقتصادی کانال ۳۳ هزار تومانی برای ادامه روند صعودی نرخ دلار در نیمه دوم سال، کانال بسیار مهمی است.

اگر پول‌های بلوکه شده ایران برای نیمه دوم سال آزاد نشود، این گمان وجود دارد که بانک مرکزی نتواند ارزپاشی قدرتمندی انجام دهد، زیرا منابع ارزی بانک مرکزی در شرایطی نیست که برای پاییز و زمستان امکان ارزپاشی قوی در بازار فراهم باشد، به همین دلیل این احتمال وجود دارد که نرخ دلار به‌ویژه در ماه‌های پایانی سال مسیر متفاوتی را با نیمه اول طی کند.

به‌طور طبیعی در ماه‌های پایانی سال افزایش تقاضا برای ارز بالا می‌رود و این افزایش تقاضا معمولا رشد نرخ دلار را به همراه دارد.

چنانچه دولت به‌موقع در بازار ارز ورود نکند، احتمال جهش یک‌باره نرخ دلار وجود دارد، اما براساس شنیده‌ها دولت در حال رایزنی برای آزادسازی ۷ میلیارد دلار از پول‌های بلوکه‌شده ایران است.

اگر این اقدام دولت نتیجه دهد بازارساز به‌راحتی می‌تواند ابتکار عمل قیمت‌ها را در اختیار گیرد و در نتیجه قطعا بازار ارز در مسیر عکس قیمتی قرار خواهد گرفت و دوباره نرخ ارز کاهشی خواهد شد.

بر این اساس در صورتی که ریسک‌های سیاسی و اجتماعی فروکش کند بازار ارز دوباره می‌تواند رنگ آرامش بگیرد.

جزئیات طرح مالیات بر مجموع درآمد حقیقی‌ها

رئیس مرکز آموزش، پژوهش و برنامه‌ریزی مالیاتی کشور توضیحاتی درباره طرح مالیات بر مجموع درآمد اشخاص حقیقی ارائه کرد.

به گزارش ایسنا، مهدی موحد در توضیح طرح مالیات بر مجموع درآمد اشخاص حقیقی گفت: در این طرح هر فرد ایرانی یا هر فرد مقیم ایران که دارای یک شناسه هویتی یکتا مانند شماره ملی یا شماره گذرنامه باشد، یک مودی بالقوه مالیاتی است. سازمان امور مالیاتی نیز اصلاحاتی روی آن انجام داده و در کمیسیون اقتصادی هیات دولت در حال بررسی است؛ بنابراین افراد ایرانی که مقیم خارج از کشور هستند یا خارجی‌هایی که مقیم ایران هستند به اتکای شماره هویتی می‌توانند به‌گونه‌ای مشمول این مالیات شوند. البته این موضوع به نوع فعالیت آنها بستگی دارد. ممکن است فردی که ۱۰ سال پیش مهاجرت کرده هم مشمول شود، زیرا شاید فعالیت‌هایی که انجام می‌دهد با حوزه اقتصادی کشور مرتبط باشد.

در این راستا از مجموع درآمد فرد مالیات اخذ می‌شود. موحد همچنین درباره اینکه آیا هر خانوار باید یک اظهارنامه مالیاتی ارائه کند یا خیر، توضیح داد: ممکن است اجرای این طرح به‌گونه‌ای پیش نرود که هر فرد یا خانواده یک اظهارنامه ارائه کند.

ممکن است باتوجه به اطلاعاتی که از خانوارها یا افراد وجود دارد بتوان اظهارنامه پیش‌فرض یا اظهارنامه‌ای از پیش تکمیل‌شده تهیه کرد. در صورت تدوین اظهارنامه‌های پیش‌فرض، افراد از ارائه اظهارنامه فردی معاف خواهند شد.

عکس: آیدا فریدی

دلار در کانال ۳۳ هزار تومان جا خوش کرد

طغیان ارز

مریم غدیرپور
editor@smtnews.ir

قیمت دلار در واکنش به خبرهای منفی برجامی روز دوشنبه را با افزایش آغاز کرد و این ارز شاخص در این روز در کانال ۳۳ هزار تومانی معامله شد. برخی کارشناسان بر این باورند که انتظارات بازار در کنار اخبار منتشرشده درباره مذاکرات برجام باعث شده دلار وارد کانال ۳۳ هزار تومانی شود؛ به‌عبارت دیگر بازار ظرفیت سقف‌شکنی نرخ ارز شاخص را دارد، این در حالی است که برخی معامله‌گران، سرمایه‌گذاران را به خروج از این بازار توصیه می‌کنند. این گروه معاملات دلار در نزدیکی سقف قیمتی تجربه‌نشده را پرریسک تلقی می‌کنند و فرصت کنونی را سیگنال خروج می‌دانند و معتقدند سابقه برخورد قهری بازارساز در محدوده‌های مقاومت ریسک معامله را بیشتر کرده است. البته احتمال آزادسازی پول‌های بلوکه‌شده ایران می‌تواند در طولانی‌مدت سیر صعودی نرخ دلار را معکوس کند. بازار سکه نیز روز دوشنبه روند صعودی در پیش گرفت، به‌طوری که نرخ آن یک کانال بالا رفت و به ۱۵ میلیون و ۹۵ هزار تومان رسید، این در شرایطی است که روز پنجشنبه هفته گذشته سکه تمام‌بهار آزادی امامی ۱۴ میلیون و ۶۱۱ هزار تومان نرخ داشت. صمت درباره تحولات بازار ارز با تحلیلگران این بازار به گفت‌وگو پرداخته است.

> بخشی از تلاطمات ارزی این روزها ناشی از هیجانات اخبار سیاسی است، اما همیشه صعود ناگهانی نرخ ارز با حضور بازارساز به‌شدت تعدیل شده است

الزام جدید بانک مرکزی برای صرافی‌ها

بانک مرکزی برای جلوگیری از سفته‌بازی در بازار ارز صرافی‌ها را مکلف کرد تا قیمت‌های خریدوفروش هماهنگ و برخط داشته باشند. به این ترتیب صرافی‌های دارای مجوز فعالیت از بانک مرکزی از روز دوشنبه، ۱۱ مهر ۱۴۰۱ موظفند نرخ‌های خرید و فروش ارز را علاوه بر تابلوی صرافی در درگاه یکپارچه اعلام نرخ ارز نیز درج کنند و فهرست نرخ‌های اعلامی در وبگاه رسمی بازار متشکل ارز ایران منتشر خواهد شد. به گزارش روابط عمومی بانک مرکزی، این نهاد در بخشنامه‌ای به تمام صرافی‌های دارای مجوز فعالیت از این بانک اعلام کرد: در راستای شفافیت و ساختارمند شدن اعلام نرخ خرید و فروش ارز توسط شبکه صرافی‌های کشور و رقابتی کردن نرخ‌ها و همچنین با هدف تسهیل دسترسی و مقایسه نرخ‌ها برای متقاضیان ارز از تاریخ ۱۱ مهر ۱۴۰۱ نرخ‌های خرید و فروش ارز خود را علاوه بر درج در تابلوی صرافی، در درگاه یکپارچه اعلام نرخ ارز که حساب کاربری آن توسط بازار متشکل ارز ایران در اختیار صرافی‌ها قرار می‌گیرد، درج کنند. فهرست نرخ‌های اعلامی به‌همراه سایر اطلاعات صرافی‌ها از جمله آدرس و شماره تماس در وبگاه رسمی بازار متشکل ارز ایران به‌نشانی www.ice.ir ارائه خواهد شد؛ به این ترتیب شرکت‌های صرافی موظفند نرخ‌های خرید و فروش خود را در تابلوی صرافی و درگاه فوق به‌صورت یکسان ثبت کنند. این نرخ‌ها قابلیت حذف یا ویرایش لحظه‌ای دارند و تا زمانی که صرافی اقدام به تغییر آن نکند در درگاه مذکور و همچنین وبگاه بازار متشکل ارز ایران بدون تغییر باقی خواهند ماند.

بازار ارز ملتهب است

پیمان مولوی، کارشناس بازار سرمایه در زمینه تحولات اخیر بازار ارز به صمت گفت: با دستورالعمل جدید بانک مرکزی در کوتاه‌مدت، شوک مثبتی به بازار وارد می‌شود و احتمالا عرضه بر تقاضا پیشی خواهد گرفت.

وی درباره منشأ اخیر التهابات بازار ارز یادآور شد: دو منشأ التهاب برای بازار ارز وجود دارد که یک منشأ آن خارجی و تحریم‌ها است و منشأ دیگر هم رشد نقدینگی که در شاخص نرخ تورم تاثیر دارد.

وی افزود: تورم بالای ۴۰ درصد یا سیاست‌های پولی دولت که منجر به تورم می‌شود، از یک سو و تحریم‌ها و شوک ناشی از آن از سوی دیگر، بازار را از حالت عادی خارج کرده و در شرایط التهاب قرار داده است.

مولوی در ادامه خاطرنشان کرد: علاوه بر موارد ذکرشده تحولات روزهای اخیر کشور نیز باعث تغییر کانال نرخ دلار به سمت بالا و ایجاد التهاب در بازار ارز شده است.

▣ آرامش قبل از توفان

مولوی در ادامه اضافه کرد: طبیعی است در کوتاه‌مدت با ارزپاشی بازارساز آرامش به بازار ارز بازگردد و در واقع نرخ ارز کاهش یابد، اما در صورتی که عوامل اصلی نوسانات نرخ ارز موردتوجه قرار نگیرد و منشأ شوک واقعی آن از بین نرود، هر چند وقت یک بار التهاباتی در بازار دلار به‌وجود می‌آید و دوباره پس از مدتی بازار به روال سابق برمی‌گردد.

وی تاکید کرد: بخشی از تلاطمات ارزی این روزها ناشی از هیجانات اخبار خارجی بوده، اما همیشه صعود ناگهانی نرخ ارز با حضور بازارساز به‌شدت تعدیل شده است.

این تحلیلگر بازار سرمایه توضیح داد: در سال‌های گذشته کشور رشد نقدینگی بالایی را تجربه کرده است. به‌عنوان‌مثال سال گذشته نقدینگی ۴۰ درصد افزایش یافت؛ یعنی حجم ریال ۴۰ درصد بیشتر شد و از سوی دیگر رشد اقتصادی هم تقریبا صفر بوده؛ از همین رو تورم هم‌اکنون بالا است.

▣ افزایش تقاضا برای دلار

وی در ادامه خاطرنشان کرد: معنای شرایط مذکور این است که تقاضا در بلندمدت برای دلار بالا می‌رود. در این بین اخبار منفی از برجام هم به‌عنوان محرک بازار عمل می‌کند؛ بنابراین محدود کردن صرافی‌ها و صادرکنندگان، جلوی رشد نرخ ارز را نمی‌گیرد و با ارزپاشی و اعمال سیاست‌های دستوری صرفا فنر نرخ دلار جمع و پس از مدتی به‌صورت انفجاری رها می‌شود.

این تحلیلگر بازارهای مالی درباره وضعیت بازار ارز عنوان کرد: بخشی از افزایش نرخ دلار متاثر از اخبار برجامی در روزهای گذشته بوده، اما بخش عمده این افزایش ناشی از افزایش سفرهای هفته آخر تابستان و هفته آغازین مهر است که این عوامل باعث شده رشد ۳ تا ۴ درصدی نرخ دلار نسبت به روزهای ابتدای شهریور را شاهد باشیم.

وی خاطرنشان کرد: اینکه روند افزایشی نرخ دلار در روزهای آتی نیز ادامه یابد یا خیر، به فاکتورهای روانی، سیاسی و اقتصادی بستگی دارد و اگر مذاکرات برجام به روال عادی خود بازگردد، مطمئنا نرخ دلار روند کاهشی در پیش خواهد گرفت، زیرا اخبار سیاسی بر بازار ارز و تحولات آن تاثیر روانی دارد.

▣ قیمت، تابع سیاست

مولوی با بیان اینکه نرخ دلار توافقی ۳۰ هزار تومان است و این ارز در بازار آزاد با قیمتی بالای ۳۲ هزار تومان معامله می‌شود، متذکر شد: افزایش تقاضای حال حاضر بازار به مصرف‌کنندگان واقعی در این بازار مربوط می‌شود.

وی پیش‌بینی کرد: با پایان تعطیلات با کاهش تقاضا روبه‌رو شویم که این موضوع، روند کاهشی قیمت‌ها را در پی دارد اما کاهش قابل‌توجه نرخ ارز به اخبار سیاسی و اقتصادی بستگی دارد.

> اکنون که نگاه به مذاکرات مثبت نیست، دلار برای شکستن کانال مقاومتی ۳۳ هزار تومان خیز برداشته است

قیمت دلار، پشت درهای بسته توافق

میثم رادپور، تحلیلگر بازارهای مالی درباره علت خیز نرخ دلار در روزهای اخیر به صمت گفت: در حال حاضر به‌دلیل ابهامات و شایعات مربوط به برجام، بازار دلار در حالت انتظار به‌سر می‌برد؛ به‌زبان ساده، دلار از آغاز سال برای حرکت صعودی با شیب ملایم مهیا شده بود که خبر توافق احتمالی بر جو روانی بازار تاثیر گذاشت و مقداری نرخ ارز شاخص را کاهش داد.

وی افزود: اکنون که چشم‌انداز مذاکرات مثبت نیست، دلار برای شکستن کانال مقاومتی ۳۳ هزار تومان خیز برداشته است.

▣ دلایل نوسان

رادپور درباره دلایل نوسان نرخ دلار عنوان کرد: در بررسی وضعیت بازار ارز به دو دسته عوامل سیاسی و اقتصادی توجه می‌شود؛ عوامل سیاسی آنهایی هستند که برای مدت کوتاهی می‌توانند محدوده تغییرات نرخ دلار را تعیین کنند، اما عوامل اقتصادی مسیر بازار ارز در طولانی‌مدت را مشخص می‌کنند. در حال حاضر بازار ارز از عوامل سیاسی تاثیر می‌پذیرد و به اخبار برجامی حساس شده است.

این تحلیلگر بازار سرمایه ادامه داد: آن‌طور که گفته می‌شود امریکا درخواست‌های ایران را در گفت‌وگوهای برجامی رد کرده و همین مسئله نیز باعث تزریق نااطمینانی به بازار ارز شده است.

▣ دلار و تورم

رادپور با بیان اینکه نرخ دلار نیز مانند سایر کالاها تحت تاثیر تورم است، گفت: از شواهد بودجه ۱۴۰۱ و چگونگی روابط بین‌المللی می‌توان گفت دلار نیز مانند سایر کالاها با احتمال بسیار قوی، تحت تاثیر تورم خواهد بود.

وی در پیش‌بینی نرخ دلار برای نیمه دوم سال اظهار کرد: در حالت خوشبینانه می‌توان تورم پایه سال ۱۴۰۱ را ۳۵ درصد در نظر گرفت، اما اگر همین رفتار اقتصادی دولت ادامه داشته باشد، دلار هم مانند سایر کالاها می‌تواند تورم تا ۵۰ درصد را تجربه کند؛ به‌ویژه که بازار ارز به‌شدت تحت تاثیر فضای سیاسی کشور قرار دارد.

▣ همبستگی طلا و دلار

وی در پاسخ به این پرسش که وضعیت بازار سکه و طلا در نیمه دوم سال ۱۴۰۱ چگونه خواهد بود، گفت: نرخ سکه امامی و ربع سکه روز دوشنبه با پیروی از دلار رشد کردند. سکه امامی در کسب میزان بازدهی گوی سبقت را از دلار دزدید و با رشد ۵ درصدی نسبت به آخرین روز هفته گذشته در محدوده ۱۵ میلیون و ۲۲۵ هزار تومان معامله شد. ربع سکه نیز خود را به محدوده ۵ میلیون و ۳۰۰ هزار تومان رساند.

رادپور ادامه داد: در گذشت زمان با افزایش نرخ سکه امامی حباب آن نیز افزایش پیدا کرده و در روز قبل تا محدوده ۱۵ درصد رسید. این مسئله نشان‌دهنده رشد انتظارات افزایشی در معامله‌گران بازار سکه است که حباب سکه امامی را همزمان با رشد نرخ در بازار افزایش داده است.

وی تاکید کرد: به‌نظر می‌رسد بازار سکه و طلا تا پایان سال رونق نسبی را تجربه کند؛ هرچند هم‌پایه دلار نمی‌تواند سودآور باشد، اما به‌عنوان کالای ذخیره‌ای تا پایان سال می‌تواند سودآور و خوشایند باشد. این تحلیلگر بازارهای مالی افزود: انتظار می‌رود طلا روند صعودی آرام با شیب ملایم داشته باشد. به‌طور قطع رشد طلا به اندازه تورم نخواهد بود، اما برخی مواقع به‌دلیل تحولات برجام و شایعات آن، ممکن است کاهش‌های لحظه‌ای داشته باشد.

سخن پایانی

ابتدای هفته جاری روزهای غافلگیری معامله‌گران دلار بود. نرخ این ارز شاخص در جهشی یکباره از کانال ۳۰ هزار تومان گذشت و به کانال ۳۳ هزار تومان پا گذاشت. فضای حاکم بر بازار نشان می‌دهد معامله‌گران انتظارات خود را به تحولات سیاسی و برجام گره زده‌اند و پیرو همین تحولات نرخ سکه نیز افزایش یافته است؛ تا جایی که سکه امامی نیز همراستا با خیز دلار از کانال ۱۴ میلیون تومان خارج شد و در بازار با قیمت‌های بالای ۱۵ میلیون تومان خرید و فروش می‌شود. بنا بر اعتقاد کارشناسان اگر این شرایط در بلندمدت تداوم داشته باشد، تنها باید امیدوار باشیم وضعیت اقتصادی بدتر از شرایط فعلی نشود. با اینکه قرار بود در دولت جدید، سفره مردم با هیچ ابزاری به تحریم گره نخورد، حتی شایعه‌ای از رسیدن به توافق یا شکست، دلهره و آتشی به جان مردم افکنده و حالا خود سفره مردم به برجام گره خورده است.

انتشار ۳۵ هزار میلیارد ریال اوراق مشارکت

اعضای شـورای اسـلامی شـهر تهران یـک فوریت لایحـه مجوز به شـهرداری تهران برای انتشار ۳۵ هزار میلیارد ریال اوراق مالی-اسلامی به‌منظور اجرای طرح‌های حمل‌ونقل عمومی را تصویب کردند.

بـه گزارش ایرنـا، لطـف‌الله فروزنده، معـاون امور مالـی و اقتصادی شهرداری تهران در توضیح این لایحه گفت: ۵۰ درصد اوراق مشارکت از سـوی دولت تعهد داده شده است. فروزنده افزود: با تصویب شورای شهر می‌توانیم ۳ هزار و ۵۰۰ میلیارد تومان اوراق مشارکت را در جهت رونق توسعه حمل‌ونقل عمومی به‌کار گیریم. محمد آخوندی، رئیس کمیسیون برنامه‌وبودجه شـورای اسلامی شهر تهران نیز در جریان بررسی لایحه با بیان اینکه در پایان شهریور به شهرداری اجازه داده شود تا مبلغ ۴ هزار میلیارد تومان برای خرید و تعمیرات اساسـی اسـتفاده کند، گفت: این لایحه جدید نیاز به بررسی دارد، اما از اعضای شورا می‌خواهم یک فوریت آن را تصویب کنند تا در کمیسـیون به صورت جدی بحث شود. مهدی چمران، رئیس شـورای شهر تهران نیز با بیان اینکه در حوزه حمل‌ونقل نیازمندی‌های زیادی داریم، گفت: جلسه برای تامین اتوبوس برگزار شد، اما نمی‌دانیم که ما مردم شـهر را باید چقدر برای تامین اتوبوس منتظر نگه داریم. سـیدجعفر تشکری‌هاشمی، رئیس کمیسـیون حمل‌ونقل و عمران شـورای شهر تهران نیز فرصت جاری را استثنایی دانست و گفت: دولت ۶ هزار میلیارد تومان برای تامین اتوبوس و مترو در سراسر کشور متعهد شده اسـت. این فرصت برای توسـعه حمل‌ونقل عمومی فرصت استثنایی است که باید از آن استفاده کنیم.

ابهام در اجرای قانون خروج خودروهای فرسوده از ناوگان حمل‌ونقل

ناوگان تاکسیرانی فرسوده است

تاکسی‌های فرسوده، یکی از مباحث موردتوجه است، اما کمتر مسئولی توجهی به نوسازی آنها دارد. در کلانشهرها، بحث تاکسی‌های فرسوده، صدای شهروندان را درآورده است. فرسودگی ناوگان علاوه بر احتمال بروز خطر در زمان سفر برای شـهروندان، آسیب بسیاری به محیط‌زیسـت نیز وارد می‌کند. این در حالی است که کلانشـهرهایی مانند تهران، اصفهان، شـیراز، مشـهد و... با مشـکل نوسازی تاکسـی‌های فرسوده دست‌وپنجه نرم می‌کنند. علاوه بر این کلانشهرها، بسیاری از اسـتان‌های کوچک و بزرگ هم درگیر فرسودگی این ناوگان حمل‌ونقل عمومی هستند. به‌عنوان نمونه، براساس آمار در شهر مشهد بیش از ۱۱ هزار تاکسی فعال وجود دارد که افزون بر ۵۱ درصد یعنی ۵۷۰۰ خودرو، فرسـوده و نیازمند نوسازی هسـتند. همچنین در شـیراز بیش از ۴۷ هزار تاکسی در انواع مختلف اینترنتی، تلفنی، فرودگاه و پایانه‌های مسـافربری وجود دارد و گفته می‌شود ۶۷ درصد این ناوگان فرسـوده است. این روند در سایر شهرها و استان‌ها نیز حاکم است. صمت در این گزارش به ضرورت نوسـازی ناوگان تاکسـیرانی و مشکلات روز این حوزه پرداخته است.

امیرمحمد درویش
editor@smtnews.ir

عکس: آیدا فریدی

از ۷۸ هزار دسـتگاه تاکسی شهر تهران بیش از ۴۲ هزار تاکسی فرسـوده است. این تاکسی‌ها پیمایش بسـیار بالایی در سطح شهر تهران دارند و در افزایش آلودگی هوای پایتخت تاثیرگذار هستند

تولد خودروهای کرایه‌کش در پایتخت

فعالیـت کرایه‌کش‌ها در ابتدا بیشـتر به جابه‌جایی و حمل‌ونقـل خانواده‌هـای ثروتمنـد اختصـاص داشـت. منطقه شـمیران یکی از ییلاقات تهران بود کـه بسـیاری از خانواده‌های متمـول در آن منطقه بـاغ داشـتند و برای تفریح و اسـتراحت به سـمت شـمیرانات حرکت می‌کردند. در فصل زمسـتان که هوا سـرد بود و بعضا جاده‌ها برفی می‌شـد، اسـب‌ها و درشـکه‌ها به‌خوبی نمی‌توانسـتند مسیر شمیرانات را طـی کننـد. خودروهای کرایه‌کـش از این فرصت اسـتفاده و در مسـیر جاده شـمیران، نخستین خط تاکسیران را راه‌اندازی کردند. بنابراین می‌توان مسیر جاده شـمیرانات یا همان خیابان شـریعتی تهران را نخستین مسیر تردد تاکسـی‌ها یا همان خودروهای کرایه‌کش در ایران دانسـت. در سال ۱۳۲۵ شرکتی به‌نام ب.ب.تاکسی با اسـتفاده از ۱۰ دستگاه خودرو فیات به‌نوعی نخستین شرکت تاکسیرانی را در تهران راه‌اندازی کـرد. گرچه این مجموعه، فعالیت بسـیار محدودی داشـت، اما زمینه‌سـاز شکل‌گیری صنعت تاکسیرانی در ایران بود.

این تاکسـی‌ها به صورت محدود و تنها در مناطقی ماننـد مقابـل سـینماها، کافه‌ها و سـالن‌های تئاتر حضور داشـتند و مسـافران را به مقصد خود منتقل می‌کردند. این روند ادامه پیدا کرد و امروز تاکسـی‌ها به یکـی از بخش‌های مهم ناوگان حمل‌ونقل عمومی بدل شـده‌اند. شـاید تا چند سـال گذشـته، فقط ۸ کلانشـهر کشـور درگیر جولان خودروهای فرسوده در خیابان‌ها بودند، اما امروز تقریبا تمامی شـهرهای بزرگ کشور از مشکلات خودروهای فرسوده در امان نیسـتند و کوچه‌ها و خیابان‌های این شهرها در قرق اتوبـوس، مینی‌بوس، تاکسـی و خودروهای سـواری شخصی فرسوده اسـت. هر چند خودروهای فرسوده سـهم پررنگی در آلودگی هوای شـهرها دارند، اما تا کنون تلاش‌های چند سـاله برای از رده خارج کردن خودروهای فرسـوده راه به جایی نبرده اسـت. طبق ماده ۸ قانون هوای پاک، وسایل نقلیه باید با رسیدن به سـن فرسـودگی از رده خارج شـوند، اما با ابطال آیین‌نامه مـاده ۸ قانون هوای پـاک، آب پاکی برای اجرای این قانون روی دسـت متولیان ریخته شـد تا قانون خروج خودروهای فرسوده از ناوگان حمل‌ونقل همچنان قابلیت اجرا نداشته باشد.

سایه سنگین تحریم بر سر نوسازی

مدیرعامل اتحادیه تاکسـیرانی‌های شـهری کشور در گفت‌وگو با صمت اظهار کرد: براساس برنامه‌ریزی‌ها قرار بود در سال ۱۴۰۱ حدود ۱۰ هزار دستگاه تاکسی فرسوده در کشور نوسازی شود که از ابتدای امسال تاکنون ۱۵۰۰ دستگاه تاکسی در کلانشهرها نوسازی شده است.

مرتضی ضامنی ضمن بیان این مطلب افزود: در سـال گذشـته، نوسـازی ۱۰ هزار دستگاه تاکسی هدف‌گذاری شده بود که از این تعداد ۹ هزار و ۹۳۵ دستگاه تاکسی نوسازی شد.

وی ادامـه داد: باتوجـه بـه اینکـه تولیـد خودروهـای سـمند و پژو ۴۰۵ متوقف شـده، جایگزینی سمند سـورن برای نوسازی ناوگان تاکسـیرانی پیشنهاد شـده اسـت. امیدواریم براسـاس قولی که شرکت خودروسـازی داده، بتوانیـم کار نوسـازی ناوگان تاکسـیرانی را با تک‌محصول سمند سورن از سر بگیریم.

ضامنـی دربـاره قیمت فروش تاکسـی‌های سـمند سـورن به متقاضیان گفـت: هنوز نرخ نهایی توسط سـازمان حمایت از مصرف‌کننده اعلام نشده است و منتظر هستیم نرخ و ظرفیت تولید موردانتظار به سازمان تاکسیرانی اعلام و برنامه‌ریزی‌های لازم انجام شود. البته با توجه به توقف ثبت‌نام برای نوسـازی ناوگان تاکسیرانی، همچنـان ثبت‌نـام بـرای تقاضـای تعویض و جایگزینی خودرو انجام نشـده است. در صورت اختصاص خودرو سـمند سورن از سوی شرکت خودروسـاز به سازمان تاکسیرانی، روند ثبت‌نام و مراحـل اجرایـی برای تحویـل همزمان آغاز خواهد شد.

مدیرعامل اتحادیه تاکسـیرانی شهری کشور ادامـه داد: باتوجـه به اینکه رانندگان تاکسـی از اقشار آسـیب‌پذیر جامعه هسـتند و فرآیند نوسازی تاکسـی‌های فرسـوده برای رانندگان تاکسـی سـخت و دشوار اسـت، انتظار می‌رود در راسـتای تحقق قانون هوای پـاک و اجرای تبصره ماده ۸ این قانون، تسهیلات ارزان‌قیمت و بلندمدت به رانندگان تاکسـی اعطا شود، زیرا رانندگان تـوان پرداخت نرخ بـالای خودرو را ندارند و ناوگان تاکسـیرانی هم پیر و فرسـوده است.

ضامنی درباره وجود تاکسـی‌های فرسوده در کلانشـهرها گفـت: در بسیاری از کلانشهرها، تاکسـیرانی مشـکلات بسیاری دارد و تصمیم بر این است که همزمان با نوسازی ناوگان و خروج تاکسی‌های فرسوده از تردد در پایتخت، این برنامه در سایر کلانشهرها نیز اجرا شـود. در این صورت، تاکسیداران سایر شهرها نیز می‌توانند از تسهیلات نوسازی ناوگان تاکسیرانی بهره‌مند شوند.

وی در پاسخ به این سوال که چرا از خودروهای وارداتی برای نوسازی ناوگان تاکسیرانی استفاده نمی‌شـود، اظهار کرد: سازمان تاکسیرانی برای استفاده از این ظرفیت آمادگی دارد، اما منتظر ابلاغ مصوبات و آیین‌نامه‌های دولت است. بدون شـک در این چارچوب نیز اگـر ظرفیتی برای تاکسیرانی ایجاد شـود، از آن استفاده خواهیم کـرد. در فرآیند نوسـازی ناوگان تاکسـیرانی، هدف بهینه شدن این ناوگان است.

ضامنـی گفـت: در حال‌حاضر تعریف سـن فرسـودگی برای خودروها و ناوگان تاکسیرانی متفاوت است. بر این اساس، خودرو تاکسی که نتواند دو مرحله پی‌درپی معاینه فنی را دریافت کند، فرسوده قلمداد می‌شود.

شـاخص دیگر، بررسی فرسـودگی تاکسی عمر خودرو اسـت که حدود ۱۰ سـال در نظر گرفته می‌شـود؛ بنابراین اگر ۱۰ سـال فعالیت برای فرسـودگی تاکسی‌ها درنظر بگیریم، بیش از ۱۷۸ هزار تاکسـی فرسـوده در کشور وجود دارد کـه از ایـن تعداد یک‌چهـارم در پایتخت است.

مدیرعامل اتحادیه تاکسـیرانی شهری کشور گفت: طرح نوسازی تاکسـی‌های فرسوده پس از مدتـی توقـف از سـال ۱۳۹۴ آغـاز به کار کرده، اما سایه مشـکلاتی که در زمینه تحریم و تغییـرات ارزی پیش آمد، بر سـر نوسـازی تاکسـیرانی سـنگینی کرد و در عمل می‌توان گفت چندین‌بار طرح نوسـازی متوقف شد و با سرعت کمی پیش رفت.

وی ادامه داد: براساس آمار و اطلاعات، از ۱۲ بهمـن ۱۳۹۴ تا کنون در مجمـوع ۸۶ هزار و ۳۸۹ دستگاه تاکسی نوسازی شده است.

تردد ۴۰ هزار تاکسی فرسوده در خیابان‌های پایتخت

عضو شـورای شـهر تهـران در گفت‌وگو با صمت با اشـاره به تردد ۴۰ هزار دسـتگاه تاکسی فرسـوده در پایتخت گفت: شهرداری در حوزه نوسـازی تاکسی‌های فرسوده باید عملکرد رضایت‌بخش‌تری داشته باشد.

میثم مظفر درباره وضعیت نوسـازی تاکسی‌های فرسوده در پایتخت اظهار کرد: شـورای شهر به‌شدت از عملکرد شهرداری در زمینه نوسـازی ناوگان تاکسـیرانی ناراضی است و از حوزه حمل‌ونقل و سازمان تاکسیرانی انتظار داریم اهتمام جدی‌تری در این حوزه داشته باشند.

مظفر با بیان اینکه وقتی تاکسی فرسوده باشد، کیفیت ارائه خدمات به شـهروندان پاییـن می‌آید، گفت: رفتـار رانندگان تاکسی، متاثر از خودرو فرسوده و ایمنی خودرو، تحت‌تاثیر این فرسودگی اسـت؛ بنابراین انتظار از شهرداری تهران این است که در حوزه نوسـازی ناوگان تاکسیرانی، اقدام ویژه‌تری انجام دهد.

بخشی از این نارضایتی هم ناشی از وضعیت تورمی است که در حوزه خودرو ایجاد شـده و دولت و وزارت کشور باید کمک کنند و تسهیلات ویژه‌تری برای تسهیل ناوگان تاکسیرانی ارائه دهند.

این عضو شـورای شهر تهران افزود: خط تولید ۲ خودرو پژو و سـمند که تحویل سازمان تاکسـیرانی می‌شد، متوقف شده و اکنون بحث جایگزینی دنا یا سـمند سـورن مطرح است، اما این موضوع همچنان تعیین‌تکلیف نهایی نشـده است. به‌علاوه برای ارتقای توان تاکسـیداران و تامین مالی این نوسازی باید تسهیلات خرید متقاضیان افزایش پیدا کند تا بتواند جوابگوی خرید قیمت خودرو جدید باشد.

مظفر گفت: یکـی از موضوع‌های مهم در بحث آلودگی هوا، نوسازی خودروهای فرسوده است. اکنون حدود ۸۰ هزار تاکسی در پایتخـت وجود دارد و برای مقابله با منابع آلاینده متحرک که سهم زیادی در آلودگی دارند، ضروری است تا نوسازی این ناوگان در اولویت قرار گیرد. دوره‌های پیشین وضعیت نوسازی تاکسی‌ها روند بسـیار خوب و قابل‌قبولی داشت، به‌گونه‌ای که فقط ۷۰۰ تاکسی فرسوده در پایتخت باقی مانده بود و از این‌رو می‌تـوان به صراحت گفت اتفاقی که سـال‌ها پیش در ناوگان تاکسیرانی تهران رخ داد، یک جهش بزرگ بود.

این عضو شـورای شهر تهران اظهار کرد: برای اینکه نوسازی تاکسـی‌های فرسـوده پایتخت با سـرعت انجام شـود، باید با شناسـایی عوامل بازدارنده نسبت به رفع آنها اقدام کرد. میزان تسـهیلات اعطایی بـه رانندگان تاکسـی، بزرگ‌ترین مانع در مسـیر این فرآیند اسـت، چراکه وام اعطایی با نرخ تمام‌شده و آورده تاکسیرانان تناسبی ندارد.

مظفـر ادامـه داد: خودرویی کـه ۱۴۰ میلیـون تومان نرخ دارد، قطعـا بایـد ۱۰۰ میلیون تومان وام با بهره‌کـم دریافت کند، اما میزان تسهیلات پیش‌بینی شده ترغیب‌کننده نیست و از این‌رو تاکسیرانان تمایلی به این کار ندارند؛ بنابراین متولیان باید از طریق توافقات انجام شده، منابع مالی موردنیاز را تامین کنند.

وی افزود: ارزش‌گذاری مناسـب لاشـه تاکسـی یا به‌عبارت دیگر قیمت‌گذاری تاکسی اسقاطی هم عامل بازدارنده دیگری است که باید درباره آن بازنگری شود.

اکنـون هر تاکسـی فرسـوده حـدود ۲۰ میلیـون تومان ارزش‌گذاری می‌شود که با نرخ تورم و بحران اقتصادی تناسبی ندارد و لازم اسـت سـازمان تاکسـیرانی از سـتاد حمل‌ونقل سـوخت افزایـش ارزش‌گذاری لاشـه تاکسـی‌ها را پیگیری کند.

این عضو شـورای شـهر تهران افزود: برخی از تاکسـیرانان به‌دلیل بدهی بانکی یا چک برگشـتی در بلک‌لیسـت بانک‌ها قرار دارند و نمی‌توانند وام بگیرند. رفع این موانع هم به تسریع فرآیند نوسازی کمک می‌کند.

در دوره‌های پیشـین از هیات وزیران مصوبه‌ای دریافت شد مبنی بر اینکه تاکسیرانان در لیست موارد استثنایی قرار گیرند و در صورت داشتن چک برگشتی یا بدهی بانکی باز هم بتوانند وام مربوط به نوسازی تاکسی‌های فرسوده را دریافت کنند که این مورد بار دیگر باید پیگیری شود.

مظفر گفت: از سـازمان مدیریت و نظارت تاکسـیرانی شهر تهـران و معاونت حمل‌ونقل و ترافیک انتظـار می‌رود با توجه بنیادین به این موضوع، برنامه جهشی در این زمینه ارائه دهند.

بر اساس آمار و اطلاعات، از ۱۲ بهمن ۱۳۹۴ تا کنون مجموع ۸۶ هزار و ۳۸۹ دستگاه تاکسی نوسازی شده است

سخن پایانی

تاکسـی‌های فرسـوده در بسـیاری از ایسـتگاه‌های تاکسـیرانی و همچنین سطح شهرها مشـاهده می‌شوند. قطعـا تاکسـی‌هایی را مشـاهده کرده‌ایـد که به‌واسـطه فرسـودگی، دود سـیاهی از آنهـا خـارج می‌شـود و بـه محیط‌زیست آسیب‌های زیادی وارد می‌کنند. یکی از نیازها و حق طبیعی هر شـهروندی، استفاده از وسایل حمل‌ونقل عمومی سالم است.

تاکسی یکی از مهم‌ترین وسایل حمل‌ونقلی است که اگر شـرایط مساعدی نداشته باشند، مسافران زیادی به‌زحمت می‌افتند. اخیرا وعده‌هایی از سوی مسئولان برای نوسازی ناوگان تاکسـیرانی داده شده و امید است این وعده محقق شود تا شـهروندان در سراسر کشـور از تاکسی‌های سالم استفاده کنند.

یادداشت

مشکل آلودگی بصری را حل کنیم

فرید نصیری
کارشناس مدیریت شهری

امروزه با شلوغی شهرها و افزایش جمعیت، مشـکل آلودگی بصری پدیدار شـده اسـت. بی‌نظمی‌ها و آشـفتگی‌های مناظر گوناگون شـهری، همه مولد آلودگی بصـری و روانی مردم هسـتند و تاثیرات نامطلوبی بر روحیه انسان می‌گذارند.

اینکه ریشـه اصلی این ناآرامی‌ها چیست و چگونه می‌توان آنها را مهار و به آرامش تبدیل کرد، از مسائل مهم زندگی در جوامع انسانی معاصر است که دانش‌هایی مانند روانشناسی، جامعه‌شناسی، شهرسازی و ارتباطات به‌دنبال راهکارهای مناسب برای آن هستند.

اصولا فضای شـهری را فضایی با تناسبات زیبایی‌شناسـانه تلقی کنیم، یا اینکه عوامل دیگـری را در تعریف فضای شـهری دخیل بدانیم، زیبا بودن یک فضای شـهری همانند هـر فضا و اثر انسـانی دیگـر، اهمیت زیادی دارد. زیبایـی و زیباسـازی در حوزه معماری و شهرسـازی، به‌عنوان یک علم و هنر مطرح است و هیچ کشوری نمی‌تواند از آن بی‌تفاوت عبور کند، چراکه بخشـی از سلامت انسان‌ها در گـرو کیفیت فضای شـهری و تاثیرات آن است.

در این میان، نقش مقوله زیباسـازی شهر، بـا توجه به ظرافت و زیبایـی، در درمان این نابسـامانی‌ها قابل‌توجه و تامل است. تمامی ابعاد نیاز انسان مانند حلقه‌های یک زنجیر در ارتباط با یکدیگر هسـتند و کاهش سطح هر یک از این وجوه، بر سـایر ابعاد تاثیر خواهد گذاشـت. به‌عنوان مثال، اگر حس زیباجویی انسـان دچار اختلال شـود، دیگـر ابعاد هم دچار اختلال می‌شـوند. امروزه کم‌توجهی به یکی از این نیازها (زیبایی)، زندگی انسـان‌ها را در محیط زندگی شـهری مورد تهدید قرار داده است. انواع آلودگی‌های محیط‌زیستی و بصری و اغتشاش در فضاهای شهری، بخشی از ایـن تهدیدها به‌شـمار می‌روند. اصولا این زشتی‌ها، نتیجه عدم‌آشـنایی پدیدآورندگان فضاها و عناصر شـهری با مفهـوم زیبایی در کنار رواج سـلطه روحیه سوداگری و سیطره تفکـر و روش مادیگرایانـه ماخـوذ از بیگانه بر بسـیاری از فعالیت‌های شـهری از جمله آموزش، طراحی، برنامه‌ریزی، ساخت‌وسازها، رفتارهای فردی، اجتماعی و استحاله مفاهیم و ارزش‌هاسـت. ادموند بیکن بـر این اعتقاد است که سـاختن شـهر، یکی از بزرگ‌ترین دسـتاوردهای بشـری اسـت که شـکل آن همواره شاخص شناخت بی‌رحم درجه تمدن بشر بوده و خواهد بود.

او مجموعه تصمیمات مردم ساکن یک شهر را تعیین‌کننده شکل آن می‌داند. به‌نظر او در شرایط خاص، حاصل تاثیر این تصمیمات در یکدیگر قدرتی است چنان روشن و شکیل که به زاده شـدن شهری اصیل می‌انجامد. بیکن در بخشی از کتاب «طراحی شهرها» به‌عنوان «شـهر حاصل عملی ارادی» بر این تصور که شـهرها یک جور حادثه عظیم هسـتند که خارج از اختیار و اراده انسان رخ داده و صرفا از قانونی تغییرناپذیـر تبعیت می‌کنند، خط بطلان کشید.

به همین قیاس می‌توان گفت منظر شهری به‌عنوان یک شـاخص و نماد درجه و کیفیت تمـدن و روحیـات جمعی هر ملـت و قومی حاصل تصمیمات و تصورات مردم آن شـهر است. منظر شـهری، حاصل عمل ارادی و نه محصـول اتفاقی یا خـارج از حیطه قوانین و قواعد انسان فهم است؛ بنابراین برای داشتن یک شهر زیبا و فضایی مناسب که همه مردم بتوانند به‌صورت موثر از آن استفاده کنند، هم شهروندان و هم مسئولان نقش اساسی دارند.

شـواهد حاکی از آن اسـت که بسیاری از شهرها و اسـتان‌های ایران دارای زیبایی‌های بصری طبیعی هسـتند که آنهـا را تبدیل به خاسـتگاه هنر و زیبایی کرده است. برهمین اسـاس، بسیاری از شهرها از گذشته‌های دور به هنـر مشهور بوده و با خلاقیت وارد حوزه شهری شـده‌اند، اما متاسـفانه این هنرهای طبیعی و بصری چندسـالی اسـت از محیط شهری رخت بربسته و هنگام گشت‌وگذار در خیابان‌های شهرها آثار هنر خیابانی و مبلمان شـهری آن‌طور که باید خاص نبوده و توجه شـما را جلب نمی‌کنند؛ بنابراین در برخی از شـهرهای کشور توجه به زیبایی‌های طبیعی در منظر شـهری کاهش یافتـه و جای آن را آلودگی‌های بصری گرفته است.

سه‌شنبه
۱۲ مهر ۱۴۰۱- ۷ ربیع‌الاول ۱۴۴۴ - ۴ اکتبر ۲۰۲۲- شماره ۲۱۶۵- پیاپی ۳۴۸۳

صنعت معدن تجارت

منشور اخلاق حرفه‌ای روزنامه‌نگاری در روزنامه صمت: www.smtnews.ir/about.html

صاحب امتیاز: موسسه فرهنگی و مطبوعاتی «صمت»
مدیرمسئول: ناصر بزرگمهر
سردبیر: عاطفه خسروی

تلفن: ۸۲۱۹۰ - نمابر: ۸۸۷۱۳۷۳۰- پیامک: ۳۰۰۰۸۲۱۹۰
سازمان آگهی‌ها: ۸۸۷۲۲۷۳۳ - ایمیل آگهی‌ها: ads.smtnews@gmil.com
امور مشترکین: ۸۸۷۲۲۷۳۵ - روابط عمومی: ۸۸۱۰۵۳۰۹
توزیع و سازمان شهرستان‌ها: ۸۸۷۲۲۷۳۵
تهران، خیابان قائم‌مقام فراهانی - کوچه آزادگان شماره ۲۶ - کد پستی ۱۵۸۶۷۳۳۸۱۱
روابط عمومی: pr@smtnews.ir
امور استان‌ها: ostanha@smtnews.ir
چاپخانه: انتخاب رسانه

www.smtnews.ir info@smtnews.ir
telegram.me/smtnews instagram.com/smtnewspaper
tozi.smtnews@gmail.com

روزنامه صمت با رتبه ۱
در میان روزنامه‌های تخصصی مقام ۱
در میان روزنامه‌های اقتصادی مقام ۲

عضو انجمن مدیران روزنامه‌های غیردولتی
عضو انجمن مدیران رسانه
عضو تعاونی مطبوعات

کارتون روز

بدون شرح

طرح: حسین علیزاده

نگاه نو

مراقب نابودی جوامع انسانی باشیم

قربانعلی تنگ‌شیر- مدرس دانشگاه: زنده بودن در این دوران کار سختی است. گاهی بوی نابودی جوامع انسانی می‌آید. باتوجه به رخدادهای عجیب جهانی از جمله بیماری کرونا، سیل، زلزله و آتش‌سوزی جنگل‌ها، انسان‌ها کم‌طاقت شدند و آسیب‌پذیرتر، زیرا در دوران عمر به‌شدت کوتاه و زودگذر مرتب در شرایط تحمل استرس و اضطراب‌های بی‌مورد قرار می‌گیرند.

این زنگ خطری برای انسان‌های روی کره زمین است که به سمت نابودی و از بین رفتن سریع پیش می‌روند.

بشر از ابتدای تولد تا پایان زندگی در حال مبارزه برای زنده ماندن است. سال‌های عمر به‌سرعت می‌گذرند. حال که همه مسافر این مسیر زندگی هستیم، بیایید حدفاصل تولد تا مرگ را برمبنای خرد عشق‌ورزی به خود و هم‌نوع خود و تمام مخلوقات الهی بنا کنیم؛ زیرا در جامعه سالم، انسان محور توسعه است و جامعه باید مراقب تکامل انسانی همه اعضای خود باشد. برای داشتن جامعه سالم راهی جز رشد اجتماعی نداریم و برای گام گذاشتن در این مسیر در گام نخست باید خودمان به رشد و آگاهی واقعی برسیم.

خودکاوی و خودشناسی گام نخست شناخت کلی ساختار شخصیت اجتماعی است. باید مراقب نابودی جوامع انسانی باشیم. پس بیاییم باقیمانده عمر را خوب زندگی کنیم و از لحظات آن بهره ببریم.

دریچه

نیم‌قرن نفرین نفت برای مسکن

بررسی‌ها نشان می‌دهد در سال ۵۵ با فروش ۳ واحد در گیشا می‌شد ۸ خانه در کالیفرنیای امریکا خرید؛ نشانی از حبابی به قدمت نیم‌قرن.

حدود ۱۰ درصد جمعیت لس‌آنجلس به‌عنوان بزرگ‌ترین شهر ایالت کالیفرنیا که از گران‌ترین ایالت‌های امریکا است را ایرانیان تشکیل می‌دهند؛ لس‌آنجلسی که به‌خاطر کوچ عظیم ایرانیان از دهه‌ها پیش به آن، به تهران‌جلس هم معروف شده است. اما علت این کوچ بزرگ به امریکا در نیمه اول دهه ۵۰ چه بود؟

در سال ۵۲ شمسی اعراب برای آزادسازی فلسطین دست به جنگی بزرگ علیه اسرائیل زدند؛ جنگی که هرچند در پایان آن اعراب شکست خوردند، اما تحریم نفتی غرب توسط اوپک باعث شد برگی جدید در تاریخ انرژی جهان رقم بخورد. اعضای اوپک در سال ۵۲ طی دو جلسه تصمیم به کاهش عرضه و افزایش نرخ نفت گرفتند که نتیجه این اتفاق ۴ برابر شدن نرخ نفت خام در کمتر از یک سال بود.

ایران تلاش کرد از طریق افزایش تولید و عرضه نفت جای اعراب را بگیرد؛ به این ترتیب تولید نفت ایران در آن زمان تا نزدیک روزی ۶ میلیون بشکه هم افزایش یافت و صادرات هم به بیش از روزانه ۴.۵ میلیون بشکه رسید؛ از این رو سرانه درآمدهای حقیقی نفتی ایران که در اواخر دهه ۱۹۶۰ به حدود ۴۰۰ دلار رسیده بود تا حدود ۳۵۰۰ دلار در سال ۷۴ میلادی رشد کرد؛ اعدادی که دیگر هیچ گاه صنعت نفت ایران به خود ندید. چنین حجم تولید و فروش نفت در شرایطی رقم خورد که جمعیت ایران در آن زمان حدود ۳۲ میلیون نفر بود؛ بنابراین می‌توان گفت مقدار فروش نفت به ازای هر شهروند بیش از ۱۰ برابر مقدار کنونی بوده است؛ یعنی از ارقام بیش از ۳۰۰۰ دلار در اوایل دهه ۷۰ به حدود ۳۰۰ دلار در سال ۲۰۲۱ رسیده است.

شاه با درآمدهای بادآورده عظیمی مواجه شد؛ دلارهای نفتی که باید در جایی سرمایه‌گذاری و مصرف می‌شدند. در چنین شرایطی حکومت شاه با قدرت تمام شروع به سرکوب نرخ دلار و واردات کالا کرد. با ثابت ماندن نرخ ارز، دیگر تولید برای کسی جذاب نبود، زیرا تورم داخلی رو به افزایش بود اما کالاهای وارداتی به‌دلیل تثبیت نرخ ارز قیمت ثابتی داشتند و به این ترتیب تولیدات داخل خواه‌ناخواه بعد از مدتی مجبور می‌شدند بازار را ترک کنند و جای خود را به کالاهای وارداتی یا در نهایت مونتاژی بدهند. به این ترتیب پول‌های زیادی که روانه اقتصاد ایران شد، چندان امکان سرمایه‌گذاری در بازارهای مولد را نداشت و به اجبار به سمت بازارهایی رفت که قابل جایگزینی با واردات نبودند؛ یعنی بازارهایی مانند مسکن.

ثروت بادآورده نفتی باعث شد حکومت تبلیغ بسیاری برای شهرنشینی کند و شهرها ناگهان با موج مهاجرت گسترده مواجه شوند؛ به‌طوری که طبق آمارها از سال ۴۵ تا ۵۵ جمعیت پایتخت با رشد ۶۷ درصدی از حدود ۲.۷ به ۴.۵ میلیون نفر رسید. هجوم پول‌های بادآورده به بازار مسکن پایتخت باعث جهش عجیب نرخ ملک در تهران شد. شاخص مسکن بانک مرکزی که در واقع هزینه اجاره‌بها را نشان می‌دهد از سال ۵۰ تا ۵۶ حدود ۳.۵ برابر شده است. روزنامه کیهان که در آن زمان از معتبرترین نشریات داخلی بود، در گزارشی در سال ۵۵ نوشته است: «یک خانه سه‌طبقه که ۵ سال قبل در گیشا با نرخ ۳۴۰ هزار تومان فروخته شد، الان ۲ میلیون و ۲۰۰ هزار تومان نرخ پیدا کرده است.» رشد بیش از ۶ برابری نرخ مسکن در این دوره در شرایطی بود که نرخ دلار با بیشترین قدرت سرکوب می‌شد و رشد چندانی نداشت؛ به‌عبارت دیگر خریداران ملک در ابتدای دهه ۱۳۵۰ طی تنها چند سال بازده چندصد درصدی را کسب کردند.

انبوه این پول‌های بادآورده باعث شد تهران، مانند امروز جزو گران‌ترین شهرهای جهان برای خرید مسکن باشد؛ به‌طوری که بعضا نرخ ملک در تهران از لس‌آنجلس هم بیشتر می‌شد. خانه‌ای سه‌طبقه در گیشا که طبق گزارش کیهان در سال ۵۵ قیمت آن به ۲.۲ میلیون تومان رسیده بود، با دلار ۷ تومانی ارزشی بیش از ۳۰۰ هزار دلار داشته است. بررسی داده‌های نرخ مسکن در کالیفرنیا نشان می‌دهد متوسط نرخ یک واحد مسکونی در سال ۵۵ حدود ۴۰ هزار دلار بوده است؛ یعنی ملک سه‌واحدی خیابان گیشا تقریبا معادل ۸ واحد مسکونی در کالیفرنیا، به‌عنوان یکی از گران‌ترین نقاط جهان، ارزش داشت.

همین موضوع هم عاملی شد که بسیاری از شهروندان تهرانی اقدام به فروش خانه‌های خود و خرید ملک در شهرهای بزرگ و باامکانات بیشتری چون لس‌آنجلس کنند و موج مهاجرت از ایران خلاف باور رایج از چند سال پیش از وقوع انقلاب آغاز شود. در مجموع هر گاه دولت‌ها درآمدهای‌شان افزایش یافته بر حباب مسکن در ایران افزوده شده است.

منبع: مجمع فعالان اقتصادی

نظرگاه

معماهای بحران آب

داریوش مختاری- کارشناس مدیریت آب: ساخت سدهای تکراری و اضافی به میزان دست‌کم ۶۰ یا ۷۰ درصد یا بیشتر، توسعه بی‌رویه کشاورزی در فضای باز و تغییر کاربری‌های شدید اراضی شهری و گسترش بی‌رویه کلانشهرها در وقوع بحران آب موثر هستند و یک چرخه ناپایدار و خطرناک توسعه‌نیافتگی را پدید آوردند.

آمارها نشان می‌دهد خشک‌شدن دریاچه بختگان به‌طور مشخص ناشی از تاثیرات منفی ساخت سدهای داریوش (درودزن) در سال ۱۳۵۲ و ساخت سدهای ملاصدرا و سیوند در دهه ۸۰ بوده است، همچنین خشک‌شدن دریاچه ارومیه ناشی از ساخت ۲۲ سد در بالادست حوضه آبریز آن بوده؛ با این حال نزدیک ۶۰ سد اضافی و تکراری دیگر در حوضه آبریز دریاچه ارومیه در دست مطالعه و ساخت است.

سدسازی بی‌رویه و اضافی زمینه فرصت‌سوزی دیگر در حوزه مدیریت آب و انرژی از جمله عدم تخصیص منابع اعتباری کافی به پروژه‌های ۱۵گانه طرح‌های تعادل‌بخشی به منابع آب زیرزمینی یا خودداری از تخصیص اعتبار برای اجرای طرح‌های نیروگاه‌های خورشیدی که یکی از استعدادهای شگرف در جغرافیای ایران است را فراهم کرده است.

اکنون با چنین آسیب‌های فراگیری که به‌دنبال سدسازی‌های بی‌رویه پدید آمده چه باید کرد؟ راه این است که در قالب یک واحد کوچک آب‌شناختی و واحد بزرگ‌تر آن یعنی حوضه آبریز، شکست (تخریب) یا حفظ سدهای موجود، بررسی و مطالعه دقیق شود. همچنین پیامدهای زیست‌محیطی شکست یا حفظ سدها سنجش و ارزیابی شوند.

وجه دیگر تاثیرات ساخت سدها بر حقابه‌ها و عدالت اجتماعی از ناحیه رعایت حقابه اولیه است. در ادامه باید این داده‌ها در چارچوب تحلیل منفعت-هزینه و با نگاه به هزینه‌های ریخته شده، از دیدگاه اقتصادی در تحلیل اقتصادی محاسبه و تعیین شوند و تصمیم مناسب گرفته شود. همچنان ریزه‌کاری بسیاری باقی می‌ماند که می‌توان از ظرفیت دانش فنی و مهندسی کشور برای حل آنها کمک گرفت.

اکنون بحران آب ایران با مسائل درهم‌تنیده و پیچیده‌ای روبه‌رو شده است. در این شرایط پرسش این است که چگونه می‌توانیم این مسائل را حل و فصل کنیم. به‌منظور یافتن راهکارهای عملی و میدانی برای معماهای بزرگ از جمله حدود ۵۰۰ سد اضافی و تکراری در حوضه‌های آبریز، نزدیک ۲۰۰ سد در دست ساخت و نزدیک ۶۰۰ سد در دست مطالعه چه باید کرد؟

مسائل حوضه آبریز تالاب گاوخونی را چگونه باید حل و فصل کرد؟ همان جایی که بهره‌برداری بی‌رویه از منابع آب زیرزمینی، توسعه بی‌رویه صنایع آب‌بر در بالادست، گسترش بی‌رویه شهرنشینی و اجرای پروژه‌های انتقال آب بین‌حوضه‌ای انباشتی از پیچیدگی را برای حل مسئله خشکی پدید آورده است. به‌طور معمول در بیشتر حوضه‌های آبریز کشور، افزوده شدن حقابه‌بران جدید افزون بر اولی‌ها (حقابه‌بران قدیمی) دشواری حل مسئله را دوچندان می‌کند.

برای کاستن از دامنه بحران آب ایران ابتدا نیازمند یافتن راهکارهای اصولی و مبتنی بر دانش فنی و مدیریتی هستیم.

مدیریت راهبردی به تفکر انسجام می‌دهد و در کنار اینکه لازم است در چارچوب مبانی نظری بحران آب به حل آن همت گماشت، بهتر است از ظرفیت مدیریت راهبردی برای حل بحران آب کمک گرفت.

در پهنه مدیریت آب کشور، به مرور تهدیدها افزون شده و نقاط ضعف و شکنندگی بسیاری پدید آمده است. در این شرایط مدیریت راهبردی کمک می‌کند تا وضعیت موجود را بهتر بشناسیم و سیاست‌های اجرایی را در وضعیت تهاجمی یا تدافعی برگزینیم.

تعیین و گزینش سیاست‌ها در چارچوب مدیریت عرضه و تقاضای آب یا تحلیل‌های منفعت-هزینه انجام می‌شود.

برای حل این بحران، در هر مرحله و با هر رویکردی، رعایت اصول اولیه لازم است. واحد برنامه‌ریزی حوضه آبریز اصلی، آبریز فرعی و یک دشت بوده و لازم است مبانی آب‌شناختی حوضه آبریز را رعایت کرد و هر اقدامی در چارچوب بیلان منابع آب انجام شود.

در این میان رعایت مدیریت مشارکتی منابع آب یک اصل است و اجرای هر راهکار و سیاستی باید در ظرف همکاری دولت و جامعه محلی انجام گیرد؛ بنابراین دیده می‌شود که با رویکرد کارشناسی و علمی لازم است بحران را در چارچوب‌های مشخص بازشناسی و حل و فصل کرد.

از فضای مجازی

من اشتباه کردم!

رحیم قمیشی- آزاده جنگ تحمیلی: سال‌ها پیش خاطره‌ای نوشته بودم. انگار برای همین روزهای‌مان بوده؛ پس دوباره آن را تکرار می‌کنم، شاید به درد کسی یا کسانی بخورد.

«عبدالرحمن فریدی‌فر ۱۸ سال بیشتر نداشت. قبلا مدتی طلبه بود، اما به‌خاطر حضور در جبهه، مجبور شده بود قید طلبگی را بزند. رئیس حوزه ماندن بیش از چند هفته در جبهه را برای طلبه‌ها ممنوع کرده بود، اما عبدالرحمن می‌گفت از جبهه خیلی بیشتر درس می‌گیرد و حاضر نبود برگردد مدرسه علمیه!

او کار شناسایی پرخطر اطراف جزیره مجنون، در هور گرم و نیزارهای پر از پشه‌کوره آنجا را برعهده داشت. بیشتر بچه‌های گروه شناسایی و عبدالرحمن هم به فاصله کمی یک‌یک شهید شدند.

عبدالرحمن خوش‌قلب و پرانرژی در جبهه کلاس‌های اخلاق و قرآن هم برگزار می‌کرد. وقتی هم که روحانی نداشتیم پیش‌نماز می‌شد!

اما آن روز...

داخل سنگر نشسته و مشغول وارد کردن نتیجه شناسایی‌ها، روی کالک بودم.

احساس کردم سروصدایی غیرعادی از بیرون سنگر می‌آید. اول بی‌خیال شدم، اما این موقع روز اصلا آن سروصدا عادی نبود.

چندین نفر چیزی را با هم تکرار می‌کردند و صدا قطع نمی‌شد!

خیلی عجیب بود. با آن گرمای تابستان جزیره، نه وقت دعا بود، نه وقت ورزش!

چند دقیقه‌ای گذشت و صدا قطع که نمی‌شد، بلکه بلند و بلندتر هم شد.

از سنگر بیرون آمدم. شعاردهنده‌ها را دیدم که در مقر به یک ستون می‌دویدند و شعار می‌دادند.

نزدیک‌تر که شدند متوجه شعارشان شدم...

موهای بدنم سیخ و زانوهایم شل شدند!

چه شده بود؟ چرا این شعار؟!

همه با صدای بلند و از عمق دل شعار می‌دادند:

«من اشتباه کردم»- «من اشتباه کردم»

و یک نفس دور حیاط، با لبخند می‌چرخیدند.

عبدالرحمن آن روز داستان حکیمانه‌ای را برای بچه‌ها توضیح داده و تاکید کرده بود یکی از شجاعانه‌ترین و خداپسندانه‌ترین کارها بعد از انجام یک اشتباه، پذیرفتن آن است. او توضیح داده بود متاسفانه خیلی‌ها، حتی بسیاری از بزرگان، این شجاعت را ندارند و حتی گاهی می‌بینیم برخی از افراد هر عمل غلطی را هم انجام دهند از آن بی‌جهت دفاع می‌کنند. حتی وقتی بفهمند اشتباه کرده‌اند، جرات معذرت‌خواهی و پذیرش اشتباه را ندارند و معمولا آن را توجیه می‌کنند.

او از بچه‌ها خواسته بود برای اینکه یاد بگیرند بعد از این اگر اشتباهی کردند خجالت نکشند و بتوانند بگویند اشتباه کرده‌اند، به‌طور تمرینی دور زمین قرارگاه بدوند و همه با هم همین جمله را فریاد بزنند!

او با شور و حرارت فریاد می‌زد و بچه‌ها تکرار می‌کردند:

«من اشتباه کردم»

نمی‌دانستم باید بخندم یا گریه کنم.

همان‌طور که به گونی‌های سنگر تکیه داده و تماشای‌شان می‌کردم متوجه شدم من هم ناخودآگاه و با اشک شوق دارم تکرار می‌کنم...

«من اشتباه کردم»

شک نداشتم خنده آن روز شهید عبدالرحمن، خنده آن روز شهید محمود دشتی‌پور و همه بچه‌های نوجوانی که بعدا شهید شدند، می‌دویدند و از ته دل فریاد می‌زدند اشتباه کرده‌اند، حسابی همه را به خجالت انداخته بود.

کاش عبدالرحمن مانده بود و این درس مهم را امروز دوباره به همه ما و مسئولان و بزرگان‌مان می‌داد:

خجالت نکشید و اگر اشتباه کرده‌اید بگویید. این بزرگی است؛ این اخلاص است؛ شجاعت است؛ انسانیت است!

کدام‌تان معصوم است؟

شجاعت داشته باشیم.

انسانیت داشته باشیم.

درایت داشته باشیم.

و به وقتش بگوییم

«ما اشتباه کردیم!»

منبع: مجمع فعالان اقتصادی

تلنگر

مغولیت مدرن

محسن رنانی- کارشناس اقتصاد: مغولان عصر جاهلیت، ساختمان‌ها را تخریب کردند و تن‌ها را به خاک و خون کشیدند، اما به‌تدریج که حاکم شدند و امنیت برقرار شد، دست از خشونت برداشتند و متمدن شدند.

نخست مسلمان شدند و سپس زبان فارسی آموختند، آنگاه به ترویج فرهنگ و معماری و اقتصاد پرداختند، نخستین پول کاغذی را در ایران منتشر کردند و حتی خودشان به زبان فارسی شعر گفتند. در این آمدورفت مغولان، دین و اخلاق مردم دست‌نخورده ماند و حتی مایه انسجام و تقویت همبستگی جامعه ایران شد.

مغولان مدرن کار دیگری می‌کنند؛ آنان ساختمان تخریب نمی‌کنند، حتی ساختمان و صنعت هم می‌سازند؛ اما آرام‌آرام، با ابزاری نرم به‌نام تورم، نه‌تنها فقرا را به فلاکت می‌کشانند، بلکه ارزش‌های انسانی و اخلاقی کل جامعه را نابود می‌کنند. جامعه‌ای هم که اخلاق و ارزش‌های انسانی و ایمانی نداشته باشد و بخش بزرگی از آن هم فقیر و به حاشیه رانده شده باشد، در چرخه‌ای از تخریب نسل‌ها خودبه‌خود نابود خواهد شد.

تصورش را بکنید هر روز که از خانه بیرون می‌آییم، ببینیم دیشب مغازه‌داران سنگ‌های ترازوهای خود را کمی تراشیده‌اند و سنگ‌ها سبک‌تر شده‌اند. این رفتار چه بلایی بر سر اخلاق و اقتصاد خواهد آورد؟ از زمان خلقت حضرت آدم تاکنون، تنها دو کشور، یکی شیلی و دیگری جمهوری اسلامی رکورددار طولانی‌ترین دوره (بیش از ۴۰ سال) تورم دورقمی تاریخ هستند.

پینوشه را نهضت‌های مردمی به زیر نکشید، او را تورم‌های سنگین هر ساله و اقتصاد ورشکسته شیلی مجبور به تسلیم کرد. در ایران هم ۴ دهه تورم دورقمی، اقتصاد را به ورطه ورشکستگی انداخته و مردم را با چالش جدی معیشتی مواجه کرده است.

سیاست‌های کلی برنامه هفتم توسعه کشور ماه گذشته ابلاغ شد. در این سیاست‌ها، هدف‌گذاری شده که طی ۵ سال نرخ تورم، تک‌رقمی شود و رشد اقتصادی به ۸ درصد برسد. این هدف در حالی تعریف شده که در ایران در ۲۰ سال اخیر، سیستم «درجه انعطاف‌پذیری» و «درجه کنترل‌پذیری» روزبه‌روز و به‌طور منظم کاهش پیدا کرده است. این دو شاخص در هر سیستمی در بلندمدت و به‌طور مستمر کاهش پیدا کند، نشانه پیر شدن سیستم و حاکی از آن است که انرژی حیات‌بخش سیستم روزبه‌روز با سرعت بیشتری کاهش پیدا می‌کند.

شواهد زیادی وجود دارد که نشان می‌دهد در ۲۰ سال اخیر کنترل‌پذیری وانعطاف‌پذیری ساختار موجود، کاهش یافته است.

بدون تحولات ساختاری در نظام سیاسی و بدون بازسازی اعتبار جهانی از یک سو و اعتماد داخلی از سوی دیگر، امکان رکورد زدن در هیچ زمینه‌ای وجود ندارد.

منبع: مجمع فعالان اقتصادی

